

naša luč

1975

6

splošna deklaracija o človekovih pravicah

Ob tridesetletnici te važne mednarodne listine objavljamo njeno besedilo v nadaljevanjih in ga razlagamo.

Med državami podpisnicami je bila tudi Jugoslavija.

ČLEN 15. — 1. Vsak človek ima pravico do državljanstva.

Današnja družba je tako organizirana, da je človek brez državljanstva malodane brezpravno bitje. Po svojih pravnih učinkih je azil, ki ga tuja država nekemu dá, enakovreden državljanstvu.

2. — Nikomur ni dovoljeno samovoljno vzeti komu državljanstvo, pa tudi ne zanihati pravico, da nekdo državljanstvo menja.

Koliko samovolje je bilo na tem področju s strani raznih sistemov že v tem stoletju, bi si težko predstavljali. Razni nedemokratski režimi jemljejo državljanstvo svojim nasprotnikom izključno v skladu s koristmi režima. Nekomu, ki npr. v tujini opozarja svet pred izkrivljenostmi domačega režima, zato ne vzamejo državljanstva, da ga bodo lahko sodili, če ga dobé v roke. Manj „nevarnim“ nasprotnikom pa celo sami vzamejo državljanstvo, da bodo imeli pred njimi mir. In tako dalje. Skupni imenovalac takega počenjanja pa je slej ko prej samovolja nosilcev režima.

ČLEN 16. — 1. Za zakon sposobni moški in ženske imajo brez omejitve zaradi rase, državljanstva ali vere pravico skleniti zakon in ustanoviti družino. Pri sklepanju zakona, med zakonom in pri razvezi imajo enake pravice.

Nobena družba nima pravice komurkoli preprečiti sklenitev zakona. Je pa prav kdaj komu zakon odsvetovati, posebno zaradi zdravstvenih razlogov.

Še veliko vzgoje bo treba, da bo v zakonu žena z možem tudi dejansko enakopravna: sleherno zapostavljanje žene v zakonu je krivično.

2. Zakon se sme skleniti le na temelju svobodne in popolnoma razvite volje prihodnjih zakoncev.

Za zakon se moreta odločiti le bodoča zakonca sama, ne pa mogoče njihovi sorodniki. Ta dva pa morata biti duševno zrela in njune volje ne sme pri tej odločitvi prav nič ovirati.

3. Družina je naravna in temeljna celica družbe in ima pravico, da jo varujeta družba in država.

Ker je družina pred vsako družbo, ima vsaka družba dolžnost, da družino varuje, podpira in ji pomaga do polnega razvoja. Ne gre samo za gospodarske in socialne zakone, ki naj družino ščitijo, gre še bolj za globlje vrednote, npr. za vzgojo otrok. Nobena družba nima pravice, da bi v šoli vsiljevala otrokom svetovni nazor, ki je nasproten svetovnemu nazoru staršev teh otrok. Krivično je torej, če morajo otroci vernih staršev poslušati v šoli brezbožno propagando. Starši imajo naravno pravico, da sodoločajo program pouka tudi v državnih šolah.

ČLEN 17. — 1. Vsak človek ima pravico do posesti sam ali skupaj z drugimi.

Pravica do posesti pomeni, da lahko lastnik s svojimi stvarmi razpolaga (jih rabi, porabi, proda, daruje), prav tako s sadovi teh stvari (npr. gozda, živine, tovarne) in da s svojimi stvarmi gospodari. Lastninska pravica se torej razteza tudi na proizvajalna sredstva. Seveda pa ne sme lastnik s svojimi stvarmi ravnati svojevoljno (da bi npr. hišo brez razloga podrl, gozd požgal), ker ima lastnina tudi družbeni značaj. Družbena pravičnost zahteva od njega, da se ozira tudi na potrebe drugih ljudi.

2. Nikomur ni dovoljeno samovoljno vzeti lastnino kogar koli.

Samovoljnost je značilnost nedemokratskih sistemov. Nekoga npr. razlastijo, ker ie proti vladajočemu režimu. Taka razlastitev je seveda popolnoma krivična.

ČLEN 18. Vsak človek ima pravico do svobode misli, vesti in vere. Ta pravica obsega svobodo, da svojo vero ali svoje prepričanje menja, kakor tudi pravico, da svojo vero ali svoje prepričanje izpoveduje sam ali skupaj z drugimi, javno ali zasebno, z naukom, ravnanjem po nauku, z božjo službo in z obredi.

Ta člen uzakonjuje svobodo vere. Svojo vero ali svoj življenjski nazor sme vsakdo svobodno izpovedati, ne da bi ga smela zato družba kakorkoli zapostavljati pri dodeljevanju služb, stanovanj ali česa drugega. V skladu s tem členom so mogli zasesti najvišja mesta v državi tako znani katoličani, kot so bili De Gasperi, De Gaulle, Adenauer in Kennedy.

(Bo še)

*Slika na naslovni strani:
Vsi iz ene sklede — kaj ni to lepo?*

Čas bi že bil, da bi nestrpnosti odzvonilo

V Trstu izhajajoči „Novi list“ je ob trideseti obletnici konca vojne zapisal tele pomembne misli (24. aprila 1975):

Tridesetletniki zmage nad nacizmom in fašizmom ne bi smeli dati samo priložnostnega značaja, samo pomena nekake manifestacije, ampak bi morali izražati to zmagoslavje v splošni življenjski praksi: s tem, da bi zares izločili iz nje vse tisto, kar je bilo značilno za nacizem in fašizem. Mnogokaj od tistega se je obdržalo vse v naše dni: predvsem določen duh nestrpnosti in totalitarnosti.

Za nacizem in fašizem sta bila značilna predvsem sovraštvo do vseh tistih, ki niso hoteli trobiti z njima v isti rog, in totalitarnost, miselnost, da je nacizem oziroma fašizem edino pravilni politični nazor. Zato da ima pravico zahtevati zase vso, totalno, oblast ter pravico, da fizično in duhovno uniči vse tiste, ki so drugačni in ki vztrajajo pri pravici, da drugače mislijo. Da torej uniči vse tiste, ki hočejo biti svobodni.

Nesmiselno se je vdajati veselju in zmagoslavju ob tem jubileju zmage nad nacizmom in fašizmom, če skuša kdo pri tem podaljšati v naše dni tisto najhujše, kar sta nacizem in fašizem pomenila: sovraštvo do drugače mislečih, nestrpnost, nasilje, grožnje, totalitarnost, politično vsiljevanje lastnih idej kot edino pravih, obrekovanje politično drugače presojaajočih, prezir do svobode in do nazorskega pluralizma.

Naš boj proti fašizmu se ni začel šele julija ali septembra 1943, pa tudi ne leta 1941 ali 1939, začel se je že mnogo prej, že leta 1920, ko so začele prve fašistične skupine razgrajati po Trstu in po primorskih krajih. Ta boj je bojevalo vse naše ljudstvo, od socialističnega delavstva do kmetov in ljudskih duhovnikov, predvsem pa slovenska primorska mladina in izobraženci raznih nazorov, katere pa sta povezovala hotenje po resnični svobodi in po osvoboditvi slovenskega naroda izpod fašizma.

Zato menimo, da bi morale imeti tak širok, ljudski, svobodni izraz tudi naše jubilejne proslave zmage nad fašizmom, ne pa, da se skuša kdo polastiti monopola nad njimi.

o

Kot smo v uvodniku prejšnje številke napovedali, se je res te tedne, ob tridesetletnici konca 2. svetovne vojne, v slovenskem prostoru usula ploha besed v črno-beli tehniki. Pri tem človeka ni začudila toliko samohvala govornikov kot njihov izreden gnev proti vsem, ki se ne morejo načelno sprijazniti z današnjo družbeno ureditvijo Slovenije: tako proti tistim doma, kot proti tistim v tujini.

Človek se mora ob tem gnevu govornikov samo nasmehnuti.

Kaj drugega naj stori?

Ali naj utiša glas svoje vesti, ki mu jasno govori, da sme odobravati le družbo, zgrajeno na resnici, pravici in svobodi?

Ali naj se odpove enodušnemu prepričanju vsega naprednega človeštva, da je samo demokratična družbena ureditev vredna človeka 20. stoletja?

Ali naj se dá speljati blestečim poimenovanjem današnje slovenske družbene ureditve, v kateri sme obstajati samó ena politična stranka?

Spoznanje je jasno: glasne besede govornikov so letele mimo ušes tistih, ki so jim bile namenjene, ker so morale leteti mimo.

naša luč

1975 6

mesečnik
za slovence
na tujem

leto 24
junij 1975

Ureja uredniški odbor.
Odgovorni urednik:
Dr. Janez Hornböck.

Založba: Družba
sv. Mohorja v Celovcu.
Tisk: Tiskarna Družbe
sv. Mohorja v Celovcu.
Izhaja vsak mesec razen
julija in avgusta.

Naročnina:

Anglija	2 angl. f.
Avstrija	75 šil.
Belgija	170 bel. fran.
Francija	20 fr. fran.
Italija	2200 lir
Švica	16 š. fran.
Nizozemska	12 n. gld.
Nemčija	15 n. mark
Švedska	20 š. kron
Avstralija	5 av. dol.
Kanada	6 kan. dol.
ZDA	6 am. dol.

Razlika v cenah je pogojena zaradi neenakih poštlin v posameznih državah in različnih deviznih preračunavanj.

Naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava „Naše luči“.

Uredništvo in uprava:
Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt,
Austria.

Printed in Austria

**za vas smo nabrali
najbolj zanimive**

novice od doma

ALPE-ADRIA

Letos se je vršila že devetič, od 5. do 9. maja, tradicionalna mednarodna kolesarska dirka Alpe-Adria. Za to največjo kolesarsko dirko v Sloveniji se je prijavilo 20 ekip, domačih in iz različnih sosednjih držav. Skupna dolžina proge je bila 614 km, start v Poreču, cilj pa v Ljubljani.

ČRNE GRADNJE

V zadnjem času so odkrili inšpektorji kar 63 nedovoljenih gradenj v jeseniški občini. Od teh je 18 vikendov, 14 garaž, 5 stanovanjskih hiš. V največ primerih gre za nepoznavanje predpisov. Občani ne vedo, da je treba prav vsako spremembo na stanovanjski hiši prijaviti in prositi za adaptacijsko dovoljenje. Največ vikendov so odkrili v Vratih, Tamarju, Završni-

ci in Zelenici, na pobočju Stola, v Martuljku in v Planini pod Golico.

FILM O MARIBORU

Na študentskem večeru v Podzemlju so po literarnem programu pokazali tudi zelo lep film o Mariboru. Posneli so ga trije študentje s svojimi sredstvi. Za snemanje so pripravili scenarij in prizorišča snemanja. Iz dokumentarno-turističnega filma je nastal dober barvni prikaz celega Maribora.

IZREDEN OBISK

Število obiskovalcev v Finžgarjevi rojstni hiši v Doslovičah in v Prešernovi rojstni hiši v Vrbi je naraslo. Lani si je ogledalo ti dve domačiji skoraj 35 tisoč obiskovalcev. V ta namen je Kulturna skupnost na Jesenicah nabavila več spominskega gradiva za obiskovalce.

MANJŠI IZVOZ

Predsednik odbora gospodarskega sodelovanja s tujino je izjavil, da se je jugoslovanski izvoz, ki bi se moral letos povečati za 10 odstotkov, doslej zmanjšal za 9 odstotkov. Na zmanjšanje izvoza so vplivala notranja gospodarska gibanja.

MLADINSKO GLEDALIŠČE

V Ljubljani je spet na sporedu klasično delo slovenskega mladinskega pripovedništva, „Ptički brez gnezda“ Frana Milčinskega. Velik obisk dokazuje zanimanje za problematiko mladostnikov.

NOVA PLOVNA LINIJA

Splošna plovba „Piran“ bo kmalu odprla novo linijo: Sredozemlje — Srednja Amerika. Ko bodo dobili nove ladje, naročene na Japonskem, bodo linijo še okrepili. Za

med vestami smo brali:

VSI SMO ENAKI. ALI RES NOČE BITI
NIHČE MALO BOLJŠI?

V BOJU ZA SREDSTVA JE PADLO
MNOGO CILJEV.

BOLEZNI, KI JIH SKRIVAMO, TEŽKO
ZDRAVIMO.

ČE BI LJUDJE VČASIH KAJ MISLILI,
BI JIM NE BILO LAHKO.

KDOR SE BOJI ŽIVLJENJA, NI NUJ-
NO, DA LJUBI SMRT.

TAK JE NAŠ ČLOVEK: IZBEREMO GA
NA ČELO, ON SE NAM PA VZPNE NA
GLAVO.

OPICE BI ŽE DAVNO SPREGOVORI-
LE, KO BI SE NE BALE, DA BI JIM
BILO POTEM TREBA DELATI.

DELITEV DELA

novi liniji so se odločili zaradi ozkega grla v prometu z Ameriko. S sedaj razpoložljivimi ladjami in zaporedjem potovanja okoli sveta jim nikakor ne uspe pobrati vseh tovorov v Srednji Ameriki, ki so namenjene za sredozemske luke. Prva ladja, ki jo bodo usmerili na novo linijo, bo „Ljubljana“.

PREDRAGA STANOVANJA

V Jugoslaviji so zgradili lani 52.000 stanovanj. Od tega jih je približno dve tretjini naprodaj. Ta stanovanja so bila 30 odstotkov dražja kot leta 1973. To je vsekakor prevelika podražitev. Tako so ugotovili na aprilskem posvetovanju konference mest.

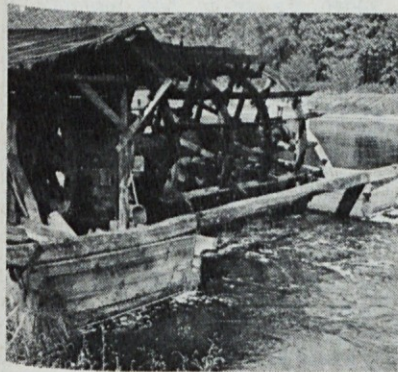
„PRIMORSKA POJE“

Že pet let se srečujejo pevski zbori Primorske z obeh strani državne meje v znani reviji „Primorska poje“. Letos je nastopilo 72 zborov. Na zaključnih nastopih je nastopilo deset najboljših zborov iz Sovodenj, Devina, Štandreža, Idrije, Mirna, Brij, Opčin, Kobarida in Postojne.

ROMANJA

Obhajanje svetega leta je v Sloveniji mogočno zaživelo. Po vseh župnijah so bili dnevi duhovnega poglobljanja in razna predavanja.

Med zelenimi bregovi tekoča Mura in z mahom obložena prastara mlinška kolesa pripovedujejo o nesmiselnem hitenju današnjih dni.

Na zunaj pa se vrstijo mnoga romanja v Rim in romanje z bolniki v Lurd. Pri organiziranju romanj so sodelovale mnoge turistične organizacije.

TAVČAR V FRANCOŠČINI

V aprilu je izšel v Parizu pri založbi POF (v francoščino preveden) znani Tavčarjev roman „Visoška kronika“. Francosko verzijo romana „La Cronique de Vissoko“ je oskrbel lektor za slovenski jezik v Parizu Jean Durand-Monti.

Vinorodni kraji gričevnatih Slovenskih goric slovijo po odlični kapljici in idilični pokrajini. S Kápele se nudi čudovit razgled.

Most na Soči (prej: Sv. Lucija ob Soči), rojstni kraj pisatelja Ivana Preglja, prometno izhodišče za vso zgornjo Soško dolino, prijeten letoviški kraj ob umetnem jezeru Soče.

ZAČELE SO SE BIRME

Po Vélíki noči so se po slovenskih škotijah začele birme. K birmi smejo iti otroci, ki so vsaj 4 leta obiskovali verouk. Birmanski boter je lahko drugega spola kot birmanec. V ljubljanski nadškotiji (Dalje na str. 10)

V Slovenskih goricah so ohranili ljudje svoje običaje, vedrino in življenjsko modrost. Njihovo življenje je umirjeno.

zapiski nekega župnika

Če bodo nekoč stopili v našo cerkev ljudje, ki ne verujejo ali ki ne verujejo več, ali nas bodo tedaj videli... take in take?

Ali nas bodo videli, kako smo res lačni in žejni božje besede? Ali nas bodo videli, kako se trudimo, da bi jo čez teden uresničevali in iz nje živeli? Ali nas bodo videli, kako hrepenimo, da bi se v Evharistiji srečali s Kristusom, za katerega vemo, da že živi v tistem dokončnem, poveličanem svetu, ki za nas šele prihaja? Ali bodo videli v našem petju, v našem sodelovanju, v našem vedenju, da verujemo v tisto novo, večno, blaženo stvarnost, katera se nam po zakramentu približa? Ali bodo videli, kako se veselimo nedeljske maše?

Če vsega tega ne bi videli, bi bilo zares usodno.

Danes niso v večini tisti, ki stoođstotno verujejo, da poveljani Jezus živi, ki do kraja trdno verujejo, da spremlja ljudi

zaradi svoje zmage nad smrtjo na poti iz resničnosti zemeljskega življenja v drugo, božjo resničnost.

Prav tako niso v večini tisti, ki bi imeli do velikonočne skrivnosti, do Boga, do življenja onstran tega, kar se da videti, otipati in stehatati, popolnoma odklonilen odnos.

Največ je takih, ki nočejo pritrđiti ne enim ne drugim; ne tistim, ki vse vzvišeno zavračajo, pa tudi ne nam, ki vsako nedeljo molimo: „Verujem v življenje v prihodnjem veku.“ Dvomijo. Življenjska vprašanja vzamejo resno, čeprav nanje ne znajo odgovoriti. Resnice ne poznajo, pa bi jo želeli spoznati, po njej hrepenijo in jo ljubijo.

Morda so ostali pri svojih otroških predstavah o Bogu in Kristusu. Odrasli so in otroških predstav ne morejo več sprejeti, drugih pa nimajo.

Morda so njihovih dvomov krivi verniki, ki drugače delajo, kot govorijo.

Morda jim gredo na živce ljudje, ki so preveč gotovi svoje

vere: o teh nekako sumijo, da verujejo zato, ker so preveč preprosti in se jim ne ljubi misliti.

Morda so svojih dvomov tudi sami krivi.

Razumel sem žrtev teološkega profesorja, ki je dal svojo ledvico, da je z njo bratu rešil življenje. Presunilo me je, ko sem slišal o šoferju, ki je žrtvoval obe nogi, da je z njima zaustavil avtobus, ki bi sicer zgrmel v prepad. Vedno znova me pretrese misel na p. Maksimilijana, ki je šel v nacističnem taborišču v smrt, da je družinskemu očetu rešil življenje.

Zakaj pa me smrt Dobrega pastirja nekako manj pretrese? Gotovo zato, ker samo iz vere spoznavam, zakaj je bila ta žrtev potrebna. Zato, ker me samo vera pouči, kako čudovito življenje je kot seme v nas položeno. Zato, ker samo iz vere vem za življenje, v katerega se bo zaradi žrtve Dobrega pastirja naše zemeljsko življenje spremenilo.

A. S.

V šoli življenja

95 : 5

Mlada žena se je prismejala iz ambulate in se vrgla možu okoli vratu: „Čestitajva si! Najin prvi otročiček je že na poti...“

„Živela družina!“ jo je zavrnel po sobi kot še nikoli dotedaj.

Beli kodrček — stričev po-ročno darilo — je ljubosumno zalajal in ji skočil v naročje.

„Sveda, tudi tebi moram po-

vedati: Zibali bomo, prav zares...“

Stresla je psička za kodrasta ušesca, ta pa ji je v zahvalo dvakrat, trikrat obliznil roko.

Sumljivo počutje je nosečnico pognalo v ambulanto in čez teden dni je prinesla svojemu zdravniku bakteriološki izvid.

„Žal, vam moram pokvariti veselje materinstva: redka živalska okužba vam nevarno ogroža plod. Nujno vam svetujem, da ga žrtvujete, v nasprotnem primeru boste po znatstveno potrjenih skušnjah rodili popolnega bebca...“

Smrtno bleđa je vprašala:

„Kaj res ni pomoči?“

„Nobene. Komaj 5% verjetnosti je, da otroček ne bo prizadet. Pa še to bolj teoretično.“

„Torej 95 proti 5?“

„Tako je. Časa za odločitev imate le malo. Komaj štirinajst dni.“

Omrtničena kakor pokošena bilka je omahnila nesrečna nosečnica v sobo, kjer sta pred nekaj tedni z možem slavila veselo „oznanilo“. Tokrat se ji je zdelo, da mu je padla v mrtvaški objem.

Vseh štirinajst dni sta preživela kot obsojenca, ki prešte-

cerkev danes

Kristus je nadaljevanje svojega dela zaupal Cerkvi. Med skrivnostmi, ki jih ji je zaupal, so take, ki jih Cerkev ne sme spreminjati. Sme in celó mora pa spreminjati na primer metode dela: vsakemu času in vsakemu okolju se mora znati tako prilagoditi, da mu more

v njegovem jeziku in na njegov način približati božje skrivnosti. Če kdo piše o modernizaciji Cerkev, misli prav na to: na pristop Cerkev k današnjemu človeku. Nespremenljive Kristusove skrivnosti pa morajo ostati slej ko prej nespremenjene.

NOVA CERKEV ZA NOVI ČAS

Ali je postala Cerkev že dovolj nova, ali pa ostaja to še vedno želja?

Vsekakor je videti zadnje čase v Cerkvi spremembe: iz množične Cerkev, v kateri je bil vsakdo nekako avtomatično krščen, nastaja

vata dneve in ure pred usmrtnitvijo.

Nagonska sla po ohranitvi življenja ju je gnala od sorodnikov in prijateljev do včerajšnjih neznancev, a nihče jima ni znal spremeniti verjetnostnega števila 5 v 95. Vračala sta se drug k drugemu kot dve izpraznjeni orehovi lupini.

Jed na mizi je ostajala vse bolj nedotaknjena, zakaj tudi s krožnikov se jima je grozljivo predstavljal bebec...

Zadnjo noč pred iztekom roka sta odšla v posteljo brez poljuba za lahko noč, ker sta se

bala prebrati iz oči brezpogojno vdajo pred številko 95.

Zjutraj se je žena po štirinajstih dneh spet oklenila moževega vratu. Vsa pomirjena in pomlajena je uprla vanj upajoče oči: „Ali si se odločil?“

„Ne. Očitno si se ti...“

„Tudi ne. Mali se je sam odločil...“

Gledal jo je, ne da bi bil zmožen kaj reči.

„Res. Ko si proti jutru zaspal, sem jaz govorila z njim. Roteče je dvignil ročice, ki jih še nima, in si izprosil življenje. Obljubila sem mu ga. Te besede ne smeja prelomiti!“

Od tistega dne sta vsepovsod, kamorkoli sta se ozrla, videla samo številko 5. Petica ju je pozdravljala iz oči, ki so spet iskale, z vseh sten, krožnikov in celó s cestnega tlaka, ki je veselo odgovarjal trkom čevlja: pet... pet... pet...

Ko so po srečnem porodu prinesli mladi materi njeno živo štručko, ji je zdravnik prvi čestital: „Tolikanj tvegana petica mu je naklonila vse potrebne talente.“

Ondan nam je svetlooki Klemen, komaj dve leti star, že veselo zapel: „Balčica po mlju plava...“
J. L.

bolj Cerkev vernikov, ki se svobodno odločajo za Kristusa. Prej so hodili ljudje ob nedeljah v cerkev že bolj iz običaja, danes se slehernik za to sam odloča. Prej so jemali ljudje podobo o „pastirju“ in „čredi“ preveč dobesedno — duhovniki so imeli skoraj izključno besedo — danes se organizirajo tudi laiki. Prej se je Cerkev rada spogledovala nad „hudobnim svetom“, danes se s človeštvom

istoveti in mu ponuja vse svoje usluge in pomoč.

Nekateri ljudje so obrnili Cerkev hrbet: ne vselej zaradi nevere, pogosto tudi iz razočaranja nad preveč zapovedovalno in v tradicijo zaverovano Cerkvijo. Nekateri drugi stoje nasproti Cerkvi pričakovaje in z dvomom: iščejo lastnega verskega prepričanja. Je pa, hvala Bogu, tudi mnogo takih, ki se čutijo povezane z „novo Cerkvijo“.

PRIMER DANAŠNJE ŽUPNIJE

Za primer, kako naj se spremeni župnija, da bo sodobna, navajamo podatke o čisto določeni župniji neke v zahodni Evropi.

❶ Sami presodite življenje te župnije! Preglejte poročilo točko za točko!

❷ Kaj vam je pri njenem življenju najbolj všeč? Kakšne kritične pripombe bi dali?

❸ Kaj bi morala ta župnija še nuditi, da bi bila za sodobnega vernika sprejemljiva?

❹ Primerjajte to župnijo z vašo župnijo! Kakšne razlike opazite? Mogoče lahko svojemu župniku poveste, kako bi se mogla vaša župnija posodobiti.

Ta župnija obstaja od leta 1965. Šteje 6.100 katoličanov. Od teh jih gre ob nedeljah k maši okrog 1.800, med njimi 28% mladih (med 15. in 25. letom).

Leta 1970 je bilo krščenih 98 otrok, 24 ljudi cerkveno pokopanih, 16 jih je izstopilo iz Cerkve.

Na tej fari so polno zaposleni 1 župnik, 1 kaplan, 1 farna pomoč-

tudi prazne cerkve so lahko za kaj dobre

„Tisti čas je Duh odvedel Jezusa v puščavo...“ Ko je Jezus premagal skušnjavca, je začel svoje delo. Odločnost in moč je črpal iz doživetja v puščavi.

Kje je za nas tista puščava? Sahara je daleč in le malokdo ima ogrado z gozdom in dolinami, kamor bi se mogel zateči v samoto. Toda, ali bi ne mogle naše cerkve, ki so izven božje službe prazne, postati „puščave“, kjer bi bil človek blizu Bogu in sebi?

Nekateri ljudje so že odkrili

to „puščavo“. Pred tabernakelj ali Marijino podobo jih je prignala stiska, skrb. Mati moli tam za svoje otroke, da bi se v svetu ne zgubili. Šolarji prihajajo tja pred šolskimi nalogami in izpiti. Drugi imajo navado, da stopijo v cerkev, mimo katere gredo. Včasih jih žene samo ljubezen do umetnosti, včasih pa gredo „Nekoga“ obiskat. V vrtoglavi in utrujajoči naglici sedanjega življenja si pa vedno več ljudi želi tihote, odmora, časa, da duša zadiha. Prazne cerkve so za to kaj primeren kraj.

Tam najdeš tihoto. Obiskovalec jo občuti kot dar že ob vstopu. Ropot in bučanje ostane na cesti. Korak v cerkev je kot prehod čez mejo.

Premišljevanje v cerkvi lahko

pričneš tedaj, ko si se umaknil hrupu. Ko si našel prostor miru, seveda še nisi našel miru, toda prišel si na prvo postajo pri odkrivanju vrednosti notranjega sveta.

Takoj je treba poudariti, da premišljevanje ni hobby. Zahteva napor, toda obljublja svobodo in srečo. Zunanje usmerjenim ljudem je obrat k notranjosti zelo težak. Mnogo mladih ljudi se danes navdušuje za premišljevalno molitev, meditacijo, toda mnogi začenjajo vajo zanj v solzah. Uho in srce trpita, ker ne slišita nobenih „fonov“ in ne vidita nobene „akcije“. Kotiček v prazni cerkvi je tako res postal „puščava“, skozi katero mora iti vsakdo, ki hoče spet dobiti oblast nad samim seboj.

nica in 1 organist, ki opravlja tudi cerkovnikova dela.

V župnijskem otroškem vrtcu je zaposlenih 7 deklet in žen. Dnevno prihaja tja 160 otrok v dveh izmenah.

Župnijskemu odboru pripada 25 oseb (poprečna starost 33 let). Ta se zbira vsaka dva meseca.

Na tej fari je več kot 200 vernikov prevzelo kakšno posebno nalogo: 40 jih je bralcev in bralk, ki pomagajo pri božji službi, 15 žená in mož pomaga pri dobrodelni organizaciji, 30 odraslih sodeluje pri delu z mladino v prosvetnem domu, 15 deklet in fantov vodi mladinsko skupino (220 članov, razdeljenih v 21 skupin), 70 fantov je ministrantov, 15 deklet se vrsti pri nedeljskem otroškem vrtcu, 50 odraslih je zaposlenih v apostolatlu v stanovanjskih četrtih (kot osebe za stik).

Leta 1965 je fara zgradila otroški vrtec, eno leto kasneje je bila posvečena župnijska cerkev, leta 1967 je bil končan prosvetni dom, nazadnje so prišle na vrsto orgle.

Župnija nudi odraslim vernikom številna predavanja, diskusijske in

izobraževalne večere. Zanje so tri organizacije: Katoliško žensko društvo, Katoliško delavsko gibanje in Dobrodavno društvo.

Za mladino ima župnija sledeči program: prosvetni dom organizira javne prireditve (npr. 4 dni v tednu ping-pong, skoraj vsako nedeljo beat klub). Redno so na vrsti zanimivi filmi. Vsako leto se vrši mladinski teden z določeno témo. Mladina lahko preživi počitnice v šotorih ali v počitniškem domu. (Leta 1970 je to storilo 124 deklet in

fantov). Obstajata tudi skupina nepoklicnih igralcev in pevski zbor. Za skupinsko delo je na razpolago pokrajinski mladinski dom. Ne gre pozabiti beat maš, ki so nekako vsako šesto nedeljo.

Verniki prispevajo vsako nedeljo med mašo v puščico tako za faro kot za izvenfarne zadeve (npr. za misijone, Južno Ameriko, diasporo).

Na istem področju živi 3.200 evangeličanov. V njihovem listu je stalo sledeče: „Nihče bi danes ne

Meditacija zahteva čas in prostor. Očetje menišтва so s pravili določili dnevni red in, zanimivo, samostani so zidani kot prostorne stavbe.

Nemški verski list „Christ in der Gegenwart“ je pred leti zapisal tole: „Danes marsikje menihi zapuščajo samostane, ker ne znajo več prenašati bremena molitvenega življenja, medtem ko istočasno ameriška mladina pogumno pristopa k sodobnemu gibanju za odkrivanje vrednosti meditacije. To niso samo hipiji, ki skačejo iz ene skrajnosti v drugo in imajo časa na pretek. Ti ljudje, ki tožijo nad pomanjkanjem časa, vsak dan iščejo trenutke duhovnega oddiha in neredko najdejo pot v prazne cerkve. Te namreč stojijo na ugodnih krajih in

so lahko dostopne. Tudi izbira po okusu je velika. Ob velikih stolnicah se stiskajo majhne kapele in malo dalje te vabijo cerkve in cerkvice raznih velikosti in slogov. Na račun praznih cerkvá je bilo izrečene mnogo jedke kritike, toda v sedanjem času dobivajo nov smisel.“

Meditacija potrebuje opore za domišljijo. V cerkvi človek ne ostane brez nje. V starejših cerkvah najdeš mnogo napisov, kipov in slik. Podob križanega in vstalega Kristusa in božje Matere ne manjka niti v novih cerkvah. Pred tabernakljem gori večna luč, na častnem mestu stoji (ali vsaj bi moral stati) krstni kamen. Vse to govori za nazaj in za naprej. Na eni strani preprečuje človeku, da bi se

zaklenil v svoj svet, na drugi strani pa opozarja kristjana, da je član občestva, ki je tudi v prazni cerkvi navzoče.

Ali niso te misli previsoke? Ali ni premišljevalna molitev le stvar duhovnikov, redovnikov in redovnic? Za nas, „navadne“ kristjane, sta očenaš in rožni venec. Toda poskusimo tudi očenaš in rožni venec moliti — premišljevaje. Šele tedaj bomo odkrili njuno pravo lepoto.

Sedanji čas zahteva od kristjanov globljega duhovnega življenja. Tega si brez smisla za meditacijo ni mogoče misliti. Mogoče bomo v praznih cerkvah doživeli trenutke duhovnega oddiha in notranje pomiritve ter božje bližine.

D.

vladimir truhlar

pretehtajmo, kar vsak dan srečujemo!

CERKEV

Cerkev je sveto občestvo Gospoda.

Izhodišče za njeno ustanovitev je z Jezusove strani njegovo označilo vsem v Izraelu, tudi grešnikom in zgubljenim v njem. Za svo-

je klicanje zbere Kristus okrog sebe, kakor kak potujoč učitelj, skupino učencev in s tem že osnuje Cerkev.

Ko mnogi iz Izraela zavržejo njegov klic, se Jezus ne umakne v zamisel in oznanjevanje kakšne zgolj duhovne Cerkve, marveč povede učence globlje v skrivnost svojega poslanstva in svoje smrti, računa z meddobjem med smrtjo in jasnim vdorom božjega kraljestva, hoče — za to meddobje — zgraditi svojo Cerkev na temelju

Petra, hoče, naj bo vodená v apostolsko-stopenjski obliki. Podrobnosti njenega razvoja in njeno notranje poživljanje bosta delo Svetega Duha,

Vesoljna Cerkev se uresničuje in se predstavlja v poedinih majhnih krajevnih skupnostih, ki so tudi same Cerkve.

Cerkev je družbeno oblikovana skupnost, v kateri je po veri navzoča vsa resničnost in resnica Kristusovega razodetja svetu.

Cerkev je božje ljudstvo, ki je do drugega Gospodovega prihoda še na potu. Zato je Cerkev zgodovina, čeprav je že rešena razpada, ki ji neprestano grozi, rešena po Svetem Duhu.

Cerkev ni mogoče izčrpno izraziti z nobenim pojmom in nobeno podobo, povzeto iz človekovega življenja, saj je vsa njena resničnost delo Svetega Duha.

PARAPSIHOLOŠKI POJAVI

Parapsihologija je znanstveno raziskovanje pojavov, ki jih imenujemo „okultne“ (skrite). Sem spadajo npr. ugotavljanje skritih in prostorsko ter časovno oddaljenih predmetov in dogodkov (jasnovidenost), neposredno ugotavljanje duševnih podatkov drugega ter prenos misli na daljavo; ugotavljanje preteklosti s pomočjo kakšnega predmeta (npr. kosa obleke) iz ti-

razumel, da bi kristjani ne bili povezani med seboj. Zato sta evangeličanska in katoliška fara sklenili, v bodoče sodelovati bolj močno kot doslej. Skupni odbor naj bi stalno skrbel za to sodelovanje med kristjani, ki bi bili radi vsem tukajšnjim prebivalcem na razpolago in v pomoč.

Vidno znamenje tega sodelovanja bo skupno bogočastje, ki se bo vršilo januarja. Prvič se bodo zbrali starejši člani obeh župnij k premišljevanju v adventu. Mladim obeh župnij je bilo svetovano, naj bi organizirali skupaj akcijo za pomoč trpečim v deželah v razvoju. Poleg tega je v načrtu skupni mladinski teden.

Medtem ko nudi katoliška fara svojo knjižnico tudi evangeličanom, se morejo katoličani poslužiti socialnih nasvetov, ki jih daje evangeličansko socialno središče.

BRATSKA SKUPNOST

Evangelist Luka poroča v knjigi „Apostolska dela“ o prvi cerkveni občini v Jeruzalemu. Poročilo objavljamo, še prej pa dve vprašanji:

● *Katere ugotovitve iz tega opisa so vam najbolj všeč?*

● *Kaj od tega, kar so počeli prvi kristjani, naj bi izvrševale tudi današnje župnije?*

Bili so pa stanovitni v nauku

apostolov in bratski skupnosti, v lomljenju kruha (= daritvi maše) in molitvah. Porajal pa se je strah v duši slehernega. V Jeruzalemu se je po apostolih godilo tudi mnogo čudežev in znamenj. In strah je bil velik med vsemi. Vsi pa, kateri so vero sprejeli, so bili skupaj in so imeli vse skupno. Posestva in premoženje so prodajali in jih razdeljevali med vse, kolikor je kdo potreboval. Vsak dan so enodušno še prihajali v tempelj, lomili po hišah kruh in uživali jed z veseljem in preprostim srcem, hvaleč Boga in priljubljeni pri vsem ljudstvu. Gospod pa je vsak dan pridruževal takih, ki naj bi se zve-
ličali.

ste dobe; ugotavljanje prihodnosti; to, da neki predmet izgine pa se pojavi kje drugje; pojavljanje snovnih, zastrtih, prikazovanskih oblik; prikazovanje „duhov“ okrog „medijev“ ...

Ti pojavi so dolgo časa veljali za „čudež“ ali „prevaro“ ali za „vpliv hudiča“. Danes gleda parapsihologija nanje — kolikor so pristni, in mnogo je takih — kot na „neuvrščen, neocenjen ostanek naše izkušnje“ in se z njimi znanstveno soočuje, posebno z raziskavo pojavov samih, pa tudi s poizkusi na osebah z okultnimi zmožnostmi.

Med parapsihološkimi razlagami pristnih okultnih pojavov je še najverjetnejša tale: jasnovidnost, ugotavljanje prihodnosti, povezave med ljudmi po prenosu misli na daljavo itd. se uresničujejo v nadprostorskem in nadčasovnem območju duše. S strani duhovnosti ni dvoma, da gre pri tem pojmu za dno človekove biti.

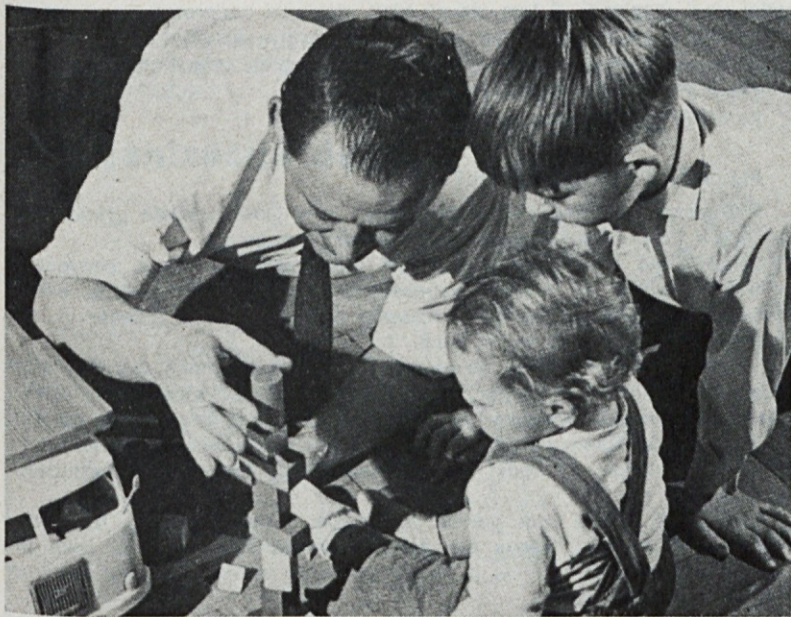
Sicer pa ima, kakor parapsihologija, tudi sodobna duhovnost za svojo važno nalogo, da ostaja glede na okultne pojave v „pozitivni kritiki“ praznoverja, torej v nekakšnem duševnem zdravstvu, ki je potrebno zlasti danes, ko se ljudje posebno radi zatekajo k „čudodel-

nim“ zavarovalcem ogroženega obstoja, k jasnovidcem, astrologom, napovedovalcem usode iz potez na dlaneh roke in podobnim oznanjevalcem „življenjskega napoja“.

ATEIZEM PO KRIVDI KATOLIČANOV

II. vatikanski koncil zatrjuje: „Pri nastanku ateizma morejo imeti nemajhen delež verni ljudje, kolikor zaradi zanemarjene verske vzgoje s krivim predstavljanjem nauka ali s pomanjkljivostmi svojega verskega življenja pristni obraz Boga in vere bolj zakrivajo, kakor pa odkrivajo.“

Katoliški vzgojitelji — starši, učitelji, duhovniki, pisatelji — in katoličani nasploh bi si morali temeljito sprašati vest, koliko so s svojo vzgojo in svojim življenjem v drugih budili resničen „verski nemir“ in koliko so jim posredovali „najbolj notranjo in življenjsko povezanost z Bogom“. Ali jih niso morda vodili le v „priznavanje“ nekega skupka naukov in postav, a jim ne posredovali tega, za kar so vse postave in vsi nauki pravzaprav dani: njihov cilj je življenjski stik z Bogom, ki ga vsako pristno spolnjevanje postave končno poživlja.

vrni se, Gospod, vrni se!

Gospod Jezus,

tukaj v svoji sobi, kjer pozno v noč pišem, želim nekaj trenutkov prenehati z delom.

Težave se kopičijo. Stojim pred velikim, težkim problemom. Povsod naokrog po našem mestu je življenje utihnilo. A v vseh teh hišah stanujejo ljudje. Ko hodim po mestu, se kdaj pa kdaj vprašam: „Kako pridejo vsi ti do vsakdanjega kruha?“

Nocoj pa se sprašujem: „Koliko vsi ti ljudje mislijo nate? Kje si? Ali sploh obstaja kakšen resničen, konkreten stik med teboj in nami?“ Bojim se, da te zanje praktično ni. Za večino prav gotovo ne. Rad bi, da bi ne bil o tem tako trdno prepričan.

Toliko je vsega, kar jih zanima: radio, televizija, časopisi, revije, knjige, šahovska igra, skodelica kave, pogovori o vremenu in športu, o nogometu, o drugih ljudeh, o avtomobilih, o plačah in dohodkih, o načrtih za počitnice in dopust, o izpitih in skrbah. Zate pa nimajo ne časa ne prostora.

Človek dobiva vtis, Gospod, kot da ti ne spadaš v naš svet, ne v naše vasi, še manj v naša mesta. Življenje teče brez tebe.

Gospod, mi sami smo krivi, da je tako. Vedemo se, kakor da bi bili prepričani, da moremo tudi brez tebe vse prav dobro opraviti. Pustili smo te za nedelje in praznike, pa še takrat nismo zares pri tebi.

A svet brez tebe ni sposoben življenja.

Vrni se, Gospod!

Piet Wesseling

novice od doma

(Nadaljevanje s 3. strani)
bodo letos birme v dekanijah Kranj, Litija, Novo mesto in Črnomelj. V mariborski škofiji imajo birme razporejene tako, da pride vsako leto na vrsto nekaj župnij iz vsake dekanije. Tako bodo birme v Slovenj Gradcu, Braslovčah, Rogaški Slatini, Laškem, Ptuj, Ormožu, Murski Soboti, Beltincih in drugod. V primorski škofiji bo birma tam, kjer je bila nazadnje pred petimi leti.

ŽIVINOREJA

Zavod za statistiko SRS je objavil poročilo o številu govedi v Sloveniji. Leta 1966 je bilo 581.973 govedi, leta 1972 508.140, leta 1973 521.270, leta 1974 551.000, leta 1975 555.000.

*

CELJE. — Konec maja in v začetku junija bo v Celju mednarodni mladinski pevski festival. Nastopili bodo zbori iz Nizozemske, Italije, Francije, Češke, Madžarske, Bolgarije, Litve in Poljske, pa seveda tudi nekateri domači zbori. Zbor Slovenske gimnazije iz Celovca pa bo nastopil izven konkurence.

DRAVOGRAD. — Kriminalisti so prišli na sled dvema tatovoma, ki sta v petih letih oropala 20 koroških cerkv. Vrednost ukradenih kipcev, svečnikov in slik znaša 26 milijonov dinarjev. Iz skrivališča v gozdu so nakradene predmete dalje prodajali mnogim kupcem v Avstriji.

HRASTNIK. — V aprilu je zmes razmočene gline, zdrobljenega premoga in vode vdrla v odkopno čelo rudnika Hrastnik. V nesreči so izgubili življenje trije rudarji. Osem se jih je rešilo brez poškodb.

iz slovenskega tiska doma in na tujem

Z izrezki slovenskih revij in časopisov, ki izhajajo doma in po svetu, skušamo zasledovati dogajanje med Slovenci. Za utemeljenost komentarjev in mnenj ne odgovarjamo. Iz podane snovi naj si bralci sami ustvarijo sodbo o življenju slovenske družbe!

Katoliški GLAS

KOCBEK POVZROČIL VROČO KRI

Hudo vznemirjenje je v partijske kroge v Sloveniji prinesla izjava o pomoru domobrancev, ki jo je ob 70-letnici svojega življenja dal Edvard Kocbek pisatelju Borisu Pahorju ter je izšla v knjigi *Edvard Kocbek — pričevalec našega časa*. (Glej dobesedno izjavo na str. 26!)

Znano je, kakšna je bila reakcija na to knjigo, zlasti zaradi Kocbekove izjave o pokolu domobrancev. To pot o pokolu domobrancev niso govorili kaki emigranti ali pisali kaki časopisi v zdomstvu, o njih je spregovoril sam bivši minister povojne Jugoslavije.

Žačel se je lov na knjigo pri tistih, ki hodijo čez mejo. Osebe, ki so dale svoj prispevek, da je knjiga mogla iziti, so doživele dolgotrajna zaslíšenja ob prestopu meje. Samemu Pahorju pa je bil prepovedan vstop v Jugoslavijo za eno leto.

Toda glas o knjigi in Kocbekovi izjavi je dobil peruti in je zajel tudi Slovenijo. Končno so bili vodilni slovenski komunisti, kot sta Mitja Ribičič in Franc Šetinc, prisiljeni spregovoriti.

Tako Ribičičeva kot Šetinceva izjava pričata, da hočejo sedanji oblastniki še vedno nadaljevati s potjo sprenevedanja o pokolu domobrancev, ki se je zgodil po zaključku vojne, v juniju 1945, in ga je Kocbek sedaj upal razglasiti. S tem, da se blati ideološki nasprotnik in se vztrajno označuje za izdajalca, se gotovo ne ustvarja ozračje sprave in pomirjenja, ki bi ga bila Slovenija po tridesetih letih zmage nad okupatorjem in komunistične revolucije tako potrebna.

Katoliški glas, Gorica-Trst, 24. aprila 1975, str. 1.

ALI IMAJO RES MONOPOL?

Slovenska kulturno-gospodarska zveza je v Gorici začela graditi Kulturni dom... Dela so se začela. In z njimi propaganda.

Lansko leto septembra je bila na ljubljanski TV oddaja, posvečena Goriški. Nastopili so številni sobesedniki. Toda vsi so govorili enako govorico: Slovenci na Goriškem nimamo do sedaj skoraj ničesar in, kar imamo, je zasluga levičarskih ljudi.

V ponedeljek 17. marca se je ista TV znova spomnila Goriške. Med slike je bil vključen komentar, ki ga je podal Gorazd Vesel, urednik *Primorskega dnevnika*. Njegova beseda je ponovila tezo iz jesenske oddaje: Slovenci na Goriškem bomo šele sedaj dobili svoje prostore za kulturno-prosvetno življenje, do sedaj smo imeli le ubogo dvorano na Verdijevem korzu.

Ta vtis je potrdil tudi goriški župan De Simone, ki je v razgovoru TV-reporterjem dejal, da je šla goriška občina zelo rada na roko pri gradbenem dovoljenju in da ji je zelo pri srcu mirno sožitje in kulturno sodelovanje tu na meji.

Ko sem ga poslušal, se mi je zdelo, da je vse skupaj namerno zgrajeno tako, kakor pripoveduje Milčinskega zgodba „Laž in Prilazič“. Župa-

kaj gre ljudem na živce?

OPRAVIČUJEM SE VSEM TISTIM TOVARIŠEM, KI SO GREŠILI IN MORDA ŠE GREŠE, PA JIH NISEM PREJ OPOZORIL, DA NISO NA PRAVI POTI. RES JE, DA SEM NJIHOVE NAPAKE PRAVOČASNO OPAZIL, ŽAL PA SO ME PREPOZNO PUSTILI DO BESEDE.

Med menoj in mojim šefom je v plači trikratna razlika, ostalih razlik še nisem utegnil izračunati, sicer sva si pa popolnoma enaka.

„ALI VEŠ, DA JE SLADKORNA TOVARNA V BELJU LANSKO DEŽEVNO JESEN S SLADKORNO PESO VRED KUPILA TUDI TISOČ VAGONOV BLATA?“

„GROZNO!“

„NI TAKO GROZNO, LE SLADKOR BO MOGOČE MALO BOLJ RJAVKAST.“

Žena možu: „Še malo potrpiva z nakupom pohištva, možek, da ga bodo vsa skladišča prepolna, saj denarja tako in tako nimava.“

„KAKO TO, DA IMAJO POMARANČE ISTO CENO KOT JABOLKA?“

„ZATO, KER SO UVOŽENA. KO BI BILE DOMAČE, BI BILE GOTOVO DRAŽJE.“

Gospodinja vpraša branjevko: „Kakšen smisel pa ima uvažati italijansko cvetačo po 20 dinarjev, če je dovolj domače po 14 dinarjev?“

„Ima smisel, gospa! Tako naši ljudje vsaj vidijo, koliko je drugod dražje kot doma.“

MINISTER VPRAŠA SINA PO DIPLOMI: „NO, ALI SI DOBIL TEŽKO VPRAŠANJE?“

„NITI NE! VPRAŠALI SO ME, ČE SEM RES TVOJ SIN.“

„Kateri dan v službi ti je ostal v najlepšem spominu?“

„Tisti, ko nam je šef prepovedal med delovnim časom piti in brati časopise.“

„Sedaj tega ne delate več?“

„Ne, od tedaj beremo revije in pijemo čaj z rumom.“

TOVARNIŠKI VRATAR ODHAJAJOČEMU DELAVCU: „KAM PA TAKO ZGODAJ, JANEZ, SAJ MANJKA ŠE POL URE DO KONCA ŠIHTA?“

„GREM MALO PREJ, DA BOM LAHKO PREJ NAZAJ. RAD BI ZAČEL TOČNO Z NADURAMI!“

Občinska tajnica šefu: „Tovariš šef, zdomec Tone iz naše občine že petič piše iz Nemčije, naj mu pošljemo potrdila o njegovi

PROMETNI MILIČNIK PO NOVEM ZAKONU

vih otrocih zaradi otroških dodatkov!

„Kaj, petič? Če je pa tako siten, mu jih nalašč ne pošljite!“

SEM RAVNATELJ OSEMLETKE IN ČUTIM, DA ME KOLEKTIV NE MARA. KAKO BI POSTAL PRILJUBLJEN?

● Poskusi dokončati vsaj srednjo šolo!

(Po „Pavlihu“)

Organizacija dela

KAMNICA. — 450 otrok iz Kamnice pri Mariboru se je preselilo iz 107 let stare šole v novo, ki ima 18 razredov, telovadnico, kuhinjo, knjižnico in vrsto kabinetov. Zgradili so jo s samoprispevki in podporo delovnih organizacij. Ob otvoritvi je bil svečan kulturni program.

KRANJ. — Aprila je bil v Kranju XIV. mednarodni spomladanski kmetijski velesejem. V desetih dneh si ga je ogledalo okrog 70 tisoč obiskovalcev. Razstavljalci so imeli blizu 90 milijonov din prometa. Manjši promet kot prejšnja leta so imeli razstavljalci pohištva in gospodinjske opreme.

KROPA. — 1. maja letos je minilo 80 let, ko so v Kopri ustanovili Prvo zadrugo za žebeljarsko obrt in druge izdelke iz železa. Bilo je 47 delavcev. Delali so v poltemi vignjca iz dneva v dan, iz noči v noč. Kovali in oblikovali so kraj in kroparskega delavca — kovača. Med zadnjo vojno je podjetje skoraj prenehalo obratovati. Danes je zaposleno v tovarni nekaj nad 500 delavcev. Letos bodo v „Plamenu“ izdelali okrog 9000 ton vijakov in matic. Nad polovico izdelkov bodo izvozili.

LJUBLJANA. — „Poskušajmo skupaj živeti življenje!“ — takšen je bil vodilni ton mladinskega misijona v Ljubljani konec aprila. Misijon je bil namenjen gimnazijcem, vajencem in obiskovalcem drugih srednjih šol. Na sklepnem srečanju se je zbralo okrog 300 mladih fantov in deklet.

LJUBLJANA. — V Stegno so odprli novo Iskrino tovarno avtomobilskih žarnic. Stala je nad 30 milijonov dinarjev. Do konca leta bodo izdelali 10 milijonov žarnic. 35% proizvodnje bo šlo v izvoz, kar bo krilo uvoženi reprodukcijski material. V tovarni je zaposlenih 244 delavcev.

LJUBLJANA. — V ljubljanskem kliničnem centru so odprli nov centralni operacijski blok, ki meri 3.200 kv. m. V njem je 11 najodobnejše opremljenih operacijskih dvoran.

(Dalje na strani 38)

nove besede so potrdile pričevanje Gorazda Vesela. Naivni Slovenci v domovini so si iz oddaje ustvarili prepričanje, da drugih Slovencev na Goriškem ni in, če so, da nimajo ničesar. Šele sedaj se bo začela nova doba in začela jo bo SKGZ.

Prikazovati sebe kot edine Slovence na Goriškem je laž in pripisovati sebi vse zasluge za kulturno življenje je monopol diktatorjev. Zato si ne moremo kaj, da bi zoper take laži in tak monopol protestirali.

Na Goriškem imamo Slovenci, ki nismo včlanjeni v SKZG, štiri prosvetne dvorane, med njimi tudi dvorano v *Katoliškem domu*, ki je med največjimi v Gorici. Potem imamo še manjše dvorane po nekaterih vaseh (Podgora, Jamlje), ki tudi služijo v kulturne namene. Te dvorane imajo za seboj že lepe jubileje: *Katoliški dom* 13 let, *Štandrež* 10 let. V teh dvoranah so nastopile že številne skupine iz raznih delov Slovenije in Hrvaške, da ne omenjamo onih iz Koroške.

Goriško katoliško prosvetno društvo obhaja 25-letnico obstoja, *SKAD* 20 let, *števčersko društvo*, *štandreško društvo* in tisto v *Doberdobi* imajo prav tako za seboj dolgoletno prosvetno delovanje. Ali vse to ni slovensko? Lansko leto so npr. v *Zvezi slovenske katoliške prosvete* včlanjenje organizacije pripravile 25 koncertov raznih vrst, 18 samostojnih gledaliških nastopov, 13 kulturnih večerov. Ali vse to ne spada v slovensko kulturo?

Če si *KP* v Sloveniji lasti vse zasluge za narod, ne moremo dopustiti, da tako dela tudi v zamejstvu, še manj pa, da bi takim trditvam pritrjevali tukajšnje odgovorne oblasti. Smo zoper vsako skrivljanje resnice, pretvarjanje dejstev in monopole — za pluralistično kulturo.

Katoliški glas, Gorica-Trst, 10. aprila 1975, str. 3.

NOVI LIST

Priloga Novi listu, ki izhaja vsak teden, razen v nedeljo in praznikih. Vsebuje aktualne informacije, komentarje in reportaže. Redakcija: Ljubljana, Prešernova 1. Telefoni: 01/2511111, 2511112. Abonementna cena: 100,00 SIT. Izdaja: 1.000.000.

PROSLAVE ZMAGE NAD FAŠIZMOM — S FAŠISTIČNIMI METODAMI

Na slovenskih srednjih višjih šolah v Trstu se pripravljajo na skupno proslavo zmage nad fašizmom, pri tem pa prihaja na študentovskih zborovanjih in sestankih do pojavov, ki so v popolnem nasprotju s pravim antifašizmom in so škodljivi za današnji boj proti poskusom obnavljanja fašizma.

Nekateri mladi predstavniki skrajno leve usmerjenosti kažejo ideološko nestrpnost in fanatizem, ki nima nobenega obzira in spoštovanja več do nazorov drugih in je v popolnem nasprotju z nazornim pluralizmom, ki je in mora biti bistvo protifašistične miselnosti. Antifašizem hočejo zreducirati na eno samo, komunistično politično skupino, pri čemer prihajajo v očitno neskladje in celo nasprotje s pravim značajem vsega slovenskega in tudi italijanskega odporniškega gibanja. OF v Sloveniji ni bila samo KPS, ampak je sprejela vase ljudi vseh političnih nazorov.

Zato je tak ideološki fanatizem, kot ga kažejo razni mladi skrajno levi aktivisti na naših srednjih šolah, ne le nezgodovinski, ampak tudi škodljiv, ker skuša izločiti iz protifašistične fronte vse demokratično misleče mladince, ki se ne identificirajo s komunizmom.

Kakšen smisel in kakšen cilj ima torej ta ozki fanatizem, ki zmerja vse mlade demokrate, ki drugače mislijo, s fašisti ter jim skuša prilepiti pečat filofašizma samo zato, ker niso komunisti in ker se upirajo takim metodam?

Poseben odurno pa je obrekovanje uglednih protifašističnih osebnosti, kot si ga je privoščil neki tak mlad fanatik na ponedeljkovem zborovanju. Mislimo, da bi ga moralo biti sram takih metod, ker takih metod se je posluževal ravno fašizem.

Kakšen pomen naj sploh ima boj proti fašizmu in proslave ob obhajanju zmage nad njim, če se metode teh „antifašistov“ sploh ne razlikujejo od fašističnih? Biti antifašist pomeni po vsej logiki biti dosledno drugačen,

(Dalje na str. 38)

slovinci po evropi

anglija

V župnijski cerkvi na Midland Road v Bedfordu je bil *krščen* 12. aprila med sv. mašo Jožef Boris Morgillo. Čestitamo in želimo otroku vso srečo v življenju!

V nedeljo, 4. maja, je bil v kraju Heywood blagoslovljen *novi dom* ge. Pavle Peročevič, ki se je preselila bliže svojcem. Naj bi božji blagoslov prinesel tudi mirno in srečno življenje!

avstrija

GORNJA AVSTRIJA

LINZ. — V soboto, 17. maja, sta se v uršulinski cerkvi v Linzu *poročila* g. Mirko Smolkovič, doma iz Šafarskega, župnija Razkrižje, in

Hallein-Vigaun: Po krstu male Rozvite Farkaš nas je fotograf ujel „pod božjim krovom“.

gdč. Frančiška Goričanec, doma iz Selnice v Medžimurju.

V nedeljo po Vnebohodu so kar trije otroci iz ene rodovine prvič pristopili k sv. *obhajilu*: najprej naš ministrant Mihael Plajnšek; iz daljnega nemškega Essna pa sta prišli njegovi sestrični Manuela in Sonja Plajnšek. Na slavlje sta prišla tudi stari oče in stara mama iz Dražemceva izpod Ptujске gore.

SALZBURŠKA

HALLEIN. — V nedeljo, 27. aprila, je bila *slovenska maša* obiskana kot že dolgo ne. Med mašo je bila namreč sprejeta v krščansko občestvo mala Rozvita, ki je bila mesec prej rojena v Halleinu. Oče Vladimir Farkaš je doma iz Črensovec, mati Dragica pa iz Vrbišnice pri Krapini. Staršem k otroku iskreno čestitamo.

TENNECK. — Naši ljudje ob Muri si radi hodijo na drugi breg iskat deklet oziroma fantov. Tako je napravil tudi g. Stanislav Vinko iz Lapšine, fara Sv. Martin na Muri. Fant je moral po precejšnjem ovinku iti, če je hotel priti do svojega dekleta v Črensovec. Pa se je odločil, da si hoče družino urediti, in se je doma oženil civilno, cerkveno pa v Tennecku. V nedeljo, 11. maja, pa je bil sprejet v cerkveno občestvo sad te ljubezni, mala Anita, rojena v Schwarzachu 24. aprila 1975. Seveda smo *krstitev* potem „zalili“ v klubski sobi. Pogrešali smo samo naših vrlih deklet iz Schwarzacha. V opravičilo dekletom je to, da se morajo sedaj pripravljati na izpite. Druge so pa kot dežurne sestre za-

poslene pri bolnikih, ki jih nikoli ne manjka.

Tudi Serečevo družino je v aprilu razveselil drugi sin, ki bo *krščen* pri maši v juniju. Takrat nameravamo, kot vsako leto v juniju, peči čevapčiče. Zato že sedaj prav lepo vabimo k obilni udeležbi.

belgija

LIEGE-LIMBURG

Za tekočo poslovno dobo je občni zbor „Društva „*Slomšek*“ izvolil naslednji odbor: predsednik: Stanko Revinšek; podpredsednik Stanko Novak; tajnik: Leopold Cverle; drugi tajnik: Bernard Žabot; blagajnik: Jože Globevnik; drugi blagajnik: Jože Kidrič; blagajnikova pomočnika: Aleksander Ackovič in Berto Virant; pregledniki: Milan Mlekuž in Jože Mrakič.

Voditelji prosvetnega dela: pečovodja: Vili Rogelj; namestnica pečovodje Lojzka Novak. — Voditeljica „Vesele mladine“, plesne skupine: Anica Varszak-Kosova. — Voditeljica plesov in petja za najmlajše: Karina Ackovič. — Vodja slovenske šole: Vinko Žakelj. — Poverjenica za bolnike: Jožefa Globelnik. — Zastavonoša: Ivan Mrak, Jože Mrakič in Berto Virant.

Odbor čakajo velike naloge. A imamo vtis, da Slovenci v Limburgu niso bili še nikoli tako edini, kot so sedaj. Zato z velikim zaupanjem gledamo v prihodnost. Rokom iz drugih pokrajin se pri-

† Pokojni Jože Opalk, Lanaken (Belgija).

Nastop „naših najmlajših“ v Gilly-Haies na „22. slovenski prireditvi“ (26. 4. 1975). Od leve na desno: Bernadette, Veronika in Andrej Gorjup, Marko Lipovec, Mariette in Josiane Moyaux, Jana in Peter Fele.

poročamo za solidarnost. Običite nas ob naših prireditvah! Saj delamo in se mučimo tudi za vas! Novemu odboru toplo čestitamo in mu želimo obilje uspehov!

Nastopi „Vesele mladine“: „Slovenska folklorna plesna skupina, „Vesela mladina“ nam je s svojim veseljem in plesom in s slikovito narodno nošo pričarala prijetnih sončnih žarkov, ki nam jih je pomlad pozabila poslati.“ Tako je poročal flamski časopis v Leuvenu ob nastopu naše „Vesele mladine“ na veliko soboto. V soboto, 3. maja, je „Vesela mladina“ nastopila v Genku s prav tako lepim uspehom. 26. aprila je „Vesela mladina“ plesala na 22. Slovenski prireditvi v Charleroi, na binkošno nedeljo pa je nastopila med Slovenci v Düsseldorfu. Toplo čestitamo in iskrena hvala vsem za veliko požrtvovalnost in zvestobo!

Naši pokojni: V Lanakenu je mirno v Gospodu zaspal rojak g. Jože Opalk, star 69 let, rojen v Zameškem. Leta 1928 se je zaposlil kot rudar v Eisdenu in tam ostal do smrti. Kot zvest delavec je dobil od ministrstva za delo častno medaljo. Bil je tih človek, dobra duša, pridno je podpiral svoje domače v domovini. Dokler mu

je zdravje dopuščalo, se je zvesto udeleževal nedeljske službe božje. Zelo si je želel zdravja. Do konca je upal, da bo še mogel obiskati svoje v domovini, a ga je silikoza neusmiljeno privezala na bolniško posteljo. V težki bolezni so mu Žvarovi bili v veliko pomoč in tolažbo. Naj bolni Bog uteši živno željo njegovega srca po življenju in sreči! Sestram, bratu in Žvarovim izrekamo iskreno krščansko sožalje!

Naši bolniki: V bolnici „Espérance“ v Montegnée se zdravi naša zvesta naročnica ga. Julka Prelogar. Pošiljamo ji posebne pozdrave z željo, da čimprej ozdravi!

CHARLEROI-MONS-BRUXELLES

Od leta 1954 dalje — 22 let že zaporedoma — imamo v Gilly-Haies (Charleroi) tako imenovano „SLOVENSKO PRIREDITEV“, ki privabi vsako leto res veliko število naših rojakov in rojakinj. Tudi letos na „22. SLOVENSKI PRIREDITVI“ v Gilly-Haies, v župnijski dvorani „Familia“ v soboto, 26. aprila 1975, se nas je zbralo od 250 do 300 ljudi. Organizatorji teh prireditev, oz. skupine, ki so v preteklosti organizirale te prireditve, so se konec leta 1973 povezale v „Zvezo slovenskih kulturnih delavcev — Charleroi“, katere simbol je nageljček z rožmarinom.

V otvoritvenih besedah je izseljenski duhovnik Kazimir Gaberc poudaril, da nas vse kulturne delavce in delavke povezuje edino ljubezen do slovenske besede, pesmi in muzike, do slovenstva sploh.

Prizor iz veseloigre „Kadar zdravnik ni doma“ v Gilly-Haies na „22. slovenski prireditvi“ (26. 4. 1975).

Zahvalil se je vsem, ki so pripomogli, da je bila letošnja prireditev tako dobro pripravljena.

Tik pred otvoritvenimi besedami so naše pevke zapele pesem „Rožmarin“ in razdelile med publiko košaro rdečih nageljčkov.

Prva točka programa je bil „Venček slovenskih narodnih pesmi“ v izvajanju novoustanovljenega Slovenskega pevskega zbora „Simon Gregorčič“ iz Bruslja pod vodstvom pevovodje Franca Gjoreka. Ob vsaki pesmi so pevci želi navdušeno ploskanje vseh navzočih, saj so zapeli res dovršeno, brez not v rokah — pa vendar točno po notah in z dušo!

Prva pesem je bila posvečena Simonu Gregorčiču, „Pogled v nedolžno oko“. Nato so sledile še „Tiha luna“, „Dva možička“, „Od Urala do Triglava“, „Lipa“ in „Jaz bi rad rdečih rož“. Vmes so še pevke zapele dve pesmi: „Hišica očetova“ in „Kje so tiste stezice“.

Ob koncu nastopa je pevovodja Franc Gjorek imenoval izseljenskega duhovnika g. Kazimira Gaberca za častnega člana njegovega zbora, ker je on dal pobudo, da je bil zbor ustanovljen.

Pri nastopu „naših najmlajših“ so pokazali, kaj znajo sledeči slovenski otroci: Mariette in Josiane Moyaux iz Charleroi, Bernadette, Veronika in Andrej Gorjup iz Estin-

Ob krstu Cirila Slaviča v Poissy pri Parizu.

Vstopnino pri prireditvah je prijetno pobirati, če jo ljudje z veseljem plačajo, kot kaže slika v Parizu.

nes-au-Val, Marko Lipovec iz Bruslja in Peter in Jana Fele iz Bruslja. Žal, da tedaj še ni bilo mikrofona v dvorani in se njih izvajanje ni tako dobro slišalo.

Izredna točka programa je bil nastop „Vesele mladine“ iz Eisdena z dvema narodnima plesoma, kar je dalo prireditvi še posebno noto veselosti in upanja.

Tudi letos je bila glavna točka programa *veseloigra* v dveh dejanjih, v priredbi in režiji Kazimira Gaberca z naslovom „Kadar zdravnik ni doma“, ki jo je uprizoril Dramatski krožek „F. S. Finžgar“ iz Charleroi. Vsi igralci in igralki so se potrudili in so mojstrsko podali svoje vloge in veseloigra je uspela v zadovoljstvo vseh: publike in nastopajočih. Iz srca smo se nasmejali smešnim prizorom. Igra letos ni bila predolga in so res vsi z zanimanjem sledili in v dvorani je bila zgledna tišina.

Pri „domači zabavi“ je prvič nastopil pri nas izvrsten „Ansambel Ota Lesjaka“ iz Remscheida pri Düsseldorfu (Zahodna Nemčija), ki je navdušil vse, staro in mlado, saj je zaigral tako lepo naše polke in valčke, da je vse plesalo. Ta ansambel je do danes najboljši, kar jih je bilo na naših prireditvah. Večer je potekal v res lepem domačem razpoloženju do 2. ure zjutraj.

Letošnja „22. slovenska priredi-

tev“ v Gilly-Haies bo ostala vsem navzočim v spominu kot ena najbolj uspešnih.

Radost in sreča je sijala z vseh obrazov in, ko so se naši ljudje razhajali, so imeli na ustih le eno željo: Nadaljujte s temi prireditvami! Že danes objavljamo, da bo prihodnje leto „23. slovenska prireditev“ v isti župnijski dvorani „Familia“ v Gilly-Haies v soboto, 1. maja.

Ostale novice: V krogu svoje družine je lepo praznoval 80-letnico življenja naš rojak g. Marko Fidler iz Paturages. Rojen je bil leta 1895 v Šmarju pri Jelšah. Čeprav je delal nad 40 let v rudniku, je še kar čil in zdrav. Naj ga Bog ohrani še dolgo vrsto let med nami!

V Baudour (Clinique L. Caty) je 15. februarja umrl g. Mario Koščak (Coszach) iz Hautrage, po rodu Beneški Slovenec. Njegovi ženi in otrokom naše iskreno sožalje! Naj počiva v miru!

Od 18. do 26. julija t. l. bomo tudi Slovenci iz zahodne Belgije poromali v pravi Lurd. Prijavilo se je do danes že okoli 40 rojakov in rojakinj.

francija

PARIZ

Sveta maša za Slovence je vsako nedeljo popoldne v cerkvi sv. Vincencija Pavelskega, 95 rue de

Sèvres, Paris 6°, metro Vanneau: prve štiri nedelje v juniju ob petih, zadnjo nedeljo v juniju, ves julij in avgust ob šestih.

Slovenska pisarna — 7 rue Gutenberg, Paris 15°, tel. 577-69-93, métro Charles-Michels — je odprta vsak četrtek popoldne, sicer pa po dogovoru z duhovnikom.

Krščena je bila Karmen Rodica iz Champigny. H krstu so jo z veseljem pospremili starši Albin in Terezija in sestra Patricija; na praznik Vnebohoda pa so Ivan in Marija ter Jean-Claude Penko iz Corneilles-en-Parisis prinesli h krstu malo Ingrid, da je bila vključena v božje ljudstvo.

Pomladansko srečanje v soboto, 26. aprila, je poteklo v najlepšem razpoloženju. Najprej so igralci in plesavci pod vodstvom gospé Ane lepo in doživeto prikazali Prešernovega „Povodnega moža“, nato pa se je do pozne ure nadaljevalo v domačem vzdušju srečanje ob prijetni glasbi, kjer so godci in vsi, ki so požrtvovalno pomagali pri baru in tomboli, imeli polno dela. Vsem prisrčna zahvala!

Obisk kopskega škofa, birma in prvo obhajilo: 8. maja, na praznik Vnebohoda, smo imeli v svoji sredi kopskega škofa g. Janeza Jenka. Rojaki iz Pariza in okolice so

ta dan napolnili cerkev, kjer imamo nedeljsko mašo, ki jo je tokrat daroval koprski škof ob somaševanju g. Čretnika, msgr. Stanka Grimsa iz Merlebacha, g. Jožeta Flisa in g. Stanka Kavalarja iz Pas-de-Calais.

V pridigi nas je škof z domačo in prepričljivo besedo navduševal za pravo krščansko življenje, ki zahteva od nas vsakega zvestobo Kristusu in vsakdanje žrtve v našem življenju.

G. škof je še posebej poudaril, kako važna stopnja v krščanskem življenju družin in birmancev je zakrament sv. birmе, ki so ga ta dan prejeli Janko Fabčič, Micika Markoja, Jean-Claude Penko in Silva ter Stanko Tomšič.

Tudi prvoobhajancem — bilo jih je osem — je škof s toplo besedo pokazal lepoto in pomembnost srečanja s Kristusom pri svetem obhajilu.

Po maši je bilo v dvorani poleg cerkve srečanje s škofom, kjer je vsak imel priložnost, da se je vsaj na kratko pogovoril s škofom, kateremu smo za njegov obisk vsi iz srca hvaležni.

POISSY

V soboto, 19. aprila, sta Marjan in Ivanka Slavič v spremstvu male Aleksandre, botrov in številnih prijateljev prinesla h krstu sina Cirila, čigar krst smo najprej proslavili pri maši, slavlje pa nadaljevali doma.

MELUN

Vsi ste vabljeni k skupni maši, ki bo v nedeljo, 8. junija, ob devetih dopoldne v poljski cerkvi v Dammarie (81 rue Adrien Chatelein).

LA MACHINE (Nièvre)

Skupno mašo bomo imeli v nedeljo, 15. junija, ob devetih dopoldne. Vsi prijazno vabljeni! Povebite tudi znanca!

RONNET (Allier)

30. aprila sta pred oltarjem potrdila svojo ljubezen Jože Cör, do-

ma iz Gornjih Slavečev, in Rezika Ducman, doma iz Žetal. Želimo vso srečo!

Romanje v Lurd

V letošnjem juliju bosta dve slovenski romanji v Lurd:

● Od ponedeljka, 7. do sobote, 12. julija, bo tržaško-goriško romanje.

● Od nedelje, 20. do petka, 25. julija, pa bo romanje iz domovine z bolniki pod vodstvom koprskega škofa g. Jenka.

Lurško romanje je vedno velika milost, saj pomeni srečanje s Kristusom, z Marijo in s Cerkvijo v njihovih bratih in sestrah.

PAS-DE-CALAIS in NORD

Poletne počitnice se bodo skoraj začele. Ne samo mladina, tudi delavci in njih družine se morajo odpočiti, spremeniti okolje in zrak. Velik del rojakov bo odšel v domovino. Naj ne pozabijo v tem času izrabiti priliko za izpopolnjevanje v materinskem jeziku!

Služba božja bo v poletnih mesecih po navadnem redu; odpade le: 27. julija zaradi romanja v Lurd in 24. in 31. avgusta zaradi odsotnosti in počitnic slovenskega duhovnika.

Verouk se bo začel zopet z novim šolskim letom, prav tako slovenski tečaj. Vsaka druga sprememba bo pravočasno objavljena.

15. avgusta bo vsakoletno romanje naših rojakov iz Pas-de-Calais in Nord na Loretto. Ob 10. uri sv. maša, ob 14. uri govor in pete liturgije. Vsi, ki ne boste v tem času na počitnicah, pristrčno vabljeni!

Sporočiti moramo žalostno vest: Štefan Jordan, naš zagorski rojak, nas je nenadoma zapustil. Na veliko soboto je bil še pri vstajenjski slovesnosti in ni mislil, da je bilo to obhajilo njegova popotnica v večnost. Umril je 10. aprila v 76. letu svojega življenja. Vse življenje je trdo delal za svojo družino in se zlasti odlikoval po nežni pobož-

Pokojni Štefan Jordan, Pas-de-Calais, Francija.

nosti do Matere božje. Njegov pogreb, 14. aprila, je bil priča, kako je bil priljubljen ne samo med sorojaki, ampak tudi med domačini. Njegovi ženi in hčerkam naše iskreno sožalje! Naj se odpočije od svojega truda v Gospodu!

VZHODNA LOTARINGIJA

Po popravilu mojega 7 let starega avtomobila „Gordini“ sem se v veliki vročini vozil okrog, da bi vse pravočasno pripravil za naše vsakoletno romanje 1. maja k Mariji z Brezij v Habsterdick — povsod sem zopet prišel k rojakom. Posebna vabila, razdeljenih jih je bilo čez 800, so imela krasen uspeh. Dva dni pred 1. majnikom je deževalo, ta dan pa že leta in leta privablja naše rojake in prijatelje od vseh strani k naši dobri Materi! Zopet smo doživeli dobrohotno pomoč naših rojakov za vse potrebno za lepo proslavo:

Krasno petje pri sv. maši ob 10. uri je pripravil naš izborni dirigent cerkvenega zbora „Slomšek“ g. Šinkovec, 3 dele iz 4-glasne maše „Vrata neba“ in 3 druge primerne pesmi.

Pomnoženi pevski zbor je z vso marljivostjo prihajal teden za teden in dan za dnem k skušnjam. Pri tem so pomagali dobrohotno dobro izurjeni v glasbi: gdč. Ani-

ca Kukovičič, g. Vipotnik in g. Majcen.

Romarjem se za velikodušno podporo prisrčno zahvaljujemo in bodo za to brane svete maše ob raznih prilikah. G. Emilu Šinkovcu, dirigentu in organistu, pa s splošno zahvalo izražamo še željo, da pogumno vodi še naprej cerkveno petje „Slomška“.

G. Čretnik, direktor naših misij v Franciji, je v začetku prijazno pozdravil vse sobrate, francoske duhovnike, in zastopnike tukajšnjih oblasti. G. župan, stalni naš gost pri tem romanju, je pismeno zaželel veliko uspeha in opravičil svojo letošnjo odsotnost. Čez 400 sv. obhajil je bilo razdeljenih pri slovesni sveti maši. Izredna zahvala velja seveda vsem pevcem in pevkam, ki so z neprestanimi obiski pri važnih skušnjah pokazali vso navdušenost za krasno petje. G. Čretnik je nato v slovenskem in francoskem nagovoru očrtal veliko Marijino pomoč ubogemu človeštvu. Sledila je sveta maša z ljudskim petjem: naše drage dobre pevke iz Creutzwalda, Aumetza in od drugod so lepo in pogumno zapele lepe Marijine — majniške pesmi. Prav lepo se tudi tem navdušenim pevkam zahvaljujemo.

Popoldne ob 15. uri so zopet zadonele lepe Marijine pesmi pri litanijah, pri katerih je naš prijatelj g. Žakelj iz Belgije navdušil poslušalce za božjo in Marijino čast. Isto je poudaril v francoskem jeziku pomožni škof Duchéne iz Metza, ki je prišel k šmarnicam.

Tu se zahvaljujemo tudi vsem, ki so pomagali urediti krasen Marijin oltar, in enako sinovom, hčerkam in sorodnikom našega bolnega Mihaela Mavca, ki je s solznimi očmi mislil na Marijo, za katero je več kot 80 let navduševal z besedo in časopisi rojake.

Z zahvalno pesmijo in z blagoslovom z Najsvetejšim smo končali slovesnosti v cerkvi, zunaj cerkve pa je naš dobri sodelavec g. Dejak iz Aumetza blagoslovil vse avtomobile in motorna kolesa.

Vsem, ki niso tu imenovani, pa

so z navdušenjem pomagali pri tej Marijini proslavi, še enkrat ključemo: Marija naj vas vse pripelje k Jezusu, ki ima življenje vaše in vaših otrok v svoji oblasti.

Še eno veselo sporočilo: Mesecca majnika bo praznoval 75-letnico rojstva in zlato poroko g. Janko Jankovič s svojo dobro ženko Zofko. O njegovem neumornem delu za družino, za Cerkev in domovino bomo poročali še drugič, danes samo: Marija z Jezusom naj Vas vse blagoslavlja, podpira Vas in Vaše drage otročiče!

Vsa druga poročila prihodnjich!

Spominjamo vas vse zopet, da imamo načrt narediti romanje v Lurd z bolniškim vlakom iz Metza, od 5. do 12. avgusta tega leta. Kdor želi iti z nami, naj se čimprej prikladi pri podpisnem ali pri g. Dejaku v Aumetzu. Vožnja tja in nazaj 23.000 starih frankov, hrana od 2000 do 3000 starih frankov vsak dan (5 dni bivanja v Lurdu). Pohitite, da bomo dobili še prostor!

Z največjo zahvalo za vso pomoč Vas pozdravlja

Vaš Stanko iz Merlebacha.

OB LUKSEMBURGU

V preteklem mesecu maju naj bi praznovali zlatoporočni jubilej g. Janka Jankoviča in njegove žene Zofije iz Tucquegnieux-Marine, pa sta jubilanta od vsega početka sklenila, da bosta praznovala to slavo na domu svojih otrok in vnukov in sta takoj po romanju v Habsterdick odšla k sinu Tonetu blizu Biarritza.

Ne vemo, kateri so bili razlogi, da sta tako ukrenila. Številni prijatelji in znanci ter Slovenci od blizu in daleč bi se bili z veseljem pridružili temu slavu in pri njem sodelovali. Zdaj so se mu ali se mu bodo pridružili v duhu in mu čestitali ter želeli še mnogo zdravih in veselih let življenja v družbi Slovencev, vnukov in pravnukov.

Ne bomo naštevati vseh zaslug gospoda in gospe Jankovič, saj jih niti ne bi mogli

Tu naj omenimo samo nekatere:

njihovo prijaznost in gostoljubnost; duhovniki in laiki, ki so bili kdaj v njihovi hiši, vedo za to človekoljubnost, sodelovanje v „Naši luči“, sodelovanje pri razpošiljanju knjig, pri organiziranju iger, petja, zlasti v cerkvi.

Ustvarjanje g. Jankoviča pa sega tudi v francosko življenje: učenje otrok glasbe, sodelovanje pri raznih nastopih itd. Za vse to in mnogo drugo delo iskrena mu zahvala! Naj mu bo Bog sam bogat plačnik!

Slovenci, ki so vedeli (ali bodo zvedeli) za vajn zlatoporočni jubilej, so v duhu z vama in delijo z vama čustva veselja in hvaležnosti.

LANEUVILLE devant NANCY

Vsem Slovencem v Nancyju in okolici sporočamo, da bo prihodnja slovenska maša v nedeljo, 1. junija, ob pol štirih popoldne.

EPERNAY in OKOLICA

Prihodnja slovenska maša bo v nedeljo, 22. junija, ob pol štirih popoldne. Pridite v čim večjem številu!

TUCQUEGNIEUX-MARINE

Le reci, predraga, da vera pomaga, ko pridejo težke ure v zakonskem življenju, da se ne zgodi nekaj podobnega: Ločitev, umor nedolžnega, dečka, samomor očeta — in do smrti bo zagrenjeno življenje mlade vdove. Niso to Slovenci, toda iz našega kraja so, iz Tucquegnieuxa, zato je kljub temu nas vse to zelo pretreslo in smo se prvega maja z zaupanjem zatekli k Njej, k Materi božji.

Da, prvi maj, Marijin praznik, sv. Jožefa god in vseh delavcev praznik je bil tudi lep sončni dan. Starejši pešajo, boleajo, zapuščajo solzno dolino, mladi hodijo svoja pota. Kljub temu je bila habsterdická velika moderna cerkev skoro polna.

Škof iz Metza, ki rad prihiti k nam, je pohvalil dirigenta Šinkovca, ki nam vsako leto pripravi nekaj izrednega, nekaj še lepšega.

Romarji se pa vsako leto spom-

nimo tudi *svojih rajnih*, zelo zaslužnega msgr. Zupančiča, pokojnega Ribiča, desne roke msgr. Grimsa, in nadvse pridnega delavca Zupana, vzornega javnega delavca ter očeta, ki je dal Bogu in veri edinega sina Janka, ki bo dne 29. junija 1975 imel novo mašo.

Prva zahvala velja neumornemu msgr. Stanku Grimsu, veseli smo pa tudi fantov in deklet, ki pravijo: „Mama! Veš, da imamo danes druge cilje: šport, kino, razne sestanke; toda ti se vse leto trudiš in mučiš z nami; grdo bi bilo, če bi te ne peljali prvega maja v Habsterdick, kamor greš tako rada.“ — Bog nam daj dosti take mladine!

Srebrnomašnik Franc Pavalec.

NICE

V nedeljo, 29. junija t. l. bo praznoval 25-letnico mašništva naš priljubljeni duhovnik g. Franjo Pavalec, ki je bil posvečen v duhovnika pred 25 leti na praznik svetega Petra in Pavla.

G. Pavalec je doma v Ptuj. Že zgodaj je prišel v Zagreb, kjer je končal osnovno šolo in klasično gimnazijo. Po začetnem študiju medicine je prišel takoj po vojni v Ljubljano in tam končal bogoslovje.

Postojanke njegovega duhovniškega dela so bile: Reka (v malem semenišču je predaval in skrbel

tudi za slovenske gojence tam), ozemlje župnij Kastav, Matulji in Rukavac pri Reki (upravljaj jih je), Zagreb (na župniji delavskega predmestja „Male Moskve“), Ljubljana (na trnovski župniji), Tržišče, Pariz (leta 1971 kot izseljenski duhovnik), Nica (po enem letu delovanja v Parizu; tu je sedaj kot župnik za Slovence).

V vseh teh letih, ko je med nami, je vsakdo lahko spoznal njegovo gorečnost v duhovniški službi in kako je vedno pripravljen, da vsakemu priskoči na pomoč.

Ko se z njim veselimo njegovega duhovniškega jubileja, mu vsi roja-

Za 1. maj smo bili na otoku St. Honorat blizu Nice. Zadovoljni se zvečer vračamo s celodnevne izleta nazaj na ladjo, ki nas bo odpeljala v Cannes, kjer smo pustili svoje avtomobile.

ki iskreno čestitamo in želimo lepo duhovniško pot tudi v bodoče!

Na velikonočni ponedeljek smo se kar lepo imeli pri Plešnarjevih v Aubagne-u blizu Marseille-a. Sonce je bilo prijazno, le veter nam je malo nagajal in zato smo se za posnetek stisnili k hiši.

Nekateri
naši najmlajši
romarji iz Nice
k Mariji v
Laghet.

italija

RIM

V marcu in aprilu so bile na svetoletnem romanju sledeče žup-

V nedeljo, 13. aprila, je bil v Nici „Journé des migrants“ in romanje v Marijino svetišče Laghet pri Nici. Pobožnosti so se končale že popoldne, zato je na sliki le en del naših rojakov, ker so se drugi že razbežali na kosilo. Tokrat nas je prišel pogledat tudi p. Jakob, naš bivši dušni pastir.

nije: Sv. Križ pri Trstu, Vrba na Koroškem, Kranj, celovška Slovenska gimnazija s študenti in profesorji, Ptuj, Bled, Slovenska Bistrica, Podjunska dolina, Poljane nad Škofjo Loko, Trata, Žiri, Slovenj Gradec, Št. Ilj, Mozirje, Polzela, Ljubno, Cerknica, Veliki dol, Komen, Postojna, Opatje selo, Most na Soči, Luče ob Savinji, Piran, Vipolže, Kanal, Šturje, Bohinjska Bela, Knežak, Šmartin pri Kranju, Teharje, Nova Gorica, Lokavec, Črniče, Kobarid in Litija.

Romarji so bili v splošni avdienci pri svetem očetu, ki jih je posebej pozdravil. Z njegovim bla-

goslovom so se vrnili domov veseli in potrjeni v veri.

nemčija

KÖLN

Prvi maj smo res posrečeno izbrali za naš skupni pomladanski izlet. Letos smo že tretjič zarezali v valove Rena. Skupni izlet na ladji ima svojevrstne prednosti. Nismo utesnjeni na enem sedežu, pač pa se lahko svobodno premikamo.

Pozdravil nas je lep sončni dan. Na ladji so se nam hoteli pridružiti še mnogi nemški gostje. Vsakemu smo pač morali povedati, da nas je samih dovolj. Najprej smo imeli sv. mašo — lepo in prisrčno. Tako je kar prav, da pripravimo ozračje za ves dan. Bog ponudi dovolj dobre volje vsakemu, da napravimo drug drugemu lepše skupne ure. Bregovi Rena so se odeli v vso svojo majsko žlahtnost. Letošnji cilj izleta je bil Unkel, staro, prijetno mesto.

Mnogim so bile višek dneva skupne šmarnice. Zapeli smo tako, da smo preglasili dovolj močne orgle in božja Mati nas je gotovo z veseljem poslušala. Zelo verjetno nam je ta skupni počitek in razvedrilo pomagal, da smo še bolj pripravljeni premagovati slabo z dobrim. To je naše poglavitno poslanstvo.

V Hildenu smo imeli prisrčno slovesnost prvega sv. obhajila. Kar desetim junakom je dal Gospod vso svojo podporo, da vse življenje gojijo medsebojno ljubezen. Mladi pevci sobotne šole so spet pokazali, kaj znajo. Vsi smo jih bili veseli.

V zadnjem času je naše narodno drevo dobilo nove poganjke.

Krstili smo v Hildenu: Marka, sinka Zorke in Štefana Jakob, in Roberta, sinka Anice in Draga Wolf; v Solingenu: Martina, sinka Marije in Jurija Zdolšek, in Kristijana, sinka Marije in Jožeta Suban; v Neussu: Andrejo, hčerko Ljubice in Toneta Radovan; v Wipperfürthu: Natalijo, hčerko Marije in Rudolfa

Robert je res sonce Anice in Drage Wolf. Pri krstu v Hildenu.

Lisičak; v Bergneustadt: Milana, sinka Monike in Lazarja Horvat; v Krefeldu: Ksenijo, hčerko Katarine in Karla Špur; v Leverkusnu: Klavdijo, hčerko Danice in Jožeta Pahič.

Prisrčno čestitamo staršem, otrokom pa želimo obilo božjega blagoslova in sreče na njihovi življenjski poti!

Ponovno čestitamo Aniti Belovič in Francu Bukovič, ki sta se poročila v Solingenu.

HESSEN

Slovenski moški komorni zbor iz Frankfurta je imel 20. aprila svoj samostojen nastop po maši v

...da ne bo kdo mislil, da je Bergneustadt kar tako: naša mladina — ponos naših družin!

Frankfurtu in sicer v župnijski dvorani. Spored je vseboval le slovenske umetne pesmi ali narodne v priredbi velikih slovenskih skladateljev. Med najbolj uspešnimi smemo šteti Premrlovo uglasbitev Prešernove „Zdravice“ (ki je ena treh „kandidatk“ za slovensko himno) in Stritarjeve „Slovanske pesmi“, Flajšmanovo „Luna sije“, Tomčevi „Teče mi vodica“ ter „Podjuna“ in končno Vodopivčevo „Pobratimija“. Zaradi danosti glasovnih elementov je bil poudarek nastopa na interpretaciji, predvsem v jakostni dinamiki in ritmični agogiki.

Poročili so se v Frankfurtu: Franc Šket iz Gornjega Sečovega in Vera Atanacković iz Donjih Petrovcev; Anton Mir iz Veličan in Zdenka Košutar iz Donjave. Obema paroma lepe čestitke!

Krščeni so bili: v Frankfurtu Andrej Peldssus, sin Martina in Hilde, roj. Gomboc; Edvard Galun, sin Jožeta in Emilije, roj. Dimec; Saša Mir, sin Antona in Zdenke, roj.

Neka bosanska družina, ki je bila z nami na ladji na našem skupnem pomladanskem izletu za 1. maj, je na kratko takole izrazila svoje vtise: „Bilo je divno!“

Košutar; Jožica Čeh, hči Franca in Elizabete, roj. Vršič; v Lichu pa Simon Brce, sin Mihaela in Fanike, roj. Barkovič. — Staršem vse najboljše in dosti sreče pri vzgoji otrok!

BAVARSKA

MÜNCHEN

Vse nedelje v maju smo po slovenski maši zapeli Marijine litanije. Tako je bilo vsaj malo spomina na šmarnice. Sicer je bilo prav v maju zaradi praznikov toliko „dolgih koncev tedna“, da so ljudje ze-

Prijetna družba naših rojakov, zbranih nekega sobotnega popoldneva v Wipperfürthu po maši.

lo hodili domov, kar se je tudi pri maši poznalo.

Ko bi stopili v razreda med naša *slovenskima tečajema* za predšolske in šolske otroke, bi se marsikaj naučili. Pri malih novih otroških pesmi, barvanja, oblikovanja različnih snovi, pa zgodb iz verskega sveta; pri večjih pa verouka, slovnice (ob oblikovanju besed z določenih področij, npr. hrana, pošta, poklic, živali...), petja slovenskih narodnih, popravljanja slovnčnih napak in ocenjevanja skioptičnih slik iz Slovenije. Čeprav se vrši pouk le ob koncih tedna, bodo otroci, ki se ga udeležujejo, prav gotovo marsikaj pridobili tako na verskem kot na narodnem in estetskem področju.

Poročili so se Rudolf Johann Scharold iz Münchna in Marija Rivec iz Zgornjih Orelj pri Studencu ter Josef Elwischger iz Irschna na Koroškem in Marija Vojkovič iz Gomilic pri Turnišču. Paroma iskreno čestitamo!

AUGSBURG

19. aprila sta se *poročila* g. Martin Tihelj in gdč. Manda Kafadar. Iskreno čestitamo in želimo obilo božjega blagoslova na skupni življenjski poti!

Isti dan je bil tudi *krst* njune hčerke Silvije, ki prinaša poleg skrbi toliko veselja in vedrine v njen dom. Kmalu po krstu so se starši veseli odpravili v domovino, kjer na prvo srečanje s Silvijo že težko čaka njena „žlahta“.

Marca je bil *krščen* Milan Genc, sin Andreja in Marije, roj. Lebar. Tudi ta mlada družina je upravičeno ponosna na svojega „naslednika“. Čestitamo!

ROSENHEIM

Pri nas teče življenje po starem, vendar naša iznajdljivost vedno kaj novega „pogrunta“. Tako se po maši kar pogosto zberemo v Kolpingovemu domu, skupaj zapojemo in „ocenjujemo“ izvrstne kranjske

*Edi Galun
iz Frankfurta
je že postal
božji otrok.*

klobase. Posebno zanimivo je merjenje sil v kegljanju.

Tudi kapela v kapucinski cerkvi, kjer imamo *slovensko mašo* vsako drugo in četrto nedeljo v mesecu ob 11,15 uri, se počasi, a vztrajno polni.

SLOVENC IZ ROSENHEIMA PA ŠE POSEBNO PRISRČNO VABIMO VSE SLOVENCE, KI ŽIVIJO V BLIŽNJI IN DALJNI OKOLICI, na veselo srečanje v soboto, 21. junija, ko se bomo zbrali po maši (ki bo ob 16. uri v kapeli kapucinske cerkve) ob 18. uri v „Kolpinghausu“. Igrali bodo Slovenci iz Rosenheima in Münchna. Tudi za dobre kranjske klobase in pijačo bo poskrbljeno!

STUTTGART-okolica

Šmarnice in piknik: Sončni prvomajski dan je privabil nad 200 rojakov iz okolice Stuttgarta na romarski izlet. Kam naj bi šli drugam kot na Hohenrechberg, ki nam je postal najpriljubljenejša izletna točka!

Ob treh popoldne smo imeli mašo in šmarnice v romarski cerkvi. Pred podobo Matere božje, ki jo na tem mestu častijo verni Švabi

Po prvem sv. obhajilu v Hildenu smo se zbrali pri Gučkovih v Düsseltdorfu. Spodobí se, da se tak po-memben dan proslavi.

*Slika levo:
21. junija bodo
v Rosenheimu
spet igrali naši
godci, kot so že
enkrat.*

*Desno: V Ess-
lingenu pestuje-
ta Avgust in
Kristina Šrtak
dvojčka Bojana
in Dejana.*

že stoletja, naše pesmi kar ni hotelo biti konec. Šmarnični maj pač vzbudi v človeku posebno toplo razpoloženje do Marije, ki nam je tudi na tujem duhovna mati.

Po šmarnicah smo se še dolgo zadržali na travniku okrog cerkve, od koder je tako lep razgled na vse strani. Namesto načrtovanega prašička pa smo letos pekli le klobase. So pa zares dobro tekstile.

Razstava knjig in plošč: Od 20. do 26. aprila je bila v slovenskem centru v Stuttgartu razstava knjig in plošč. Rojaki so si lahko ogle-

Na prvomajskem izletu na Hohenrechbergu na Württemberškem smo letos pekli klobase. Kako so bile dobre! 130 jih je šlo, kot bi mignili!

dali nad 100 različnih knjig založb v izseljenstvu in v domovini.

Posebno zanimanje je tudi to pot vzbujalo obsežno Mauserjevo knjižno delo „Ljudje pod bičem“. Med ploščami pa so se rojaki predvsem zanimali za plošče z versko vsebino.

Filmski večeri: Februarsko romanje Slovencev v Sveto deželo je vzbudilo med našimi rojaki na Württemberškem veliko zanimanja. To potrjuje številni obisk reportažnega filma o potovanju slovenskih izseljencev po Izraelu. V zadnjem času je bil na sporedu v Schwaikheimu, Heilbronn, Esslingenu in Aalenu.

Rastemo, rastemo: O krstih poročamo v vsaki številki „Naše lu-

či“. To je znak, da župnija raste in se pomlaja. To pot lahko naštejemo kar sedem *novih krstov*: v Stuttgartu sta dobila Stanko in Jožefa Žagar sinka dvojčka, ki bosta nosila ime Andrej in Jožef. Prav tako sta dobila v Stuttgartu sinka Kristjana Josip in Katica Nema-nič. — V Schwaikheimu smo krstili Tomažka Petrick, sinka Terezije; v Oberstenfeldu Diano Moniko Gom-

Tudi Stanko in Jožica Žagar lahko pestujeta v Stuttgartu dvojčka Andreja in Jožefa.

boc, hčerkico Kolomana in Veronike; v Plochingenu Danijelo Pavličič, hčerkico Janeza in Angele; v Harthausnu Roberta Lušicky, sinka Leopolda in Šolastike. — Staršem čestitke, novorojenčkom mnogo zdravja in hitre rasti!

Tudi nas mučijo problemi: Gospodarsko nazadovanje v Nemčiji sili tudi naše ljudi na Württemberškem k razmišljanju o bodočnosti. Sicer se o Slovencih, ki so v veliki

Slovenci pred bolnico sv. Roka v Castrop-Rauxelu. V kapeli te bolnice (v 1. nadstropju) imamo mašo enkrat na mesec.

Pred kapelo bolnice sv. Jožefa po slovenski maši v Oberhausen-Sterkrade.

meri kvalificirani delavci, ne čuje veliko, da bi izgubili delovno mesto, a kljub temu razmišlja ta in oni o morebitni vrnitvi domov.

Če bi bile doma plače vsaj malo višje, bi bila odločitev lažja, tako pa se ne bi rad nihče prenaljil. V Nemčiji smo se pač navadili visokega življenjskega nivoja, ki ga doma še dolgo ne bo mogoče doseči, vsaj pri sedanjem načinu gospodarjenja ne.

izgubi mame, stare in prastare mame.

Prosimo Boga, naj nam še pošlje tako dobrih mater, kot je bila pokojnica.

Naši bolniki: Na pogrebu svoje mame je nenadoma padla v nezavest ga. Handler iz Brunssuma. Upamo, da se bo kmalu mogla vrniti na svoj dom. Družina in slovenska skupnost jo bosta z veseljem sprejeli.

Vseslovensko romanje k Mariji Pomagaj v Heerlenu bo 1. junija. Začeli bomo ob 15,30. Eno uro po slovesnosti v cerkvi se bo v župni

dvorani (Gemeenschaphuis) v Heerlerheide začela materinska proslava, kjer bo nastopala predvsem naša nadobudna mladina. Pridite v čim večje številu!

Otroci slovenske sobotne šole v Stuttgartu. Med odmorom jih je fotograf posnel za spomin. Preštejte, koliko jih je!

nizozemska

V Brunssumu je v svojem 79. letu starosti vdano *zaspala* v Gospodu vzorna krščanska mati ga. Ivanka Iskra. V Holandijo je prišla po vojni s svojo hčerko in njeno družino. Vsem se je priljubila s svojo prijaznostjo in dobroto. Zadnja leta je bila bolj bolehnna in smo jo poredkoma videli. Rojaki so jo v lepem številu spremljali na zadnji zemeljski poti.

Družini Handler, od katere so kar trije zvesti člani „Zvona“, izrekamo toplo krščansko sožalje ob

V restavraciji „Pri Marici“ v Castrop-Rauxelu nadaljujemo po slovenski maši z lepim življenjem.

Čaka nas še veliki praznik naše-
ga srečanja v Vadsteni.

Bog z Vami vsemi!

Vaš p. Janez.

Nova Marijina bolnica v Alten-
essenu, kjer se zbiramo k sloven-
skemu bogoslužju. Kapela je v 6.
nadstropju.

švedska

Moje šesto misijonsko prizadeva-
nje se bliža koncu. Vesel in Bogu
hvaležen za vsako osebno in skup-
no srečanje, sem obenem žalosten
zaradi neutemeljene odklonitve ali
brezbrižnega zanemarjanja te dva-
kratne prilike prisotnosti sloven-
skega duhovnika, ki sem ju tu ali
tam opazil. Bog nikogar ne odkla-
nja, zato tudi jaz ne bom nikogar
odpisal.

Našemu veselemu slavlju v Göte-
borgu je sledila grenka vest o
prezgodnji smrti žene, matere in se-
stre Eme Orač v Osby. Njen grob
bomo blagoslovili na binkoštni po-
nedeljek.

švica

Letos smo praznovali *materinski
dan* v maju z izredno dobrim uspe-
hom. Že na prvo nedeljo v maju so
v Fribourgu v manjšem programu
obhajali materinski dan za tam-
kajšnje področje. Na Vnebohod je
bila proslava materinskega dneva
v Zürichu v farni dvorani „Guthirt“
in drugo nedeljo v Oltenu s podob-
nim programom.

V obeh krajih so nastopali otro-
ci najprej pri sv. maši. Otroški zbor
je pod vodstvom sestre Avrelije pel
Ačkovo mašo; otroci so čitali be-
rila in prošnje, kar je na navzoče
naredilo posebno ugoden vtis. V
dvorani pa so pokazali, kaj znajo,

kaj so se naučili. Niso nas razočar-
ali. Povsod so jim navdušeno plo-
skali.

Za otvoritev materinskega dneva
v dvorani je zapel tercet Vrtačič iz
Fribourga pesem „Zdrava, Marija“.
To je bila molitev za naše žive in
pokoje matere. Dvakrat je nasto-
pil otroški zbor in zapel več pesmi;
sledile so recitacije, samospevi, vi-
olina in flavte, rajanje in narodni
ples ob spremljavi harmonike. Ter-
cet Vrtačič je zapel „Voščilo ma-
teri“. Otroci iz Züricha so nasto-
pili v prizorčku „Šopek poljskih
rož“. Deški zbor je hotel pokazati,
da so že fantje, in so nam zapeli
„Slovenski smo fantje!“

Deklice tudi niso hotele zaosta-
jati za fantki in so nam zapele
„Sem deklica mlada, vesela“. Cvet-
ka Gruškovnjak in Albina Pintar sta
med programom recitirali o ma-
teri. Marsikomu je prišla solza v
oči, ko je slišal, da se je dijak
sramoval svoje matere in kako ga
je grizla vest. Za zaključek sta
nastopili Julka Šket in Ivica Zu-
panc ob spremljavi kitare in nam
zapeli nekaj pesmi o materi. Zad-
njo pesem pa sta zapeli še v druž-
bi Ivanke Ozebek „Ko svetlo son-
ce gre za goro spat“.

Po končanem programu je sto-
pil na oder gospod Vrtačič iz Fri-
bourga in se zahvalil v imenu ma-

Marko Kaggia,
sin Silvija in
Marije,
roj. Dolenc,
je v Bernu
prejel sv. krst.

ter in družin sestri Avreliji za njen trud, ki ga je imela s pripravo za tako lepo uspeli materinski dan.

Slovenski kat. misija v Švici se zahvaljuje vsem, ki so na kakršen koli način sodelovali pri pripravi materinega dne, posebno sestri Avreliji iz Neuenkircha pri Luzernu, ki je imela najtežjo nalogo, da je mesec za mesecem zbiralala naše otroke k pevskim vajam in to v Fribourgu, Arlesheimu pri Baslu in v Zürichu. Pohvala gre tudi otrokom, ki so svoje vloge posamezno ali skupinsko odlično izpeljali. Ne smemo pozabiti se zahvaliti gospe Miri Žekar, staršem Vrtačič, Hu-

mar, Ahčin, napovedovalcu Lojzetu Žgavcu, Cvetki Gruškovnjak in Albini Pintar, ki sta doživeto recitirali o materi, ter našim pevkam Ivici Zupanc, Julki Šket in Ivanki Ozebek, ki so nam za zaključek zapele še nekaj pesmi. Ves trud, ki ste ga vložile za dober uspeh, naj vam bo ponos in zavest, kaj vse se lahko naredi z dobro voljo!

Krsti: S sv. krstom so postali udje božjega ljudstva:

V St. Gallenu: Hermina Franja Hribar, hči Franca in Marije, roj. Pekolj. — V Zürichu: Boštjan Gavez, sin Franca in Ane, roj. Krivec iz Dübendorfa pri Zürichu; Danijel

Pangerčič, sin Antona in Majde, roj. Štamppek iz Turgi; Matija Neukom, sin Maksa in Antonije, roj. Škofič iz Rafza; Valentina Pestelj, hči Stanka in Emilije, roj. Rener iz Winterthura; Danica Pintar, hči Franca in Ljudmile, roj. Ravnak iz Winterthura; Klavdija Dolamič, hči Petra in Natalije, roj. Podojstršek iz Winterthura; Uroš Strašek, sin Viktorja in Alenke, roj. Jordan; Igor Zupanc, sin Franca in Marije, roj. Miletič. — V Bernu: Mark Kaggia, sin Silvija in Marije, roj. Dolenc.

Staršem čestitamo, otrokom pa prosimo božjega varstva.

slovinci ob meji

KOROŠKA. — Mladi zbor „Rož“ iz Št. Jakoba v Rožu je ponovil koncert rožanskih pesmi, nekatere na tem koncertu prvič izvajane, v Bilčovsu, v nabito polni Miklavževi dvorani pod geslom „Ano štimo sem jaz slišov“. Tudi tu je bil uspeh odličen. — Vogrška mladina je gostovala v goriškem Katoliškem domu z veseloiigro „Dva para se ženita“, ki nima posebne umetniške vrednosti in hoče predvsem zabavati. To je pa tudi ta izvedba dosegla, da so bili Goričani navdušeni nad njihovim pristnim izvajanjem. — Okoli 130 prebivalcev Dješk in neposredne okolice je doživelo po skoraj desetih letih kulturno prireditev v domačem kraju. Akademski zbor graških študentov pod vodstvom Aleksa Schusterja in glasbeni trio „Korotan“ s pevci sta po maši izvajala koncert slovenske narodne in umetne pesmi. — Člani dramskega odseka Koroške dijaške zveze so se lotili važnega in za slovensko koroško mladino izredno odgovornega dela: za najmlajše so uprizorili „Koziko Liziko“ na lutkovnem odru. Premiere v dvorani celovškega Marijanišča se je udeležilo okoli 250 slovenskih šolarjev. Uspeh in pomembnost prire-

ditve ni samo na narodnostnem, ampak tudi na pedagoškem polju. — V Goričah je pevski zbor „Trta“ predvajal Vodopivčevu spevoigro „Kovačev študent“. Prireditve, katero sta popestrila z nastopom pevski zbor „Trta“ in trio „Korotan“, je bila na preprostem odru v domači gostilni Planteu.

GORIŠKA. — SKPD „Mirko Filej“ je pripravilo spominsko svečanost ob 20-letnici smrti slovenskega benediktinskega duhovnika Ivana Trinka-Zamejskega. Na proslavi, ki se je vr-

šila v Katoliškem domu v Gorici, so sodelovali mešani zbor „Lojze Bratuž“, slavnostni govornik doktor Rado Bednarik, ki je predstavil lik tega beneškoslovenskega očaka, ter vokalni oktet, ki je zapel Trinkovo uglasbitev psalma „Iz globočine“. — „S koroškim Galusom med ameriškimi Slovenci“ je bil naslov skioptičnega predavanja v Katoliškem domu, ki ga je imel Vinko Zaletel in ob katerem je podal bogat prerez njihovega verskega, kulturnega in socialnega življenja.

slovinci po svetu

ARGENTINA. — Na „Slovenskem dnevu“ v Hladnikovem domu v Slovenski vasi v Lanusu so na popoldanskem sporedu poleg govornikov nastopili še otroški pevski zbor, ki je zapel več pesmi; mešani zbor, ki je zapel Premrlovo „Zdravico“ in „V gorenjsko oziram se skalnato stran“; ter narodne noše, ki so zaplesale kompozicijo na narodno pesem „Židana marelja“; končno pa še lanuški sekstet, ki je žel veliko odobravanje — enako tudi vsi nastopajoči. — Slovensko gledališče v

Buenos Airesu je uprizorilo v režiji Maksa Borštnika Cankarjevo dramo „Kralj na Betajnovi“. Svojevrstnost te uprizoritve je bila v novi interpretaciji drame: Ne ničejansko v smislu uprizoritve pred drugo svetovno vojno, ne socialistično-revolucionarno po njej, temveč svojo podobo Kantor-človeka, ki se lomi med ljubeznijo in oblastjo.

ZDA. — Orkester „Mladi harmonikarji“ so proslavili desetletnico svojega obstoja s posebnim koncertom, ki je bil istočasno njihov redni letni koncert. Poleg teh koncertov so nastopili na mnogih prireditvah in akademijah ter so ponavljali koncerte po drugih mestih. Koncert je bil v veliki dvorani sv. Vida v Clevelandu. Poleg 28 mladih harmonikarjev je nastopilo še 14 kitaristov, 3 klarineti, bas-kitara in orgle.

Edvard Kocbek,

pričevalec našega časa

Trst 1975

Iz knjige, ki smo jo že v zadnji številki *Naše luči* omenili, naj navedemo še nekaj zanimivih Kocbekovih izjav. Naj ponovno pove-
mo, da je bil Kocbek krščanski socialist, soustanovitelj OF, nosilec visokih funkcij in povojni minister v Beogradu. Sedaj živi v Ljubljani.

Tako se je torej med Slovenci začela prava državljanska vojna?

Da, med nami se je odprla najhujša vojna, bratomorna vojna, in partija je mogla zdaj seči po svojem nesrečnem klasičnem vzorcu, ki smo se ga najbolj bali, da bi z njim v Srednji Evropi ponovila svojo revolucijo.

Državljanse vojne ni mogel nihče več ustaviti, čeprav na partijski strani o njej ni smel nihče govoriti. Tito je po *Vjesniku* (24. maj 1972) to potrdil tudi za Slovence, ko je govoril o razmerah v ostali Jugoslaviji: „Slično je bilo i u Sloveniji. Bio je to, dakle, gradjanski rat. No, o tome nismo htjeli govoriti u toku rata, jer nam to ne bi koristilo.“

Slovenija je postala prostor najhujšega prelivanja krvi, izgubam vojaških operacij so se pridružile vedno pogostejše še likvidacije v osvobodilnih vrstah.

Zadnji dve leti vojne in prva leta po vojni so slovenski komunisti zvesto posnemali sovjetske metode in stalinistično prakso. Po vojni je bila Jugoslavija izven ZSSR najbolj stalinistična država. Nesrečna olajševalna okolnost marsikaterega partijca je bila človeška nezrelost. Marsikak nadarjen mlad človek se je takrat za vse življenje obremenil s težkimi dejanji zoper bližnjika. Toda to ni le breme

posameznikov, to je breme eksaltirane vizije. Kadar se neka zgodovinska izvidnica razglasi za edino zveličavno poslanstvo, mora na tej poti do konca svoje Kalvarije.

Kdaj si zvedel za pokol domobrancev?

Razmeroma pozno, poleti leta 1946, ko sem se z družino vrnil iz Beograda. Novici nisem mogel verjeti. Začel sem preverjati njene prvine, toda vsa pota do resnice so bila hermetično zaprta, niti velika večina komunistov ni vedela zanj, kaj šele ostali državljani. Nekdo mi je v nabiralnik vrigel kopijo pričevanja enega izmed rešencev iz Roga. In ko sem si bil kolikor toliko na jasnem o dogodku, sem prosil predstavnike CK KPS za sestanek. Nihče ni slutil, kaj me teži. Vedel sem le, da moram pri priči odstopiti in se odrešiti vseh funkcij, če je podatek točen.

Do srečanja s predstavniki CK je prišlo 4. oktobra 1946 in se je nadaljevalo naslednji dan, kajti najprej smo govorili o neznosnem kmečkem položaju in o ogražanju Cerkve ter klera, šele drugega dne o domobrancih. Povedal sem jim, da želim od njih jasnega in odkritega odgovora na vprašanje o usodi domobrancev, ki so jih Angleži vrnili kot vojne ujetnike, kajti od njega je odvisno moje nadaljnje sodelovanje.

Ozračje je bilo mračno. V Ljubljani sta še vedno učinkovala Kidričev odhod v Beograd in nastop novega predsednika Marinka, proces zoper nadškofa Stepinca je še zvenel, prav tako moj nastop na zasedanju SNOS-a. 9. sept. Ne razpokošenje zoper mene je raslo po vrnitvi iz Sovjetske zveze, zamirili so mi nekatera predavanja o tem potovanju. Pričakoval sem torej odkrit in krut odgovor.

Toda glej, vsi sogovorniki so me vztrajno in zgovorno prepričevali, da sem napačno informiran, češ da so domobranci v prevzgajališčih, da jih bodo le počasi spuščali na domove, voditelje pa kaznovali, kakor kdo zasluži.

Ko pa so se izgovorili in za-

pazili moje olajšanje, so se hoteli rafinirano poigrati z menoj. Začeli so se mi suvereno čuditi, češ, ti bi se najbrž celo veselil tega, če bi jih pobili, ti si po vsej priliki to celo želiš. In resnično sem se čutil osramočenega spričo njihovega soglasnega in lahkega odgovaranja, sam pri sebi pa sem hvalil Boga, da me je rešil bremena.

Toda glasovi o pokolu domobrancev so se začeli še vztrajneje širiti. Zdaj sem imel v rokah že več izpovedi tistih, ki so se rešili iz pekla. Zdaj sem sklenil naravnost odstopiti, toda moja demisija je preprečila nenadna izjava Kominforma, ki je postavila na kocko obstoj Jugoslavije. Moj odstop v takšnem ozračju ne bi bil pošten, sklenil sem počakati na čistejši čas.

Nekam podobno so morali govoriti o meni tudi oblastniki. Vedeli so, da mi resnice ne bodo mogli dolgo prikrivati. Zato so sklenili, da ne počakajo na mojo demisijo, ampak se me prej oni osvobodijo.

A izbrali so nenavaden način, obsodili so te bolj kot književnika kakor pa kot politika.

Hoteli so me prizadeti tam, kjer bi me najbolj bolelo. Z uspešno objavo *Tovarišije* in novel *Strah in pogum* so se vznemirili, v obeh delih so zaslužili nevarne kvalitete. Kardelj in Kidrič sta me osebno opozarjala na preveliko svobodnost mojega izražanja, na pohujšljivo vsebino in na premoč artizma (izumetničenosti, op. NL). Ker sem napovedal še drugi del partizanskega dnevnika, so si izbrali novele za svoj kritični cilj.

Dva meseca po izidu *Strah in pogum* so v vseh časnikih Slovenije organizirali spektakularno demonstracijo zoper mene, politično negativnega pisatelja, ter aktivistom vse Slovenije položili na jezik zahtevo po mojem odstopu. Nihče si ni bil na jasnem, za kaj gre, niti književniki niti gasilci niti ženska društva, in vendar so morali vsi pošiljati brzojavke ali pisma z zahtevo po mojem odstopu.

S pavšalnim obsojanjem dela, ki

Pisma bralcev

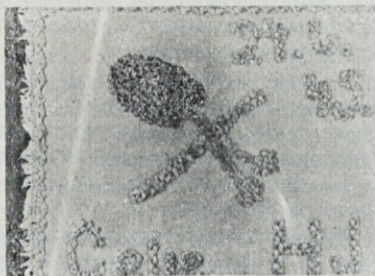
Oporoka mladega fanta

Sorodniki in prijatelji neke kmečke slovenske družine v domovini se obračamo na Vas, da bi nam ob tridesetletnici tragične smrti našega sorodnika objavili njegov zadnji spomin svoji materi.

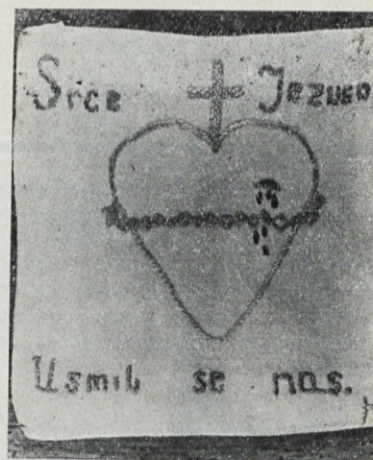
Naš fant se je med zadnjo vojno udeležil protikomunističnega odpora. Kot 18-letnega slovenskega domobranca so ga pri Pliberku na Koroškem zajeli partizani in prepeljali v Teharje. Tam je bil sredi avgusta amnestiran ter poslan z odpustnico domov. Na zadnji železniški postaji pred domom

so ga še videli izstopiti, domov pa ni nikoli več prišel. Blizu doma so ga med potjo domačini brez zakonitega sodnega procesa ubili.

Naš fant je bil spreten v vezenju. Iz zadnjih cap, ki so jih na njem pustili, je iztrgal žepovino in na dva kosa te z barvnimi nitkami uvezel zadnji pozdrav svoji materi. Na prvega je napisal: „Srce Jezusovo, usmili se nas! 1. 7. 45, Teharje“. Morda je hotel povedati: „Draga mama, ne boj se zame! Zaupam v Njegovo Srce, kakor si me ti učila, posebno v juniju, mesecu njegovega Srca, ko to vezem.“ Na drugem spominku je uvezen zelen češnjev list z rdečo češnjo — upanje in kri — z napisom: „24. 6. 45. Celje. HJ.“ (Glej obe sliki!)

V spomin nanj objavljamo verze njegovega sorodnika:

Bil sem slovenski vojak,
bil sem vojak-svobodnjak;
s Koroške zvijačno izdan,
bil v Teharje, Celje peljan.
Strgal sem žepa blago,
uvezel nanj s skrbno rokó
materi svoji v spomin
božje Srce bolečin.

Fant iz sosednje vasi,
ki bil je spuščen tiste dni,
mami je moji oddal
ta moj vezéni pozdrav.

Mene pa čaka zaman
mama doma dan na dan.
Blizu domače cerkve
spim zdaj — ustreljen v srce.

velja danes za prelomno mejo med socialističnim realizmom in med sproščenejšim načinom pisanja, so nazadnje izsilili moj odstop in me zgolj s politično definicijo brez sodnega akta vrgli v pogrez zgodovine, kjer sem moral prebiti deset let nekakšne samice, saj so mi hkrati odvzeli pravico do objavljanja.

Kaj bi bilo po tvojem potrebno storiti glede na nezaslišano usodo domobrancev?

Predvsem si jo moramo vzdigniti iz zaničanja v javno priznanje. Vzdigniti si jo moramo iz potlačene in pohabljenosti zavesti v jasno in pogumno zavest. Odgovorni ljudje nam morajo razložiti, kako je mogla osvobodilna zmaga spočeti iz

sebe tako ostudno bojazen pred nasprotnikom. Povedati nam morajo, kako more odgovornost do zgodovine odvezati od odgovornosti do človeka.

Toda kako naj se približamo demonu uničevalcu, da ne zadivja znova? Edino tako, da mu zatrdimo, da ni nobene veljavne teorije, ki bi pavšalno določala žrtve svetovno-zgodovinskega poslanstva in abstraktno razpolagala s smrtjo sočloveka.

Gre torej za javno priznanje krivde, ki se tiče nas vseh. Tako dolgo se ne bomo znebili preganjavi in more, dokler javno ne priznamo svoje krivde, svoje velike krivde. Brez tega dejanja Slovenci ne bomo nikoli stopili v čisto in jasno ozračje prihodnosti.

Aleksander Solženicyn:

ODPRTO PISMO

voditeljem Sovjetske zveze

Pred pismom samim naslavljaja avtor klic na vse svoje rojake: „Ne živimo po laži!“ Poziva jih, naj ne sodelujejo z lažjo, pa bo tudi nasilje padlo.

V odprtem pismu pa brez usmiljenja razkriva marksistično ideologijo kot zadnji vzrok današnjih izkrivljenosti v Sovjetski zvezi in daje konkretne nasvete, kako se izmotati iz stiske.

Knjižica je nekaj civilni katekizem za vsakogar, ki je kakorkoli v stiku s komunistom. Cena: 35 šilingov.

„Slovenska“ resnica

Dovolite mi, da ob tridesetletnici konca vojne na kratko povem svoje gledanje na našo „slovensko“ resnico o včeraj, danes in jutri. Po svetu je običaj, da se 30 let po kakšnem važnem dogodku odprejo arhivi in so dokumenti vsem na vpogled.

MED VOJNO

Ob razpadu Jugoslavije in nje zasedbi so dotedanji slovenski civilni predstavniki sklenili, da zaradi možnosti dolge vojne skraja ne bodo proti okupatorju ničesar začeli, da bodo tako hranili slovensko kri. Podtalno so organizirali terensko mrežo, ki bi v sporazumu z jugoslovansko begunsko vlado v Londonu začela oborožen odpor.

Temu načrtu se je uprla neznatna KPS (štela je okrog 800 članov), ki je pozvala Slovence na osvobodilni boj, ne takoj, marveč šele 22. junija 1941, ko je Nemčija vpadla v Sovjetsko zvezo (do tedaj je obstajal prijateljski pakt med Hitlerjem in Stalinom!). Skriti nagib KPS za poziv v boj je bil, da bi mogla po vojni prevzeti oblast v Sloveniji.

Demokratski predstavniki so se znašli ob tem pozivu v novem položaju. Teoretično so imeli na izbiro štiri poti:

1. Iti skupaj s člani stalinistične KPS v gozdove. (Vprašanje je, koliko je bilo to psihološko možno spričo navodila papeža Pija XI.: „Komur je mar krščanske kulture, naj prav v nobeni stvari ne sodeluje s komunizmom!“ in stvarno možno spričo stalinizma KPS).

2. Organizirati lastne uporniške edinice. (A kako bi vzdržali brez podpore ostalih delov Jugoslavije?)

3. Pustiti se od stalinistične KPS politično onemogočiti in nato od VOS (Varnostna obveščevalna služba) fizično uničiti.

4. Upreti se likvidatorjem s sprejetjem orožja od okupatorja.

Demokratski predstavniki so se odločili za četrto pot, s tem pa nujno tudi za nje posledice.

Odločitev za to pot je mogoče razumeti le tako, da so bile na eni strani vse ostale poti zaprte, in da je na drugi strani jemala KPS revolucijo zares in je že skraja začela likvidirati vodilnejše nekomuniste. Samoobramba pred stališčno revolucijo je bila tako po vesti kot po mednarodnih konvencijah dovoljena.

Ta odločitev demokratov je imela obenem nepopravljive posledice. KPS je temu uporu proti likvidatorjem naprtila nalepko „narodne izdaje“ (s čimer je sebe proglasila za narod!), obenem pa poskrbela v mednarodnem svetu za enako pojmovanje tega upora.

Izvedba revolucije je bila skrajno brezobzirna. V primeri s terorjem poklicnih stalinističnih revolucionarjev so bile napake v protikomunističnem taboru znatno manjše in le senca teh.

Čeprav je bila komunistična revolucija v Sloveniji spomladi 1945 vojaško skoraj premagana, ji je povezanost z mednarodno diplomacijo pomagala v vrste zmagovalcev.

TAKOJ PO VOJNI

Oboroženi pripadniki slovenske nekomunistične večine so se takoj po koncu vojne umaknili na Koroško, v Vetrinj. Od tam so jih Angleži pod pretvezo, da jih pošiljajo v Italijo, z izdajo izročili novim gospodarjem v Sloveniji. Ti so jih od njih likvidirali približno 11.000, obenem pa več sto civilnih beguncev, predvsem v Kočevskem Rogu in v Teharjah.

Poleg tega so usmrtili bogve koliko domobrancev, ki so jih zajeli na begu ali jih izsledili, ko so se skrivali.

Število ostalih Slovencev, ki jih je dala nova oblast kmalu po koncu vojne likvidirati, je neznano, a ne neznatno.

Mnogo Slovencev je moralo takoj po vojni v zapore brez procesa in

brez obsodbe ali pa večkrat z namišljeno obtožbo, med njimi več kot 80 % duhovnikov ljubljanske nadškofije. Iz iste nadškofije je bilo že po končani vojni brez sodbe ubitih ali s sodbo na smrt obsojenih 23 duhovnikov in 23 bogo-slovcev.

Vsemu temu se ne čudimo, če vemo, da je bila tedaj KPS strogo stalinistična in če poznamo Stalinove metode.

DANES

V Sloveniji danes, 30 let po vojni, ni demokracije. Sicer se pritisk KPS na prebivalstvo včasih večja, včasih manjša, pač v skladu z notranjimi in zunanji težavami režima, a slej ko prej je na oblasti ena sama stranka.

Vse ostale izkrivljenosti v današnjem slovenskem prostoru so le posledica tega osnovnega dejstva. In teh ni malo: monopol oblasti nad javnimi občili (in posledično blatenje nasprotnika, ne da bi se ta mogel braniti), prisilno uvajanje marksizma v šole na vseh stopnjah, zapostavljanje demokratov na upravno-službenem področju, siljenje ljudi v partijo, omejevanje cerkvenega delovanja itd.

SLOVENSKI JUTRI

Vsi slovenski demokrati doma in po svetu komaj čakamo dneva, ko bo Slovenija spet zadihala v demokraciji in ko bo priznan miselnost in politični pluralizem.

Takrat se bodo uredile tudi druge zadeve: slovenska medvojna in poveljna zgodovina bo napisana nepristransko, poiskani in priznani bodo grobovi tistih, ki so se stalinistični revoluciji uprli, nedolžne žrtve poveljnega časa bodo rehabilitirane, nepristranska sodišča bodo dognala krivdo in krivce (iz medvojnega časa seveda na obeh straneh).

Ta slovenski jutri bo prišel, o tem ni nobenega dvoma. Vsak slovenski demokrat naj že danes pričuje za ta jutri!

S. L.

Težko je biti prerok

Rekordna udeležba

Četrtega srečanja zdorncev iz zahodnoevropskih držav v Essnu se bo po predvidevanjih udeležilo 5 tisoč ljudi

LJUBLJANA, 8. aprila — Trečjega maja bo Essen prioriziral velike kulturne manifestacije naših prijateljev, ki se na dan v zahodnoevropskih državah. Tu bo četrto srečanje zdorncev iz vseh zahodnoevropskih držav. Poročilo iz prirediteljeve je republiške konferenca NZO, Slovenije, organizator pa slovensko kulturno in športno društvo »Slovene«.

Delo, Ljubljana, 9. aprila 1975, str. 2.

Slovenski večer v Essnu

ESSEN, 4. maja — Več kot tisoč Slovencev, ki žive v zahodni Evropi, se je sinoči zbralo v tem zahodnonemškem mestu, kjer je bilo četrto tradicionalno srečanje zdornikov in izseljeniških društev. Sodelovale so kulturno-prosvetne in glasbene skupine štirinajstih klubov iz ZR Nemčije, Nizozemske, Francije, Švedske, Belgije, Švice in Avstrije.

Delo, Ljubljana, 5. maja 1975, str. 1.

80-letni Martin Sapotnik iz Porurja pripoveduje:

Spomini Slovenca-izseljenca

Slovenci smo imeli doma bolj ali manj vedno težak boj za vsakdanji kruh. Zato so naši rojaki raztreseli tako rekoč po vsem svetu ob iskanju boljšega zaslužka in življenja.

V Nemčijo (največ v Porurje) je bil prvi večji naval v letih 1906 do 1908. Takrat nas je bilo tu že okrog 50.000.

Zakaj in kako smo prišli?

Leta 1906 so doma skoraj v vseh rudnikih zaposleni začeli splošno stavko — eno do tedaj največjih. Vzrok: slabe plače! Stavka je trajala 5 do 6 tednov. Po vseh rudnikih je vse stalo. Povsod so imeli postavljene jamske straže proti morebitnim stavkokazom.

Rudniškim ravnateljem to seve-

da ni šlo v „račun“ in so na razne načine skušali rudarje ukrotiti. Ker ni bilo videti uspeha, so lastniki rudnikov poklicali na pomoč vojaštvo, ki je nekaj rudniških straž zaprlo, drugi pa so se poskrili.

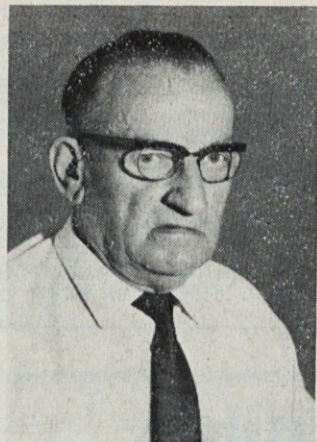
V Nemčiji so v tistem času odprli oziroma povečali več novih rudnikov, delavcev pa je primanjkovalo, zato so se začeli zanimati za tuje delovne moči — posebno za one v Sloveniji. V ta namen so začeli pošiljati v Slovenijo svoje uradnike, ki so ljudi vabili in popisovali z obljubo, da bodo dobili dobre plače, stanovanja so na razpolago in za najnujnejše potrebe bodo dobili eno mesečno plačo vnaprej in še nekaj drugih ugodnosti jih čaka.

Nato so naročili pri železniški upravi več posebnih vlakov za prevoz teh prijavljenih delavcev-rudarjev. Tudi moj oče se je prijavil, da pojde z družino. (Jaz sem bil takrat star deset let — rojen 1895 v Trbovljah, kjer je dotedaj stanovala naša družina.) Dva dni smo se vozili iz Ljubljane do Dortmund. Vožnja je bila torej dolga, pa so še kar dobro skrbeli za nas.

Ko smo prišli v Dortmund in nato v Recklinghausen, smo bili na cilju. Odkazali so nam stanovanje in preskrbeli kurjavo za prve tedne. Moj oče je dobil delo v rudniku „Zeche König Ludwig“. Kot desetletni deček sem jaz moral v šolo (še 4 leta). Ker smo že doma v Trbovljah imeli dvojezično čitanko in dvojezični pouk, mi pouk v nemški šoli ni delal hudih preglavic in sem šolo zaključil s prav dobrim uspehom. Lahko bi šel v kako srednjo šolo, toda oče se je nekoliko preveč vdal pijači (v rudniških rovih je bilo zelo vroče, 30 do 40°C, in je rudarje kar naprej mučila žeja), zato je bilo za dom bolj malo denarja.

Štiri leta smo bili tam, nato pa je dobil oče drugo mesto v rudniku v Moersu, kjer so bili boljši delovni pogoji.

Po stari slovenski navadi so tudi tu začeli naši rojaki misliti na to, da bi se organizirali in ustanovili kakšno katoliško prosvetno društvo, s čimer bi ljudi deloma

Naš ugledni in zaslužni rojak Martin Sapotnik, osemdesetletnik, iz Moersa-Meerbecka.

odtegnili tudi čezmernemu popivanju. Točno ne vem, a zdi se mi, da je bilo prvo tako naše društvo ustanovljeno v Hambornu. Tu je služboval neki župnik Köster, zelo zaslužen mož, ki so mu bili slovenski rudarji oziroma družine zelo pri srcu in se je njim na ljubo kaj kmalu naučil slovensko; on je bil tudi glavni pobornik tega društva in je poleg drugega nabavil za Slovence več sto knjig.

Ko je župnik Köster onemogel, je prevzel dušno pastirstvo nove velike slovenske naselbine v Moers-Meerbecku mladi duhovnik August Hegenkötter, ki se je tudi naučil slovensko in še z večjo vne-mo pastiroval med Slovenci.

Ob odhodu je župnik Köster izročil obsežno knjižnico naši družini, zato sem jo prepeljal k nam v Meerbeck in sem jo nato jaz vodil. Po prvi svetovni vojni sem kot 23-leten stopil v Društvo sv. Barbare in sem kmalu nato postal njegov tajnik. To častno službo sem opravljal vse do prepovedi naših društev po Hitlerju, ki je kmalu nato prižgal nesrečni in pogubonosni svetovni požar.

V Porurju je bilo okrog 35 naših društev. Jaz sem bil poleg prej omenjenega tajniškega mesta ustanovitelj in 17 let predsednik pevskega društva, dalje režiser pri na-

šem igralskem krožku; dve leti sem tudi poučeval naše otroke.

Večina takratnih naših rojakov-izseljencev (na tisoče) počivajo in čakajo vstajenja po pokopališčih rensko-vestfalskih rudniških revirjev. Zelo veliko naših sinov je Hitler z zvijačo potegnil v svojo armado in so nato mnogi izgubili življenje na bojiščih. Jaz, osem-desetletnik, sem hvala Bogu prebrodil vse težave in se štel med

le še redke rojake, moje vrstnike.

Ob visokem življenjskem jubileju se tudi „Naša luč“ v hvaležnosti spominja jubilanta Martina Sapotnika in se mu zahvaljuje za vse njegovo požrtvovalno delo za naše rojake ter mu hkrati želi, naj mu Bog nakloni, da bi večer svojega življenja še dolgo užival v zdravju in zadovoljstvu!

Za medvojno dogajanje v Sloveniji ni najbrž doslej boljšega dela, kot je roman

• Karel Mauser:

LJUDJE POD BIČEM

V sočno pisanem romanu o lepi ljubezni med dvema človekoma popisuje pisatelj vse grozote italijanske in nemške okupacije in stalinistične revolucije, pa tudi očiščevalno pot teh dveh poštenih ljudi skozi vse ideologije, dokler se dokončno ne odločita za demokracijo in tujino. Kdor je to delo prebral, se je prepričal o medvojni resnici. (Trije deli — 140 šilingov).

O tem, kaj se je zgodilo po vojni s slovenskimi vojaki, ki so se stalinistični revoluciji uprli, poročata dve knjižici: prva o tistih, ki so končali v Rogu, druga o tistih, ki so bili likvidirani v Teharjih:

• Tomaž Kovač:

V ROGU LEŽIMO POBITI

V odličnem uvodu prikaže pisatelj medvojno dogajanje v Sloveniji, potem pa naniza pretresljiva osebna pričevanja omenjenih vojakov, ki so jih Angleži konec maja 1945 z izdajo poslali iz Vetrinja na Koroškem v Slovenijo, kjer so se kot redke priče rešili iz množičnega groba v Kočevskem Rogu. (Cena 20.— šilingov).

• Matjaž Klepec:

TEHARJE SO TLAKOVANE Z NAŠO KRVJO

Pisatelj popisuje usodo slovenskih protikomunističnih vojakov, ki so bili po izdaji Angležev vrnjeni iz Vetrinja v Slovenijo po drugi poti kot tisti, ki so umirali v Rogu: skozi Pliberk v Teharje. Pričevanja očitno, ki so se rešili, so strahotna, a po celotnem slogu že sama po sebi popolnoma verodostojna. (Cena: 35.— šilingov).

Kaj se je dogajalo po slovenskih zaporih v prvih letih po koncu vojne, poroča medvojni partizan:

• Ljubo Sirc:

NESMISEL IN SMISEL

Pisatelj je bil med vojno jetnik slovenskih stalinističnih ječ, sedaj je profesor za ekonomijo na univerzi v Glasgowu na Škotskem. V uvodu pravi: „Tak naslov sem izbral, ker kaže, kakšen nesmisel je bil, da si je nekaj ljudi domišljalo, da prav oni vedo, kako naj družba in gospodarstvo delujeta, in so se zato odločili preganjati vse, ki jim niso do konca pritegnili, in jih proglašali za kriminalce. Še več, domišljali so si, da smejo uničevati celó ljudi, ki niso sploh nikomur ničesar storili...“ (Cena: 60.— šilingov).

Vsa ta dela morete naročiti pri Mohorjevi družbi v Celovcu.

knjige

Ob 30-letnici konca vojne, zlasti pa ob prahu, ki so ga v Sloveniji dvignile izjave bivšega poveljnika beograjskega ministra Kocbeka, bo marsikdo hotel priti do del, ki opisujejo, kaj se je v Sloveniji med vojno in po njej v resnici zgodilo. Da ugodimo tem željam, omenjamo nekaj teh del:

RADIJSKE ODDAJE BBC, LONDON

Oddaje v slovenščini:

12.00—12.15 Na kratkih valovih 16, 19 in 25 m.

Vsak dan: Poročila in pregled tiska.

16.30—17.00 Na kratkih valovih 19, 25 in 31 m.

Ob nedeljah: Poročila. Spored z verskega in cerkvenega področja ali Londonski teden.

19.00—19.30 Na kratkih valovih 31, 41 in 49 m.

Ponedeljek: Poročila. Londonski dnevnik. Spored s področja gospodarstva in poljedelstva.

Torek: Poročila. Londonski dnevnik. Pismo iz Londona ali Pomenki s poslušalci.

Sreda: Poročila. Londonski dnevnik. Spored s kulturnega področja.

Četrtek: Poročila. Londonski dnevnik. Spored s področja znanosti.

Petek: Poročila. Londonski dnevnik. Spored s področja družbenega življenja ali šolstva.

Sobota: Poročila: Politični komentar. Angleščina po radiu.

Nedelja: Poročila. Šport. Spored popularne glasbe.

Op.: Včasih so zaradi vremenskih razmer valovne dolžine spremenjene.

janecz jalen

traj brez zujncev

lovce peter se je zrastle
z gorami – jel je misliti
na lastno gnezdo –
pot ga vodi k jerci in
špelci – katera bo
zmagala v njegovem
srcu?

Dosedanja vsebina:

Hribarjev Peter je odslužil vojake in se vrnil v Bohinj. Svojih ljudi ni imel, svoje strehe tudi ne. Stanoval je v podstrešni sobici pri Žmitku in si kuhel sam. Sem in tja je opravil kakšno dnino, znal je pa tudi tesariti.

Ko so našli spomladi v gorah ustreljenega zapriseženega lovca Matevža Bitenca, je cesarski gozdar Vencelj dodelil to službo Petru. S tem se je začelo za Petra novo življenje, saj je bil v gorah kakor doma.

Začel je pa misliti tudi na lastno gnezdo. Všeč mu je bila Tkalčeva Jerca, a kaj ko je bila tako trmoglav! Že sta jela govoriti, potem sta pa zaradi praznega niča več mesecev molčala. Vse bolj mu je začela postajati všeč Grmova Špelca.

Petra je v gorah ujela divja nevihta in zatekel se je v Jerčin stan. Spet sta se spoprijateljila. Potem se je oglasil še pri Špelci. Ta se mu je zdela vedno bolj prikupna, nenarejena in vesela. Tudi njegov pes Resa se je vedno rajši ustavil pri Špelci kot pri Jerci.

Jerci je postalo jasno, da mora priti s Petrom kmalu na čisto, sicer prav gotovo ne bo nikoli njegova žena.

Drevje se je čimdalje bolj obletalo. Pod nogami je pošumevalo listje. Divjad je postala nemirna.

Lisjak v Hebatu je oblekel že zimski kožuh. Peter in Vencelj sta se dogovorila, da ga uženeta, še preden se planšarji in planšarice preselijo z Vogarja v Voje. Priganjal je Hrubečka. Po gozdarjevem vedenju in govorjenju je Peter sklepal, da ima Vencelj svoje posebne namene. Kruljavi lisjak mu je le dober izgovor. Kakšne muhe pa Hrubečki rojijo po glavi, ni mogel uganiti. Samo slutil je, da v pesmi, ki jo bo Čeh zagodel, ne bo manjkalo imena Tkalčeve Jerce.

Na Vogar sta Peter in Vencelj prišla z nočjo vred.

„Večer prebija pri Tkalčevi Jerci, ali ne?“ je spregovoril Vencelj. „Spat se pa že zarijeva v kakšno seno.“

„Kakor je vam prav,“ je pristavil Peter.

„Tudi za vaju ne bo nápak,“ je spet gozdar namignil na Jerco.

„Ne bo lepo, če se pri Grmovi ne oglasim,“ je pomislil Peter in preudarjal, kako bi izpeljal, da bo prav.

Iz zadrege ga je rešil Resa. Kakor bi bil ugledal zajca, je stekel naprej in se ustavil pred Špelčinih stanom. Veselo je zalajal in z desno prednjo šapo popraskal po durih. Planšarica mu je prišla odpirat in pes in dekle sta se pozdravljala, da se je Vencelj kar čudil prijateljstvu.

Gozdar tudi ni prezrl, da se Špelca lovca ni nič manj razveselila kot Rese. Grmovo je Hrubečka koj prepoznal, čeprav je bila

še dekletce, ko je zadnjič govoril z njo. Naredil se je domačega. Kakor majhnega otroka je prijel s konci prstov planšarico za zdravo ogorelo lice in ji ponagajal: „Kdaj si se pa ti razcvetela v tako brhko rožo?“

„Medtem ko so vam šmarnice pognale v bradi,“ mu je hitro vrnila nagajivo besedo in zraven še s kazalcem pokazala na sive niti v gozdarjevi bradi.

„Vidim, da imaš tudi jezik zdrav in spočit,“ se je smejal Vencelj.

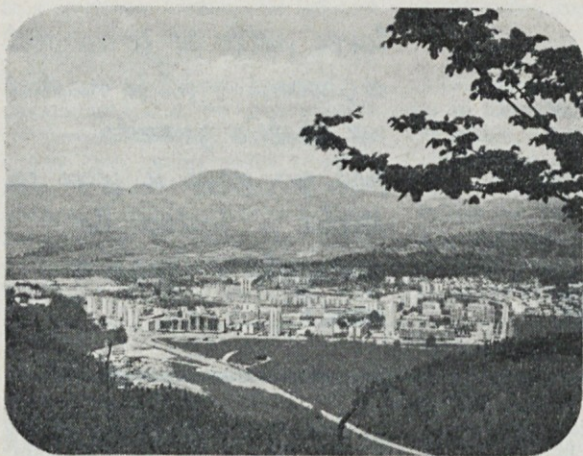
„Pa vstopita in malo pri meni posedita, da ga utrudim!“ je povabila Špelca.

„Bi težko šla mimo, ko si tako prijazno zgovorna.“ Vencelj je stopil čez prag. Trdó za petami mu je sledil Črt. Špelci na psu niso bile všeč nizke in ukrivljene noge. Koj se je obregnila obnje: „Psa ima pa Peter lepšega kakor vi. Ne zamerite!“

Peter se je zbal, da bo Vencelj postal nejevoljen. Pa ni. Hudo-mušno je zavrnil planšarico: „Vsak po svoje sta lepa. Ti seveda po gospodarjih sodiš. In če bi me ti hotela vleči, da mojo sivečo brado rajši vidiš kakor črne brke Hribarjevega Petra, in bi bil jaz nespamet, da bi ti verjel, to bi mi kazala osle za hrbotom. Pa reci, ali ni res?“

Hrubečka je pomežiknil lovcu. Trdno je bil uverjen, da je Špelco spravil v zadrego, iz katere se ne bo znala izviti.

Planšarica pa je komaj opazno nagubančila čelo, malo pomislila,

Obe fotografiji na tej strani in oni-
dve na prihodnji kažejo Velenje,
eno najlepših mest v Jugoslaviji.

Otroško igrišče z raznimi pripada-
jočimi pripravami.

svetlo pogledala gozdarja in se pritajeno nasmehnila: „Če prav po pravici povem, sta mi oba všeč, vi in Peter. Samo vsak po svoje, kakor vam Črt in Resa.“

Oba psa sta dvignila glavo. Vencelj pa je plosnil z roko ob lastno stegno, da je glasno zapela irhovina, in se široko zasmel: „Preklican deklíč! Dobro si se ognila odgovora. Pridi sem!“

Špelca se je obotavljala: „Kaj pa bo?“ Počasi se je bližala višjemu gozdarju.

Hrubečka pa je segel v oprtnik in vzel iz njega dokajšnjo papirno vrečico: „Na, nastavi roko! Ne bo ti žal!“

Planšarica je že poznala gozdarjevo navado, da rad postreže s sladkarijami. Nastavila je kar perišče.

Vencelj ji je usul vanj vse belo in rdeče cenzeljcev: „Pa pazi, da ne boš za Petrom preveč gledala, če nočeš, da ti katera druga ne izpraska oči!“

„Se nobene ne bojim in bom gledala, kakor se bo meni zdelo!“ Špelca se je sedaj samo še prisiljeno držala prijazno. Naglo se je obrnila, pristopila k polici in nalila iz čerfe skoraj polno pasje koritce mleka: „Na, Resa, jedel!“

Pes je že čakal, kdaj mu postavi planšarica koritce na tla. Povo-

hal je mleko, previdno preizkusil z jezikom, če ni prevroče, in pričel glasno lokati. A že je zarenčal in hlastnil proti črnemu jazbečarju, ki se je približal in bi tudi rad pil mleko.

Vencelj je svojega psa poklical k sebi in spet podražil Špelco: „Črt, kar lepo pri meni bodi, da katere ne stakneš! Saj vidiš, da v tem stanu nimava nič besede!“

„Kdo pa pravi, da ne?“ je oporekla Špelca. „Samo Resa bi bil neumen, če bi svoje prvo mesto odstopil drugemu psu, ko je pri meni kakor doma.“

„Pa menda njegov gospodar Peter tudi.“ Vencelj si je pogladil brado in na rahlo dregnil s komolcem Petra.

Špelca se je pa nagnila prek ognjišča in povedala svojo misel kar naravnost: „Nič se ne dregajta! Z vama vred dobro vem, da je Hribarjevemu Petru dokaj bolj pri srcu stan Tkalčeve Jerce kakor pa Grmove Špelce. K meni ga mora pripeljati Resa, k Jerci mu pa noga kar sama zavije. Zakaj pa ne, če mu je tako bolj prav!“

Peter je hotel nekaj oporekati, pa mu Špelca ni pustila do besede. Nalila je mleka še Črtu in se ponudila, da tudi lovcema skuha večerjo, pa je Vencelj odklonil in odločil, da vsi skupaj prebijejo večer pri Jerci in da naj gre Špelca kar brž z njima. Planšarica se je izgovorila, da mora pogledati še k živini in da tudi v stanu še ni opra-

vila vsega dela, da pa pride kasneje, čeprav v resnici ni bila namenjena iti. Počemu pa naj bi bila v napotje? Morebiti bi jo Jerca še po strani gledala. Nič naj se nikar ne boji. Ne bo ji prevzela Petra.

Vencelj je uganil njene misli in ji zagrozil, da jo pride sam iskat, če je ne bo, ko se stemni, in da bo že skusila, kako znajo poljubljati gozdarji s šmarnicami v bradi.

„Si me že poljubil, dedec poraščenj,“ si je mislila Špelca. Gozdarju je pa rekla, da naj le kar pride. Še nalašč se bo obotavljala.

Tema se je že delala, ko sta lovca odšla. Psa sta stekla za njima. Pred Jerčinimi durmi je Resa obrnil in ušel nazaj k Špelci.

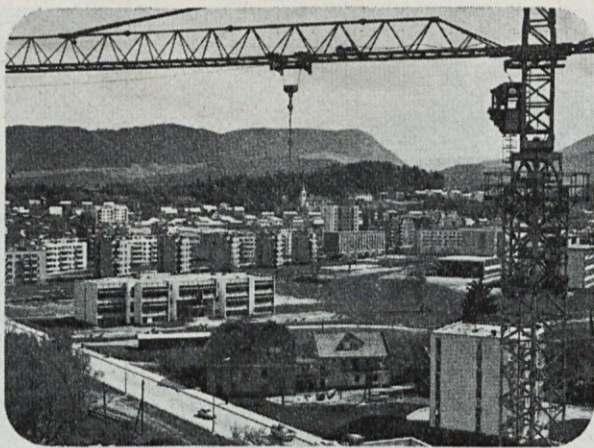
Resa je bil obilno deležen Špelčine večerje. Tkalčeva Jerca je pa Petru in Venceljnu napravila celo gostijo. Take volje je Peter že dolgo ni videl. Venomer se je sukala okrog njega in nič ni prikrivala, da ga ima rada.

Že davno so povečerjali, Grmove Špelce pa od nikoder ni bilo. Venceljnu ni kazalo drugega, kakor da izpolni svojo grožnjo in jo gre iskat.

Na ognjišču je prasketal ogenj in metal sence po stanu in pod škodlasto streho. Zunaj so utihnili gozdarjevi koraki.

Kraj leži na vzhodni strani Šaleške doline.

Mesto je dostopno iz Savinjske doline in s Koroškega.

Iz somraka se je nekako boječe oglasila Jerca: „Peter, ali res nisi več hud name?“

„Bodi no pametna! Kaj še vedno nisi pozabila?“ Peter je stopil tik Jerce.

„Zadnje čase veliko mislim na te.“ Planšarica se je zazrla Petru naravnost v obraz.

„Res?“ se je razveselil lovec in Prijel Jerco za roko. In sam ni vedel, kdaj se je sklonil in Jerco poljubil. Ni se branila. Ovila mu je roko okrog vratu in pogovor v stanu je utihnil.

Zmotila ju je rahla hoja pred durmi. Peter in Jerca sta hitro stopila vsak na svojo stran ognjišča. V stan pa se je navihano prismejala Grmova Špelca. Vrat za sabo ni zaprla.

Jerca jo je v mislih obdolžila, da je zunaj prisluškovala. Peter ni bil tako nagel v sodbi.

Špelca se je pa pohvalila: „Pa sem ga le potegnila, bradača. Me bo vedel drugič spet imeti za otročje neumno.“ In je hitela pripovedovati, kako je že skoraj okroglo uro čakala skrita za hlevom, če jo bo Vencelj res prišel iskat.

Špelca je spet odhitela iz stanu in izza vogla oprezovala. Peter in Jerca sta se spogledala. Oba sta bila sedaj prepričana, da Grmova nič ne vé, kaj sta se pogovar-

jala in kako jima je zmanjkalo besede, da sta si molče še več povedala.

V stan sta se gozdar in Špelca glasno prismejala. Vencelj se je hvalil, kako je izplačal Špelčino navihanost. Pa je tako pripovedoval, da Peter in Jerca nista mogla razložiti, kaj naj bi bilo res, če sploh kaj je. Grmova pa gozdarju tudi ni bila nobene tiho. Tako sta se razpletla v pogovor, da Petru in Jerci ni bilo treba ves večer skoraj nič govoriti. Si tudi želela nista. Preveč sta mislila drug na drugega.

Vencelj je živo obnovljeno priateljstvo med Jerco in Petrom videl ves večer. Ni mu bilo žal, da je prišel na Vogar. Kakor se je bil namenil, naredi jutri za vselej konec Petrovim nezaupljivim pogledom.

Špelca je pa šele proti zadnjemu postala pozorna na Jerčino in lovčevu vedenje. Njene dobre volje je bilo hitro konec, zabavne večera pa tudi.

Hrubečka se je ponudil, da spremlja Špelco prav do njenega stanu, da je ne bo strah, pa ga je odločno zavrnila.

Tiho je odprla stan. Na praproti v kotu je vstal Resa, se glasno pretegnil in prišel k njenim nogam.

Špelca je zapahnila duri in kar v temi legla. Preden je pa zaspala, je še povedala psu: „Veš, Resa, saj ti nisi nič kriv! Godilo se ti pa pri Tkálčevi ne bo ravno naj-

bolje, se mi zdi! Pa k meni priteci! Prej bom jaz lačna kakor ti. Petru naj se pa kar otepa! Prav njemu nakljub se tudi jaz ozrem za fantom! Mar misli, da je sam na svetu?“

In sta zaspala oba, Resa in Špelca.

Vencelj in Peter sta zlezla v Belčev senik. Gozdarju k nogam se je zvil Črt kakor pogreta blazina.

Petru je po glavi rojila Tkálčeva Jerca. Kaj pa naj drugega misli, je prav vedel Vencelj in povzel besedo: „Tako prijetnega večera kakor nocoj pa že davno nisem preživel.“

„Dobro sta se zabavala z Grmovo. Kar lepo vaju je bilo poslušati,“ je dodal Peter.

„Še dokaj lepše pa gledati tebe in Jerco. Zaljubljenost vama je kar žarela z obrazov. Prav, prav, da sta se spet spoprijateljila!“

Peter se je obrnil proti gozdarju: „Saj tisto navzkrižje... Ni vredno da bi govoril!“

„Sedaj tako praviš,“ je spregovoril Vencelj glasneje, „prej si me pa večkrat po strani gledal, čeprav sem ti zagotavljal, da ti ne bom pretekel poti.“

Peter ni nič tajil: „No, ja! Ne zamerite! Res se včasih nisem več spoznal.“

„Zaljubljenost je svoje vrste pri-

Mozirje je trško naselje v kotlinici gornje Savinjske doline in letoviški kraj.

smojenost. Kdo naj bi takim ljudem tehtal vsako besedo in se zmrdoval nad njihovimi pogledi! Vencelj je iz modrovanja zavozil kar naravnost v življenje in vprašal: „Kdaj se pa mislita vzeti?“

Peter se je počutil kakor šolar. Pritajeno je povedal: „Saj se še dogovorila nisva, da se bova.“

Hrubečka je nehotno odkimal z glavo: „Kakor sem rekel: svoje vrste bolezen!“ Spet je preskočil na drugo misel: „Jutri zjutraj pojdi pa koj za dne v Hebat in zabij vse lisčine, da nama lisjak ne uide pod zemljo! Sedaj pa zaspiva! Lahko noč!“

Vencelj je kmalu zasmrčal, Peter je pa še dolgo bedel.

Drugo jutro je odšel v Hebat, še preden se je Hrubečka zbudil. Vrnili se je, ko je sonce že polizalo rahlo slano. Jerca se je pogovarjala z Venceljem v stanu. Peter je slišal svoje ime, razgovora pa ni razumel. Zakašljal je in stopil čez prag.

„Ti o volku, volk iz lesa!“ je pozdravil Hrubečka.

Jerca se mu je pa prijazno nasmejala in mu kar koj postavila zajtrk na mizo. Petru se niti ni zdelo

vredno povprašati, o čem sta se pogovarjala.

Peter bi bil Reso rad z žvižganjem priklical od Špelce. Pa pes ni hotel nič slišati. Moral je iti ponj.

Planšarica je bila prijazna kakor drugekrat. Le nekako narejeno je bilo njeno priljudno vedenje. Še dokaj uspeha na lovu mu je želela, ko je odhajal.

Petru se nekaj ni zdelo prav, pa se ni mogel domisliti, kaj.

Vencelj s Črtom ga je čakal že na hribu konec stanov. Petru je bilo kar prav, da se mu ni bilo treba več oglasiti pri Jerci.

Resa je izvohal lisjaka in ga začel preganjati. Peter je ustrelil proti lisjaku, pa mu je ušel. Vencelj je ustrelil in ga ranil. Črtu se je posrečilo, da ga je pograbil za vrat. Togotno ga je tresel. Lisjak je obležal nepremično na tleh.

Lisjakov kožuh resda še ni cvel, bil je pa lep in dolg in lovca sta se na planini kar postavila. Ustavila sta se pri Tkalčevi Jerci.

Jerca se je lisjaku čudila.

Vencelj je pa izrabil priliko in navezal besedo: „Resa je še mlad, pa se mu brhko zdi, da smo ugnali lisjaka. To je pa že pozabil, da je sam samo zdaleč plesal okrog nje-

ga, ko mu je pokazal zobe, in da ga ni znal vreči ob tla, Črt je pa zlahka opravil. Tako tudi vidva plešeta drug okrog drugega in si ne znata povedati, da bi se rada vzela. Pa recita, če ne vem prav!“

Peter in Jerca nista oporekala. Oba sta se smejala.

Hrubečka je odnesel lisjaka v dočino, Peter se je pa namenil še više v lovišče.

Peter se je povzpел na vrh Pršivce. Naravnost proti njemu se je peljal orel. Peter je ustrelil. Orel je omahnil.

Ponosno je prinesel Peter orla na Vogar. Jerce ni bilo doma. Odšla je bila listje grabiti. Ni se nadejala, da se bo vrnil tako hitro.

Resa mu je priletel naproti iz Špelčinega stanu. Ni mu kazalo drugega, kakor da se je ustavil pri Grmovi. Špelca kar verjeti ni mogla. Od vseh strani je ogledala in pretipala mogočnega ptiča in venomer ponavljala: „Pa da si orla ustrelil! Da si ga res!“ In je tako živo pogledovala Petra, da ga je prav do srca gredo.

Ne, ni si mogel več tajiti! Ni bila Špelca vesela samo zavoljo orla. Njene oči so govorile več. On se je bil prav pred kratkim zavezal s Tkalčevo Jerco. Sedaj je vedel, zakaj se mu nekaj le ni zdelo prav.

Poklical je Reso in odšel v dočino, ne da bi čakal Jerco. Občutil pa je, kakor da bi tudi sam imel prestreljeno perut.

Pred Božičem je padlo nad koleno pršiča.

Odkar je padel kruljavi lisjak in so se planšarji in planšarice preselili z Vógarja v Vóje, je Peter svoje dohode v góre tako uravnaval, da je vsaj na eno stran šel skozi Vóje, čeprav je imel navadno dlje. Pri Tkalčevi Jerci se je rad ure dolgo pomudil, h Grmovi Špelci je pa šel samo nekajkrat po psa.

V adventu in že prej je Peter vsaj vsako nedeljo in praznik prišel k Tkalcu v vas. Na sveti večer je bil pa že davno prej tam,

preden se je oglasil véliki zvon Svetega Martina.

Ob enajstih je na Ravni zabučal véliki zvon. Začeli so drug za drugim odhajati k polnočnici. Za varuha je ostal doma gospodar. Otrokom Peter in Jerca še mar nista bila. Minca in mama sta pa vedeli, da bo Petru in Jerci najbolj všeč, če bosta hodila samá. Namenoma sta se obotavljali in zaostali.

Iz lin v zvoniku se je razlilo po zasneženi dolini potrkanje. Pred cerkev je prihajalo čimdalje več plamenic. Druga za drugo so ugašale v snegu. Peter ni mogel več odlašati. Naravnost je povedal, da se čez dan ne bo nič oglasil pri Tkalcu, ko vendar ve, da vasovalec na Božič ne zasluži drugega kakor šilo v zadnjo plat. Pač pa pride na Štefanovo gotovo pobirat potice. In je hotel še vedeti, kako bo Jerci bolj prav: ali naj pride z njim za moža Vencelj ali stric Tomaž. Kdor koli, samo Vencelj ne, je izbrala Jerca in ustregla Petru, kakor bi mu bolj ne mogla.

V cerkvi so bile prižgane že vse luči. Na koru so se oglasile orgle. Tiho so poprijeli pevci in zapeli staro, znano in večno lepo uspavanko božjemu Detetu:

„Sveta noč, blažena noč...“

Izmed vseh glasov je Peter koj razločil glas Grmove Špelce. Zdelo se mu je, da je ni slišal še nikoli tako lepo peti.

Pričela se je maša in Peter se je spomnil, da mora moliti. Pa so mu misli venomer uhajale na kor, kjer je Špelca z mladim glasom budila pastirce iz spanja in z angelci pela čast in slavo. In če si je še tako prizadeval, ni mogel svojih misli za dolgo navezati na oltar in na skrivnosti, ki so se na njem dogajale.

Sam nase nejevoljen je skušal misliti na Jerco. Pogledal je prek moških klopi. Jerca je stala spredej med dekleti, ogrnjena v sivo ogrinjačo in brhko pokrita s svilen ruto. Vedel je, da jo ima rad, in se trdno nadejal, da mu bo dobra žena.

Pa je spet zapela Špelca o

sladki skrivnosti božične noči in njegovega prizadevanja, da bi mislil na Jerco, je bilo koj konec.

Po polnočnici se z Jerco nista več videla. Peter je pred cerkvijo počakal strica Tomaža.

Odšla sta proti Studoru. Še preden sta dospela do studentca Kuharice, je Peter stricu vse razodel, kako in kaj namerja.

Tomaž ga je molče poslušal.

„Tok, da si se nameril ženiti, si rekel.“

„Mi tako še najbolj kaže,“ je utemeljeval Peter svojo namero.

„In da misliš Tkalčevo starejšo vzeti. Jerca, praviš, da ji je ime?“

„Zdi se mi, da bo kar prava.“ Peter ni maral preveč hvaliti Jerce.

„Za vse prava ni nobena. Z vsako je treba potrpeti. Z nekatero več, z drugo manj. Sicer Jerci ne vem nič reči, le muhasta bi utegnili precej biti, če je količkaj očetu podobna. Ti ga še premalo poznaš.“

„No, ja...“ Peter se je spomnil nevšečnosti, ki jih je moral zavoljo Jerčine svojeglavnosti prenašati.

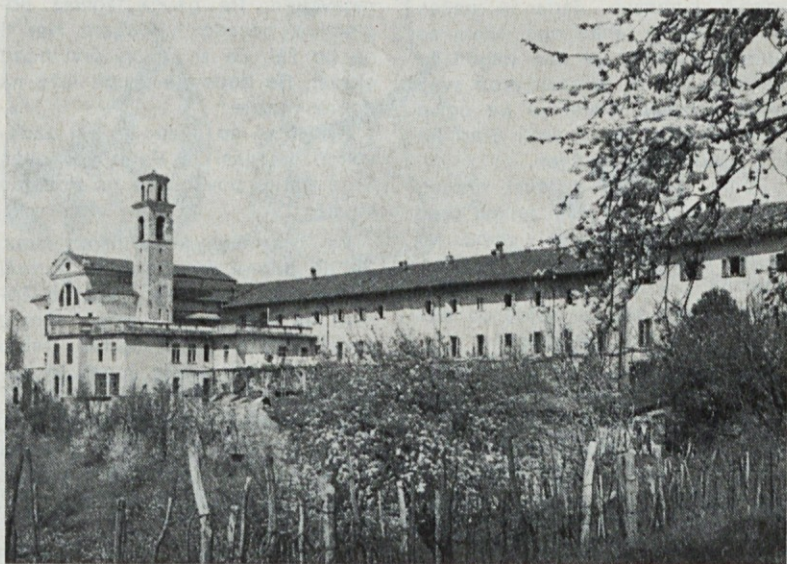
„Ne mislim tako brž na poroko. Le dogovoril bi se rad, da je človek na jasnem.“ Peter se je kakor opravičeval. Iz stričevega govorjenja je posnel, da ni nič kaj zavzet za njegovo namero.

Tomaž je pa spet zamodroval in do kraja razkril svoje misli: „Prav me razumi, Peter! Star si dovolj in sam najboljše veš, kako in kaj. Ne ženi se z zadrego! Še bolj nápak bi pa utegnilo biti, če bi se na leta učakovala. Je le prerado res, da je dolga bolezen gotova smrt, dolga ljubezen pa gotov krst. Si pa sam lovec, ki zna dobro opazovati. Vsake pomladi vidiš, da si prav vsi ptiči razen kukavice prej znosijo gnezdo, preden ljubezen zares zastavijo. Če kdaj misliš na lastno streho, ti svétujem, da si jo zgradiš prej. Kasneje, ko ti jo prične rasti družina, si jo boš dokaj težje.“

„Mislim že, pa bi za sedaj težko zmogel. Ko bi vsaj stavbišče imel.“ Peter je obotavljaje se razodel svojo največjo skrb.

Stric in nečak sta hodila čimdalje bolj počasi. Pod nogami se je mel razhojen sneg. Tomaž je gredé pripovedoval, da prav pomladi poteče petdeset let, odkar je njegov oče in Petrov stari oče prodal Čudniku Lazek v zástav za petdeset let. Da ga ima on pravico kupiti nazaj, pa ga njemu odstopi. Tomaž je Petru ponudil

Kostanjevica na Krasu je bila med 1. svetovno vojno popolnoma porušena.

Murska Sobota, gospodarsko in kulturno središče Prekmurja.

tudi nekaj sto denarja na pósito. Tesati pa da sam zna, ga je spodbujal. In če mu še on pomaga, bo kaj malo treba najeti. Les naj bi Peter poskušal dobiti od srenje. Zvozi pa lahko do malega vse Tkalca z volom. Naj le odsluži, ko dotle Jerci ne bo mogel kaj prida dati!

Peter se je čudil stričevi razumnosti. Z lahkoto mu je kazal pot prek težav, ki so se njemu samemu zdele nepremagljive. Kar objel bi ga bil.

Prišla sta v vas. Okna so bila razsvetljena. Dišalo je po pečenih prtenih klobasah. Stric in nečak sta si voščila lahko noč. Nista se domislila, da se je dan nagnil že na jutro. Tomaž je zavil proti svoji hišici v bregu, Peter je pa odšel mimo Tkalca naprej proti Stari fužini. Hodil je zamišljen.

Doma je Petru pritekel naproti Resa. Dobrikel se je in repkal pred njim. Peter ga je vzel v sobo. Ne zavoljo mraza, zavoljo družčine. Kdo pa preživlja rad sveti večer sam! Še pes ne. Če pojde po sreči, bo pa k letu vse drugače.

Peter je zakuril v pečici in si zavrel čaja. Skozi samo enojno okno je zdaleč donelo potrkavanje. Peter ni legel. Ni bilo vredno. Saj je že Sveti Pavel vabil k zgodnjim božičnim mašam ob štirih zjutraj.

Čez dan je Peter risal in v mislih postavljaj svoj bodoči dom. Pod

noč je samega sebe glasno potolažil z dolensko modrostjo: „Domek je domek, da ga je le za bobek.“ Skuhal je še sebi in Resi večerjo in legel spat.

Na Štefanovo je Peter od maše gredé omenil Čudniku zavoljo srenjskega lesa. Lahko sta se dogovorila.

Popoldne po litanijah je pa pred cerkvijo spet počakal strica Tomaža. Pri Tkalcu sta se oglasila že v temi. Vsi so vedeli, zakaj sta prišla in kako bosta opravila, pa so se delali nevedne.

Postregli so jima s kolinami. Tomaž je dal za vino. Otroci so morali oditi spat. Stric je znal zlepa privijati Tkalca, da je bil ta že kar nejevoljen. Pa ga je Tomaž pogladil z besedo: „Boštjan! Naj ti ne bo žal, če si se pri prvi hčeri skazal. Se bodo pa druge laže na dobro možile.“

Razšli so se pozno in vsi zadovoljni. Na vasi je Peter zavriskal. Stric ga je povabil še na kozarec vina.

Po praznikih je pritisnil mraz. Že na poprej mrtvi smreki je tudi smola trdó zamrznila. Peter in Tomaž sta vedela, da v takem mrazu podrt les stoletja ne sprhni. Deblo za deblom sta hitela žagati in obsekavati.

Na svetega Antona dan zvečer, ko sta pojedla kašo in si prižgala tobak, je Peter zadovoljno ugotovil, da bo drugi dan ves les pri poti.

„Prav, da si me spomnil.“ Stric

je puhnil dim iz ust in pljunil na tla. „Opozoriti sem te hotel, da Tkalca vprašaj, koliko naj v denarju šteje njegova vožnja.“

Peter se je začudil: „Počemu?“ „Z Jerco še nista poročena.“ Stric je postrani pogledal Petra. „Sedaj se pa vendar ne bo razdrlo.“

„Saj še zavezano ni. Utegne pa priti kaj navzkriž. Namesto da bi se tožaril, mu pa vržeš tiste denarje in mir besedi! Če jih ne boš imel, jih lahko vsak dan dobiš pri meni.“

Stric je legel na pógrad, Peter je pa pridejal na ogenj. Ni mogel več molčati: „Stric! Meni se zdi, da vam ni nič kaj prav, ko jemljem Tkalčevo.“

Tomaž je molčal.

„Saj sem sam že mislil...“ Peter je obmolknil.

„Nič ne rečem,“ se je oglasil stric. „Samo to vem, da so imeli lovci pred leti dokaj opraviti s Tkalcem. Puško ima še. Če se ga spet loti muha in začne zahajati v tvoj okoliš, ali bi ga mogel pustiti?“

„Nak! Bi ga tudi ne.“ Peter se je skoraj razhudil.

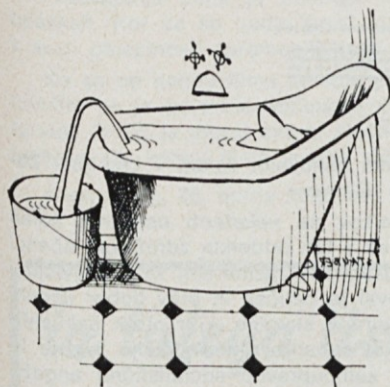
„Če bi prišla navzkriž — Bog daj, da bi ne! — bi pač moral pustiti službo ali pa Jerco. Si me sedaj razumel zavoljo vožnje?“

„Sem.“ Peter je iztrkal čedro in tudi sam legel.

Pogovor je utihnil. Ogenj je pošel. Zunaj se je oglasila sova.

(Se bo nadaljevalo)

mogoče se boste pa le malo nasmehnili . . .

Teta je naročila Tončku, naj te dni, ko nje ne bo doma, vsak dan pobere kokošim iz gnezda jajca in nanje napiše, kdaj so jih znesle. Ko se je teta vrnila, je našla vsa jajca lepo zložena na kupu in na vsakem od njih zapisano: „Danes“.

Ona njemu: „Dragi, brez tebe bi res ne zdržala niti en dan, a vseeno bi rada poskusila, kako bi živel štirinajst dni sama...“

„Očka, kaj naj ti kupim za rojstni dan?“

„Ničesar, sinko, nimam denarja!“

Starinoslovec je najboljši mož, ki si ga more žena želeti: čim bolj je stara, bolj se zanjo zanima.

Potnik: „Prosim sedež v kotu pri oknu, na desni strani, v smeri vožnje, blizu stranišča, ne nad kolesi!“

Prodajalka vozovnic: „Z zasilno zavoro ali brez nje?“

Zobozdravnik pacientu: „Le kaj se razburjate, če so tudi naše zobozdravniške usluge dražje? Ali imate sploh kaj pojma o tem, koliko stane danes že čisto navaden čistokrven dirkalni konj?“

Škot prijatelju: „Ali mi lahko posodiš avto?“

„Kje naj ga pa vzamem?“

„Pa motorno kolo?“

„Ga nimam.“

„In kolo?“

„Ga tudi nimam.“

„Potem mi pa vsaj čevlje posodi!“

„Natakar! Plačam juho.“

„Štiri dinarje, prosim!“

„Toliko? Ni bila vredna tega denarja. Imela je okus po kislem zelju.“

„No, potem je bil to segedinski golaž. Deset dinarjev, prosim!“

„Zakaj si pa opečen po desnem licu?“

„Likal sem, pa je zazvonil telefon. Zmotil sem se in sem dvignil k licu likalnik.“

„Zakaj si pa opečen po levem?“

„Hotel sem poklicati zdravnika, pa sem se spet zmotil.“

Škot prijatelju: „Ali mi posodiš nalivno pero?“

„Tako! Samo črnilo odtočim nazaj v stekleničko.“

„Kaj ne piješ več?“

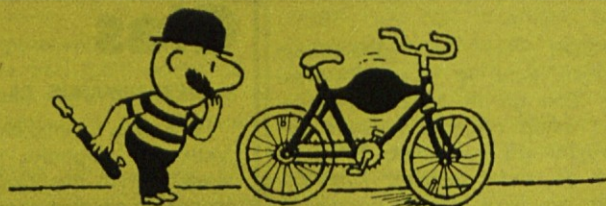
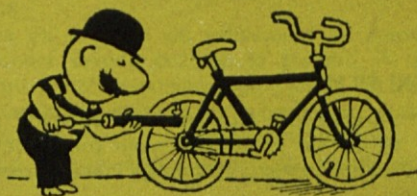
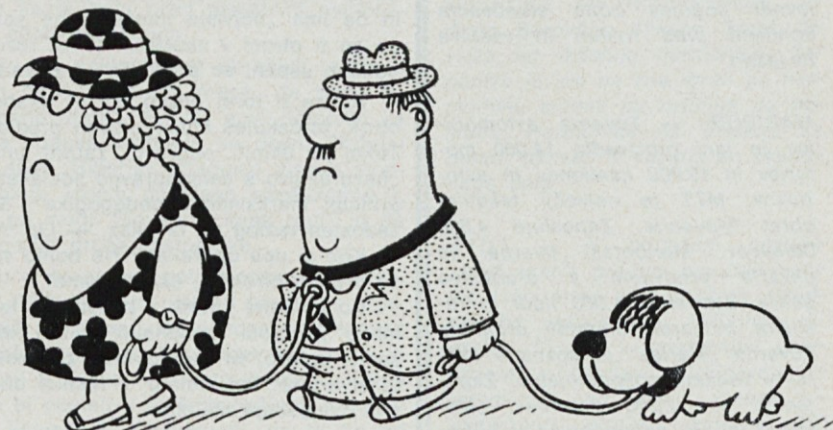
„Ne! Kadar pijem, mi potem teče kri iz nosa.“

„Te čisto razumem: tudi jaz sem poročen.“

„Ti si navaden slepar! Zadnjič si mi poslal dvajset levih čevljev.“

„Pošlji mi jih nazaj!“

„Zakaj? Saj sem jih že prodal.“

Za Slovenijo je to zelo pomembna pridobitev, saj bodo prav tu zdravili najtežje primere.

LOKA pri ŽUSMU. — Po lanskem potresu na Kozjanskem, ki je opustošil že itak revno deželo, se počasi zopet vrača normalno življenje. Pred kratkim je nastalo novo montažno naselje, v katerega se je vselilo 13 družin.

MARIBOR. — „Zlata vrtnica“ čaka tistega, ki bo v letošnjem poletju najlepše uredil in s cvetjem okrasil svoj dom. Občani bodo tekmovali v okrasitvi oken, balkonov s cvetjem, ureditvi okolja stanovanjskih blokov, ureditvi šolskih vrtov in okolja šole, ureditvi izložb s cvetjem. Komisija bo ocenjevala tudi vzdrževanje čistoče okoli zasebnih hiš, vrtov, dvorišč in soseke.

MARIBOR. — Gradbeno podjetje „Stavbar“ gradi na Greenwichu v Mariboru 255 komfortnih stanovanj. Stanovanja so namenjena za solidarnostni sklad. Zaradi ugodnih delovnih pogojev bodo stanovanja končana pred rokom in vseljiva to jesen.

MARIBOR. — Tovarna avtomobilov je lani proizvedla 14.000 motorjev in 13.000 kamionov in avtobusov. MTT je največji tekstilni obrat Slovenije. Zaposluje 4.500 delavcev. Mariborski livarna se ukvarja predvsem s predelavo bakra. Zaposluje 1.800 ljudi in realizira milijardo dinarjev prometa. Tovarna „Marles“ je poznana skokraj v vsakem gospodinjstvu. Zaposlenih ima 2.200 delavcev. „Metalna“ pa je najmočnejša v hidromehanski opremi. Gradi največje železnice, konstrukcije in žerjave. Zaposluje 3000 ljudi.

MARIBOR. — Ob obrambnem mestnem zidu je znani Židovski stolp. Čas ga je že dobro načel in ob akciji urejanja mestnih znamenitosti ga renovirajo. Mnogim je bil do sedaj neznan. Turistični center ga je v svojih perspektivah

kot so fašisti. Taki pa gotovo niso ljudje, ki hočejo uganjati fizično in duhovno nasilje nad drugače mislečimi in iz katerih sika strupeno sovraštvo do tistih, ki se upajo upirati se miselni ozkosti in fanatizmu.

Novi list, Trst — Gorica, 24. aprila 1975, str. 3.

DELO

LJUBLJANA, PETEK, 26. APRIL 1975

1200 STROK BELOKRANJSKE LJUDSTVA SLOVENIJE

1200 STROK BELOKRANJSKE LJUDSTVA SLOVENIJE

LATINSČINA NAJ BI SLA IZ ŠOL!

28. januarja tega leta je poslal vsem osnovnim šolam v Ljubljani Zavod za šolstvo SR Slovenije okrožnico. Citiram:

„Analiza dosedanjih latinskih oddelkov na nekaterih osnovnih šolah v mestu Ljubljana je pokazala, da so se v teh oddelkih združevali učenci staršev intelektualcev z urejenimi družinskimi razmerami in z najvišjimi intelektualnimi sposobnostmi. Prevladoval je odličen in prav dober uspeh. Tako so ti oddelki prerasli v selekcionirane skupine, kjer otrok nekvalificiranih delavcev ni, kar ocenjujemo kot zunanjo diferenciacijo vzgoje in izobraževanja. Vse to ni združljivo s samoupravno socialistično angažirano šolo in s temeljnimi principi marksistične pedagogike. Zato naročamo šolam, da v šolskem letu 1975-76 ne odpirajo novih latinskih oddelkov in da dosedanje razformirajo in oblikujejo heterogene oddelke glede na intelektualne sposobnosti, učni uspeh in izobrazbeno strukturo staršev.“

Tako in nič drugače. Kot človek, ki se poklicno ukvarja z latinščino, in ne nazadnje kot oče, ki želi, da bi njegov otrok že v osnovni šoli obiskoval pouk latinskega jezika, bi rad dobil od Zavoda za šolstvo SRS podrobnejšo utemeljitev teh stavek (o tem, da gre za „zunanjo diferenciacijo“, pa se mi zbujajo rahli dvomi).

Zakaj okrožnica vsiljuje po nasprotju tako sklepanje: človek je kriv, če je intelektualec, otrok je kriv, če raste v urejenih družinskih razmerah in če ima „najvišje intelektualne sposobnosti“? Krivda se še stopnjuje, če so ti otroci v skupinah (beri: razredih), kjer prevladuje prav dober in odličen uspeh, se pravi, če so prizadevni in delavni.

Ko se ti torej odpro oči in strahoma spoznaš, česa si kriv ti in tvoj otrok, pričakuješ konstruktiven predlog, kako izboljšati neustrezno stanje. Tukaj je: ukiniti, odpraviti, zatreti, uničiti, in to z utemeljitvijo za bogove: „nezdružljivo s samoupravno socialistično angažirano šolo in s temeljnimi principi marksistične pedagogike“. Satis pro imperio! (= To naj bi bil zadosten razlog za ta ukaz. — Op. NL).

Kdo si upa oporekati? Ne bomo si prizadevali pomagati na višjo raven še drugim otrokom, ukiniti bomo!

Ko bi hotel satirik z besedilom te okrožnice ponazoriti, kakšno škodo lahko povzroči nacionalni kulturi vsemogočno birokratovo pero z eno samo potezo, bi mu to štel za pretiravanje in literarno konstrukcijo. A te stvari se, kot vidimo, v resnici dogajajo na Slovenskem v drugi polovici dvajsetega stoletja.

Primož Simoniti, Ljubljana.

Delo, Ljubljana, 26. aprila 1975, str. 18.

Glas

NEZANIMANJE ZA POLITIČNI FILM

V našem „filmskem mestu“ (Kranju, op. NL) smo bili ponovno pričeto „velikemu“ dogodku. V petek, 18. aprila, je doživel svojo predstavo slovenski barvni film *Čudoviti prah*. Film prikazuje obdobje našega osvobodilnega in revolucionarnega boja.

Pred začetkom filma je igralec Silvo Božič povedal nekaj uvodnih besed. Zaman je poskušal razbiti nesproščeno vzdušje, ki je vladalo v dvorani. Občinstvo je sprejemalo dogajanje nezainteresirano, bolje, vzvišeno. Božič je napovedal tudi predstavitev igralcev in režiserja ob koncu predvajanja. Nato se je pričel film, namenjen proslavitvi 30. obletnice naše osvoboditve.

Predvajanje filma je potekalo ob glasnih, neumestnih in primitivnih opazkah. Kot da so ljudje prišli, da bi se norčevali iz preteklosti, da bi v svoji objestnosti spremenili naše predhodnike v klovne.

Ko so ob koncu filma zdrsula prek filmskega platna prva imena sodelujočih, se je polovica občinstva dvignila in pričela odhajati iz dvorane. Igralec Božič je moral skoraj steči na oder, da bi preprečil masovno odhajanje. Ob koncu filma je bilo slišati le aplavz enih samih rok.

Glas, Kranj, 25. aprila 1975, str. 5.

iz tujega tiska

Z izrezki iz tujih časopisov osvetljujemo življenje v domovini. Izbor komentarjev skuša biti čim tehtnejši. Seveda pa odgovarjajo za točnost pisanja časopisi oziroma njih poročevalci.

DOKONČNA REŠITEV SLOVENSKEGA KOROŠKEGA VPRAŠANJA

SPÖ (Avstrijska socialistična stranka, op. NL) je prestala koroške deželne volitve, ne da bi izgubila kakšno poslansko mesto, in tako, da je obdržala deželnega glavarja, ker je kapitulirala pred nemškimi nacionalisti v takšni meri, kot se je doslej zdelo nemogoče.

25. februarja — v končnem boju za naklonjenost koroških majhnih fašistov — so sklenili voditelji treh parlamentarnih strank, da bodo izvedli leta 1976 „ljudsko štetje posebne vrste“. Pri tej novi odločitvi za ugotavljanje manjšine je SPÖ ostale stranke prehitela po desni. Deželni glavar Wagner je zatrdil, da je bil sam „Hitlerjev mladinec visoke stopnje“ („Mislim, da uživam v nacionalnih krogih določeno spoštovanje.“), medtem ko je Kreisky menil, da bi ga mogli Slovenci „imeti radi“ in da si bo, če nočejo več razpravljati, poiskal druge zastopnike.

Ugotavljanje neke manjšine je prvi korak na poti njenega uničenja. Naskok na krajevne napise oktobra 1972 je nudil majhen predokus tega. Nabrekli procenti v posameznih krajih bi postali tedaj nove pretveze za narodnjake, v kolikor bi se npr. začele pravice Slovencev na šolah in raba slovenščine po uradih pri 10 ali 5% (če ne bo to uvedeno, čemu potem sploh preštevanje?). Slovenci bi postali v takšnih občinah avtomatično žrtev sovražne in zastrašilne kampanje z namenom, da bi jih od preštevanja do preštevanja zdesetkali.

Slovenci so Judje Koroške. „Nemški“ srednji sloj na Koroškem se boji konkurence slovenskih akademikov, tako kot svoj čas nacisti konkurence slabih.

ki ga pa ni in ki ga pripisujejo za stapljanje pripravljenim Slovincem. Izvedenci seveda poznajo to prevaro. A to je stara pot: ločiti dobre od umetni tvorbi „vindišarskega“ jezika, ki so ga iznašli nemški narodnjaki, judovskih odvetnikov in zdravnikov. Različna preštevanja so kasneje služila kot osnova za uničevalne ukrepe.

Od Kreiskyjevih izvedencev predlagana vprašalna pola vztraja pri

(Dalje na str. 42)

spet „rehabilitiral“ in nanj opozoril kot na važen zgodovinski objekt.

MARIBOR. — Prva gimnazija v Mariboru je bila ustanovljena že leta 1850. Do prve svetovne vojne je bila po številu dijakov in profesorjev pretežno nemška. Leta 1915 je postala slovenska, a se je popolnoma osamosvojila šele čez 10 let. Letos praznuje svojo 50-letnico. Ob tej priliki so bile mnoge proslave in slovesnosti.

MORAVSKE TOPLICE. — Kljub temu da se o njih malo piše, so po obisku kopalcev takoj za Rogaško Slatino. Prekašajo celo znane Šmarješke in Dolenjske Toplice. Lani so našli 250 tisoč kopalcev in 60 tisoč nočitev. Med gosti je bilo največ tujcev, ki prihajajo po potrebno zdravje.

MUTA. — Ob glavni cesti pri Muti gradijo novo bencinsko črpalko. Tu bo tudi mehanična delavnica in pralnica za motorna vozila. Na tem območju je okrog tisoč vozil.

NUSKOVA pri ROGAŠEVCIH. — Alojz Borovnja, 44-letni kmet, že vrsto let izdeluje harmonike. Zanimivo je, da ne zna igrati na harmoniko, ampak jih izdeluje po posluhu. Harmonike ne izdeluje za denar, temveč iz veselja do preciznega dela.

PTUJ. — V ptujskem naselju „Med vrati“ gradijo nov Marlesov montažni vrtec za 175 otrok. Gradnja bo veljala šest milijonov dinarjev. Skupaj z varstvenimi ustanovami v Dornavi, Kidričevem in Vitomarcih bo imelo jeseni organizirano otroško varstvo 950 otrok, oz. 12% vseh predšolskih otrok v občini.

RUŠE. — Na Smolniku gradijo televizijski pretvornik. Omogočal bo boljši sprejem televizijskega programa po Dravski dolini pod severnim Pohorjem. Sodelujejo vsa domača podjetja, gradbena dela pa izvaja „Gradis“.

(Dalje na str. 42)

ROMANJE V MARIJINO CERKEV

Gospa Mlinarjeva je zbudila nekega avgustovega dne svoje tri otroke Tomaža, Dorico in Katarino malo bolj zgodaj kot običajno.

„Brž se napravite,“ jim je rekla, „danes bomo poromali k Mariji!“

Ena, dve tri so bili otroci iz postelje.

Ob osmih je stalo vseh pet Mlinarjevih na postaji. Nekaj malega so se peljali z vlakom mimo temne gore, z majhno ka-

erich kästner

emil in detektivi

„Gustav, za možem v trdem klobuku!“ je nervozno svetoval profesor. „Če ima hotel dva izhoda, smo ga izgubili.“

Gustav je izginil.

Potem so drugi dečki izstopili. Emil je plačal.

Profesor je svoje može naglo odpeljal skozi ena od vhodnih vrat, ki so držala mimo nekega kinematografa na veliko dvorišče, ki leži za kinom in za gledališčem ob Nollendorfskem trgu.

„Če lopov ostane v hotelu, imamo srečo,“ je sodil Emil. „Tole dvorišče tukaj je čudovito za nas.“

„Z vsem udobjem nove dobe!“ mu je pritrdil profesor, „Postaja podzemeljske nasproti, nasadi za skrivanje, gostilne in trafike za telefoniranje. Bolje sploh ne bi moglo biti.“

„Upajmo, da bo Gustav spreten,“ je rekel Emil.

„Na tega se lahko zaneseš,“ je odgovoril Mittenzwey starejši.

„Ko bi le kmalu prišel!“ je menil profesor in se usedel na stol, ki je zapuščen stal na dvorišču.

In potem je prišel Gustav. „Ga že imamo,“ je rekel in si mel roke. „Res se je nastanil v hotelu. Videl sem, kako ga je boy odpeljal z dvigalom gor. Drugega izhoda tudi ni.“

„Stoji Krummbiegel na straži?“ je vprašal profesor.

„Kajpada!“

Potem je dobil Mittenzwey sta-

rejši groš, stekel v neko kavarnico in telefoniral malemu Dienstagu.

„Halo, Dienstag?“

„Ja, pri telefonu,“ se je zadržal mali Dienstag na drugem koncu žice.

„Geslo Emil! Tu Mittenzwey starejši. Mož v trdem klobuku stane v hotelu Kreid na Nollendorfskem trgu. Naš položaj je na dvorišču Zahodnih kinematografov, leva vhodna vrata.“

Mali Dienstag si je vse temeljito zabeležil in vprašal: „Potrebujete okrepitev?“

„Ne!“

„Katera je številka sobe?“

„Tega še ne vemo. Ampak bomo že dognali.“

„Želim vam uspeha, gospodje!“

Ura je bila že osem. Profesor je šel nadzirati stražo.

„Danes ga gotovo ne dobimo več,“ je nejevoljno rekel Gustav.

„Vseeno je za nas najbolje, če se odpravi takoj spat,“ je razložil Emil, „ker če se bo zdaj še cele ure podil naokoli z avtom, potem lahko mirno najprej najamemo nekaj inozemskih kreditov.“

Profesor se je vrnil, poslal oba Mittenzweya za zvezo na Nollendorfski trg in je bil hudo malobeseden.

Tedaj je na dvorišču zacingljajal zvonec kolesa in na dvorišče je zapeljalo ponikljano kolo. Na njem je sedelo majhno dekle in zadaj na kolesu je stal tovariš Bleuer.

Emil je skočil pokonci, pomagal obema s kolesa, navdušen stresel dekletcu roko in dejal drugim: „To je moja sestrična Poni Klobuček.“

Profesor je Klobučku vljudno ponudil stol in ona se je usedla.

„Torej, Emil, ti krokar,“ je rekla, „prideš v Berlin in takoj začneš vrteti film! Ravno smo hoteli še enkrat na postajo, pa je prišel tvoj prijatelj Bleuer s pismom.“

„No, seveda,“ je pripovedovala Poni, „starši in babica zdaj sedijo doma in si razbijajo glavo, kaj je pravzaprav s teboj. Seveda jim nisva nič povedala. Jaz sem samo odšla z Bleuerjem pred hišo in jo z njim malo mahnila naokoli. Vendar pa moram takoj spet domov. Drugače bodo spravili na noge policijo. In zdaj se bom pobrala, jutri zjutraj bom spet tu.“

Potrepljala je Emila po ramenu, skočila na kolo, veselo zacingljala in se odpeljala.

Čas je potekal počasi.

Emil je svetoval profesorju: „V hotelu je fant, ki skrbi za dvigalo. Če bi kateri od nas šel k njemu in mu povedal, kaj se je zgodilo, bo gotovo znal svetovati.“

„Dobro,“ je rekel profesor.

„Grem jaz v hotel,“ je predlagal Gustav.

„Tako je!“ je rekel profesor, „ti greš! In pogovori se z boyem! Ugotovi, v kateri sobi stanuje lo-pov!“

Gustav je izginil.

Profesor in Emil sta stopila pred vhodna vrata.

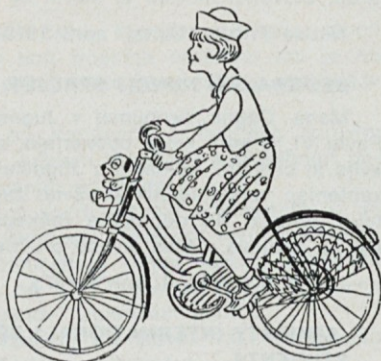
Medtem se je stemnilo.

Malo pred deseto uro se je na dvorišču kinematografa prikazalo odposlanstvo dežurne službe in zaprosilo za nadaljnja povelja. Profesor je bil hudo razkačen in je dejal, da nimajo tu nič iskati, temveč da morajo čakati na Nikolsburškem trgu na Traugotta, ki skrbi za zvezo s telefonsko centralo.

„Koliko jih je še na Nikolsburškem trgu?“ je vprašal Emil.

„Štirje ali trije,“ je povedal Friedrik Prvi.

„Dobro,“ je rekel profesor. „Kaj ni tole tam hotelski boy?“

„Ja, je,“ je potrdil Emil.

V vhodnih vratih je stal — v zeleni livreji in s prav takšno zeleno čepico pošev na glavi — neki deček. Pomahal je drugim in se počasi približal.

„Prinašaš sporočilo od našega vohuna Gustava?“ je zaklical profesor.

Boy je bil že čisto blizu, pokimal je in rekel: „Ja.“

„Torej, prosim, kaj je?“ je napeto vprašal Emil.

Tedaj je na lepem zadonela troblja! In zeleni boy je poskakoval kot nor po vežnem hodniku sem in tja in se smejal. „Emil, človek božji!“ je vpil, „si ti neumen!“

To namreč ni bil boy, temveč sam Gustav. (Bo še)

pelo na vrhu. „To je Marijina romarska cerkev,“ je rekel oče Mlinar.

Na naslednji postaji so izstopili.

Pred cerkvijo na gori je stalo mnogo stojnic: ene s svečami, mnogimi venci in spominčki, druge pa s sladkarijami in sladoledom.

Gospa Mlinarjeva je šla v cerkvi čisto spredaj. Tomažu je pokazala kip Matere božje: ta je sedela, oblečena v belo svilo, obrobljeno z zlatimi trakovi, visoko zgoraj v oltarju, in je držala Jezusa v naročju. Jezus se je igral z jabolkom, Marija pa se je ob tem prijazno smehljala. Ob njenih nogah je gorelo na stotine sveč, velikih in majhnih. Tomaž se jih ni mogel nagledati.

Oče in mati Mlinarjeva sta pokleknila sredi ostalih romarjev na mrzla kamnita tla pred podobo Matere božje in sta dolgo molila.

Tomaž je bil s svojimi očenaši brž na koncu in je zmotil sestrí. Pokazal je obema navzgor; med pisanimi okni je viselo mnogo bergel, voščениh otrok, srebrnih rok, nog in src. Pod njimi so bili pritrjeni napisi iz belega marmorja, na katerih je bilo z zlatimi črkami napisano: „Marija mi je pomagala!“ ali „Hvala Mariji!“

Oče Mlinar je prijel za roko Dorico in Katarino in jima pokazal na nasprotni steni mnogo pisanih slik, ki so bile tam obešene.

„Vidita, ljudje so se v različnih nesrečah zatekli k Mariji in ona jim je pomagala.“

RAVNE na KOROŠKEM. — „Petkovi kulturni večeri“ na Ravnah so dosedaj zelo uspeli. Od preteklega decembra so imeli že 20 takih večerov. Program je zajel različna področja kulturne ustvarjalnosti. Podobne večere pripravljajo tudi v večjih krajih ravenske občine.

SEŽANA. — Južni del slovenske avtoceste bo kmalu začel z enim krakom siliti proti morju. Gre za odcep 3,5 km avtoceste od Razdrtega do Sežane s predorom, dolgim 800 metrov. Načrti, sredstva in komunalna ureditev so že pripravljeni. Ob natečaju za izvajanje del so se javila tri podjetja: „Primorje“ iz Ajdovščine, „Mavrovo“ iz Skopja in „Hidroelektra“ iz Zagreba.

SLOVENJ GRADEC. — Šolski center v Slovenj Gradcu združuje srednjo ekonomsko in zdravstveno šolo ter šolo za prodajalce. Učenci in učitelji so se v aprilu preselili v novo šolsko poslopje na Štibuhi. Šola ima 15 modernih učilnic, fonolaboratorij, več kabinetov in laboratorijev. Dograjujejo še telovadnico in zimski bazen.

SLOVENSKE KONJICE. — Po vsej Sloveniji je bila zelo uspešna akcija zbiranja starega papirja, ki je šel v predelavo. V akciji so sodelovale šole, ustanove in posamezni požrtvovalni ljudje. Samo v konjiški občini so zbrali 10 ton papirja in papirne embalaže.

TOLMIN. — Zemeljski plazovi v Baški grapi so letošnjo pomlad naredili ogromno škode. Posamezne poti, ki so vodile do več naselij, so bile popolnoma uničene. Tako je Stržišče bilo za več časa popolnoma odrezano od sveta. Velik plaz je zaprl tok reke Bače in naraščajoča voda je bila velika nevarnost za prebivalce Hude Južine. Pri reševanju nevarnosti so sodelovale vse delovne organizacije in požrtvovalni domačini.

VELENJE. — Velenjski rudarji praznujejo letos stoletnico rudnika. Že pred dvesto leti je neki kovač opozoril na „črni“ premog. Kmalu nato so posamezniki že kopali na

Kreisky bo seveda ravnal oprezno. Da bi zakrili, da gre za ugotavljanje manjšine, bodo verjetno naredili neki zakon, da se bodo odslej štetja vršila v petletnih presledkih (ne le v desetletnih). Štetje leta 1976 bodo prikazali kot novo osnovo za finančno poravnavo med državo in deželami... Tako bodo dobili nacisti svoje ugotavljanje manjšine, ostali pa „federacijski ukrep“, proti kateremu vendar ne more nihče nič imeti, ali pa vendarle? S tem v skladu ne bodo preštevali samo na Koroškem, marveč po vsej Avstriji.

Zveza med rezultati preštevanja in pravicami Slovencev bo ostala v temi, tako da se bo začel „boj črncev v tunelu“: narodnjaki bodo zahtevali nepremakljive visoke procente, vlada pa bo ostala nejasna („načelna pomoč za orientacijo“ ali kaj takega), s čimer upa, da bo Slovence uspavala.

Mir glede slovenskega vprašanja potrebuje vlada že zato, ker noče postavljati v nevarnost svojih razkošnih OZN-načrtov (gradnje OZN-mesta z upanjem, da se bo OZN-centrala preselila iz New Yorka na Dunaj); ti načrti se bodo zamajali, če bo tožila Jugoslavija Avstrijo zaradi Slovencev pred OZN, kot je svoj čas to storila Avstrija z Italijo v zadevah Južne Tirolske.

Kaj bomo storili mi, če pride do ugotavljanja manjšine? Vključitev Nekorošcev v to naj bi nas naredila vse za sokrivce: od nas bodo zahtevali, da sodelujemo pri manevru zakrivanja. Odgovor na to more biti le nesodelovanje. Vsi pošteni Avstrijci morajo ugotavljanje manjšin bojkotirati. Slovenci morajo to storiti že iz gole samoobrambe.

Neues Forum, Dunaj, april 1975.

BEOGRAJSKI NUNCIJ SPREJET PRI PAPEŽU

Mons. Cagna, pronuncij v Jugoslaviji, je bil prejšnji teden sprejet pri Pavlu VI. Uradni krogi opozarjajo, da vlada trenutno v odnosih med Cerkvijo in civilnimi oblastmi v Jugoslaviji neka napetost. Tako je bil januarja zaplenjen verski tednik *Družina*, zagrebški časopis *VUS* zahteva od Svetega sedeža, da odpokliče reškega nadškofa mons. Pavlišića, *Večernji list* pa zahteva, da se izvede družbena ureditev brez Boga.

La Croix, Pariz, 9. aprila 1975.

„AMNESTY INTERNATIONAL“ SE ZAVZEMA ZA SLOVENSKEGA ŠTUDENTA

Od septembra 1974 se zavzema neka holandska podskupina *amnesty international* (= svetovna organizacija, ki posreduje pri mednarodnih oblasteh za žrtve nedemokratskih sistemov; op. NL) za jugoslovanskega zapornika Danka Strajna.

Ta študent filozofije na ljubljanski univerzi simpatizira s skupino profesorjev, ki so izdajali marksistično revijo *Praxis*. Danko Strajn pripada skupini petih študentov in enega profesorja, ki jih je 27. septembra 1974 obsodilo ljubljansko sodišče. Sestavili so izjavo, v kateri so obdolžili ZKJ korupcije in birokratizma. V njej so zahtevali ureditev Jugoslavije kot resnične demokratske delavske države. Danko Strajn je bil zato obsojen na deset mesecev zapora.

Prepričani smo, da ima slehernik pravico svobode izpovedovati svoje mišljenje, kot je to določeno v *Deklaraciji o človekovih pravicah* Združenih narodov.

Skupina 47.

Frankfurter Allgemeine Zeitung, Frankfurt, 9. maja 1975.

MUČENI KARDINAL

Na koncu dolgega, težkega življenja ga je zaneslo na Dunaj, kjer so nekoč vladali habsburški cesarji, ki so nosili tudi madžarsko Štefanovo krono. Kardinal Mindszenty je živel z zgodovino svojega naroda. A še bolj se je še v visoki starosti zanimal za madžarsko sedanost.

Ta se mu je kazala mračna. Videl je, kako globoko se v njegovi deželi vkopava komunistična oblast. Osvoboditev od komunizma je bila zanj ne sanja, marveč trezno zastavljeni cilj. Da ne more pri tem računati dobesedno z nikomer na tem svetu, ne z Ameriko ne z Rimom, je vedel. Vendar ni hotel odnehati.

Prav tako ni nekoč popustil madžarskim fašistom kot kasneje madžarskim stalinistom. Ko ga je mučila komunistična tajna policija v sodni burki, ki se je danes graditelji socializma neradi spominjajo, je izrekel napačno priznanje. A že v ječi si je spet opomogel.

Vstaja leta 1956 ga je osvobodila. Svoje Cerkve pa ni mogel poslej več voditi. Mindszenty je ostal potisnjen ob rob.

Nemočen, a neustrašen vtis je delal stari, majhni kardinal na svet, ki je bil zanj ne preteklost, marveč obljubljena bodočnost.

Frankfurter Allgemeine Zeitung, 7. maja 1975.

V KAMBODŽI IN VIETNAMU — ČISTKE IN „PRANJE MOŽGANOV“

Prošnja Martina Lutra k Vsemogočnemu: „Spreobrne ubogo zapeljano ljudstvo!“ je manj mogočne vedno mikala, da bi stvar vzeli v svoje roke. Določeni izhod nudijo krogle in vislice, a tako korenitemu zdravljenju so postavljene meje. Tako prihaja v poštev poleg čistk prevzgoja.

Oba pojma sta že zrela za to, da prideta v slovar nečloveka, kajti pod nedolžno meščansko zvonečima besedama se skrivajo zločinske in nečloveške metode — usmrtilcev ali indoktrinacija podložnih oporekovalcev ali drugače mislečih. Orodje prvega je revolver na boben, orodje drugega pa propagandni boben.

Stvar ni tako nova, kot se zdi v naših časih. Komisar ni nikakor stopil v našem stoletju na novo zemljo, le bolj popolna orožarna mu je na razpolago, od električnega šoka do psiholoških fines pranja možganov preko samokritike.

Sedaj hodi komisar spet okrog: po Kambodži z nekoliko surovim vzgojnim orodjem — puškino cevjo, v Južnem Vietnamu s posebnim političnim poukom po radiu in na zborovanjih po cestah.

Seveda še ni čuti nič zanesljivega o usodi glavnih odgovornih, ki so ostali v deželi in ki so bili pomagali vzdrževati Thieujev režim: pomankljivo temeljitost pa bo vietnamskim komunistom komaj možno pripisovati spričo njihovega prejšnjega ravnanja, pa naj je šlo za pokol Tieujevih pristašev v Huéju ali za „pranje možganov“ ameriških pilotov.

Ni treba biti noben Thieujev privrženec, da človek razume besedo „osvoboditev“ za zmago Vietkonga v Saigonu kot čudno.

Süddeutsche Zeitung, München, 6. maja 1975.

INDOKINA

Francoski strokovnjaki za Indokino, ki so vzeli obseg terorja na severu za merilo, danes računajo, da bo na jugu usmrčenih dva do tri milijone ljudi; ameriški poznavalci pa cenijo število bodočih žrtev na en milijon in pol.

Za te milijone bi moral biti postavljen v spominu onega dela sveta, ki ni podvržen komunističnim javnim občilom, spomenik. Nanj bi spadal pravi napis. Ta bi moral predvsem poudariti, da njihova smrt ne bo morda posledica neizogibne usode. Ne bodo umrli zato, ker ni mogla Amerika v Vietnamu zmagati.

Amerika bi mogla v Vietnamu v različnih časih in z različnimi metodami zmagati ali doseči časten mir. A vsakokrat, ko je bila zmaga na vidiku, je bilo politično in vojaško vodstvo prek pritiska razumniških gospodujočih sil in njihovega najvažnejšega orožja, javnih občil, prisiljeno k prenehanju uspešnega načina boja.

Katastrofa je prišla med ameriške prijatelje in zaveznike v Južnem Vietnamu zato, ker je bil Vietnam pri „liberalni“ Ameriki nepriljubljen. „Liberalna“ Amerika si je želela ameriškega poraza v Vietnamu, ker ga je hotela na ta način naprtiti konservativni Ameriki.

Die Welt, Hamburg, 6. maja 1975.

mnogih krajih. Načrtno izkopavanje pa je začel pred sto leti rudarski podjetnik Franc Mages. Nato je bil državna last Avstrije in Kraljevine SHS. Po vojni je postal družbena last. Leta 1950 je prešel v upravljanje delavcev. Lani je rudnik dosegel rekorden nakop 3.900.000 ton lignita.

VERŽEJ. — „Mesec narcis“ si je že utrl pot med glavne pomurske prireditve. Osrednja točka praznovanja je pohod na polja narcis s promenadnim koncertom, folklornimi točkami ter revijo pomurskih padalcev. Letos je bil še skrbno pripravljen kulturni spored in športna tekmovanja. Prireditve je pritegnila mnogo gostov iz Slovenije in sosednih držav.

VELENJE. — V tovarni Gorenje so v minulem letu izdelali za 2.63 milijarde dinarjev raznih izdelkov, kar je za 35% več kot leto prej. Četrtno proizvodnje so izvozili, za kar so iztržili 33 milijonov dolarjev. Doseženi čisti dohodek je za 31,6% večji.

VELENJE. — Društvo invalidov je prostorih mestne knjižnice pripravilo razstavo svojih umetniških izdelkov. Največ je rezbarij, slik, kipov in mnogih umetno obrtnih izdelkov. S tem so ob mednarodnem dnevu invalidov poudarili geslo njihovega vključevanja v najrazličnejše dejavnosti in boj proti izoliranosti.

ZASAVJE. — Rudarji zasavskih premogovnikov so februarja nakopali 162.400 ton premoga. Februarski načrt je bil presežen kar za 19.600 ton. Zabeležen je bil tudi rekorden dnevni izkop 7.500 ton. K temu so pripomogle modernizacije del v jami in delo ob sobotah.

ŽABJAK PRI PTUJU. — Opekarna v Žabjaku je v januarju letos do tal pogorela. Člani kolektiva so s solidarnostno pomočjo takoj začeli z novo izgradnjo. V treh mesecih je zrasla vrsta novih objektov z najnovejšo avtomatsko opremo, tako da je konec aprila že začela obratovati. Ob tej priložnosti je kolektiv praznoval tudi svojo tridesetletnico.

mali oglasi

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 40 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 1.50 avstrijskega šilinga (ali enako vrednost v drugi valuti). Uredništvo posreduje le naslov oglaševavca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševavca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštinih kuponih pristojbino za dvojno pismo v tujino.

● JANKOVIČ, 17 rue de Belgrade, 54 Tucquegnieux, Francija, posreduje uradne prevode in prošnje. Pišite mu!

● PREVAJALSKA PISARNA V MÜNCHNU vam ekspresno in uradno uredi vse prevode iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje, daje informacije in poučuje nemščino po zanesljivi metodi. Dipl. filolog JOSEPH ARECH, 8 München 50, Pfeilschifterstraße 21, tel. 14 13 702.

● PREVAJAM iz slovenščine v nemščino in obratno hitro in poceni. Vse prevode sodno overim. Sodni prevajalec Monika ZIBELNIK, 8 München 50, Franz-Albert-Straße 12, BR Deutschland. Telefon (zvečer in konec tedna) 089 - 812 30 59.

● 27-letni FANT z lastno hišo v bližini Celja želi spoznati verno slovensko dekle v starosti do 25 let. Naslov posreduje uprava Naše luči, če pošljete pristojbino, kot je navedena v barvnem pasu te strani spodaj. (Št. 10).

● SLOVENEK, zaposlen v Nemčiji, želi spoznati dobro in skromno dekle od 20 do 28 let. Katera si želi poštenega poznanstva, naj mu piše! Fotografija zaželeni. Naslov posreduje uprava Naše luči, če pošljete pristojbino, kot je navedena v barvnem pasu te strani levo spodaj. (Št. 11).

● PRODAJ novo dvostanovanjsko HIŠO v Laškem, Slovenija. Hiša je zgrajena po najmodernejših vidikih in takoj vseljiva. Interesenti naj se obrnejo na naslov: Jože Petek, D-7031

Steinenbronn, Hohewartstr. 40, BR Deutschland.

● PRODAJ dobro ohranjeno kmečko HIŠO z gospodarskim poslopjem in posestvom (2 ha), vse okrog hiše, v lepi ravnini, blizu Maribora. Cena 350.000 din. Informacije daje le osebn. Janez Ogrinc, Krčevina 147 pri Vurbergu, 62241 Sp. Duplex, Slovenija.

● PRODAJ takoj vseljivo dvosobno STANOVANJE s kopalnico in balkonom (v 2. nadstropju), v Mariboru. Naslov posreduje uprava Naše luči, če pošljete pristojbino, kot je navedena v barvnem pasu te strani spodaj. (Št. 12).

● NA PRODAJ polovica enonadstropnega DVOJČKA v Ljubljani, s centralno kurjavo in lepim vrtom. Cena 500.000 NDin ali 70.000 DM. Pišite na naslov: Ernest Kramar, 8 München 70, Boschetsriederstrasse 122/6, BR Deutschland.

● PRODAJ dvosobno STANOVANJE v Ljubljani, ca 65 m², centralno gretje, kuhinja, kopalnica, dva balkona, podstrešje, 300 m² vrta. Cena 60.000 DM. Informacije daje Pavla Trunk, 8 München 70, Scheidlerstr. 10, BR Deutschland.

● NA PRODAJ dvosobno STANOVANJE v Ljubljani, Trnovsko predmestje. Približno 60 m² površine, centralno ogrevano. Cena 350.000 NDin. Informacije daje Katica Jurkovič, 8 München 70, Albert-Roßhaupter-Str. 72 a.

Vinko Beličič:

● NEKJE JE LUČ

Trst 1975

Pisatelj Vinko Beličič je svojo knjižno črtic in spominov na rodno Belo krajino razdelil v dva dela. V prvem, ki nosi naslov *Tomečka*, obuja spomine na lastno mladost. V drugem delu, ki ima naslov *Drevesnica*, se pa spoprime z dokumentacijo dogodkov in njih oceno iz let 1941—1945.

Višek pisateljske ustvarjalnosti je v prvem delu, kjer avtor s pesniškim zanosom opisuje rodno deželo. Lastna doživetja in spomine na svojo mater prepleta z liričnim opisovanjem tedanjih žalostnih dogodkov.

V drugem delu je avtor polemičen in se spušča v analizo takratnih dogodkov. Želi, da ne bi spomin mrtvih v letih 1941—1945 zbledel in da ne bi

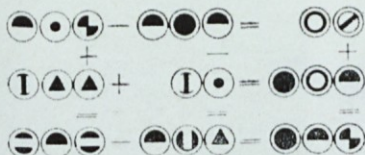
dogodkov prerasla „nova rastlina“ (OF in KPS), „presajena iz belokranske drevesnice“, potem ko „se je en cel kos naroda, odrezan od temena do dna, vzdignil na pot umika proti planinam... v nepoznan svet“ in potem ko so „...s prevaro vrnjeni z Vetrinskega polja... vojščaki... fantje in možje... prejeli smrt iz zmagovalčeve roke ter omahnili v jame brezna domovine.“

Pisatelj dodaja v epilogu: „Zdaj je Fronta z elito na čelu imela v svojih rokah tisto, na kar je štiri leta noč in dan mislila in za kar ji nobena žrtev ni bila prevelika: vso oblast.“ Na to oblast pa lega „senca, ki spričuje, da je nekje luč“, namreč v svobodnem pričevanju tistih, ki so se pred osvoboditelji umaknili v tujino, in tistih, ki so bili primorani ostati doma in skloniti „hrbet in glavo...“

V juliju in avgustu „NAŠA LUČ“ ne izide.

kdo?, kdaj?, kje? . . .

RAČUNSKI PROBLEM

Ta računski problem je zanimiv zato, ker ima tri možne rešitve. Seveda odgovarja pri vsaki od treh rešitev posamezni znak določeni številki.

Skušajte najti rešitve brez posebne pomoči! Če pa ne gre, vam nudimo majhno pomoč: pri prvi rešitvi je končna vsota (na desni spodaj) 725, pri drugi 532, pri tretji 451.

KRIMINALNA UGANKA

(Glej spodaj risbo!)

Detektiv Dekleva je pokleknil k umorjenemu in vprašal poleg stoječega moža: „Ali ste pokojnega dobro poznali?“

„Zelo dobro,“ je odgovoril ta. „Bil je samotar. Ni bil poročen. Zadnje čase je bil živčno zelo izčrpan.“

„Ali ste se česa dotaknili ali kaj premaknili, preden sem jaz prišel?“

„Ne, ničesar... Revež! Ne morem verjeti, da se je ustrelil.“

„Pravzaprav ne gre za samomor, marveč za umor,“ je rekel detektiv.

„Kako? Kaj ste rekli?“ se je začudil mož.

S čim je dokazal detektiv Dekleva, da je bil storjen umor in ne samomor?

KOLESARJA

Matjaž in Martin sta sporazumno kolesarila prek vasi, naselij in polj. Njunega soglasja je bilo pa konec, ko sta prispela do nekega kašipota. Matjaž bi se rajši peljal v Podgoro, Martin pa v Zagorje.

Ko sta se nekaj časa prepirala, kam bi šla, je končno odločil Matjaž: „Govori, kar hočeš, stvar bom odločil jaz!“ in se je odpeljal proti Podgori.

Martin se je na glas jezil, peljal pa se je v isto smer kot Matjaž, ker ni mogel drugače.

Zakaj ni mogel drugače?

POTOPLJENA JAHTA

Lastnik motorne jahte je navedel zavarovalnici kot razlog za to, da se mu je jahta potopila, dejstvo, da je na vodi plavajoča svetilka ugasnila in je tako zgrešil pot k obali.

Pri zavarovalnici mu niso povsem verjeli. Ker so že nekoč

plačali ob podobnem primeru visoko vsoto denarja, so poslali to pot svojega strokovnjaka v potapljaški obleki k potopljeni jahti. Ugotovil naj bi predvsem to, ali se je jahta potopila ponoči ali vsaj v mraku.

Strokovnjak je jahto natančno pregledal in prišel do prepričanja, da se je potopila ponoči ali vsaj v mraku.

Iz česa je mogel to sklepati?

REŠITEV PREJŠNJIH UGANK

RAČUNSKI PROBLEM: 1. rešitev: $244 + 37 = 281$; $578 - 32 = 546$; $822 + 5 = 827$. — 2. rešitev: $233 + 58 = 291$; $689 - 52 = 637$; $922 + 6 = 928$. — 3. rešitev: $677 + 18 = 695$; $289 - 16 = 273$; $966 + 2 = 968$.

KLJUČI: Je med njimi, in sicer tisti s številko 5.

PRAŠIČ V VODNJAKU: Pripravili so zelo mokro blato, da ne bi prah prašiča zadušil, in so ga lopato za lopato metali v vodnjak. Prašič si je po vsaki lopati stresel blato s hrbta in tako počasi prišel na vrh.

TRI ODPRTINE: Čep bo moral imeti tole obliko:

STREL V TARČO: Marijan 80, 32, 32, 32, 32, 32; Janez 46, 46, 32, 32, 32, 32; Ciril 34, 34, 34, 34, 32, 32.

Erscheinungsort: Klagenfurt.

Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt.

P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Msgr. Ignacij Kunstelj, 62 Offley Road, London S.W. 9. (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstraße 1, 4053 Haid bei Ansfelden.

Martin Belej, Enzenbach, 8112 Gratwein bei Graz. (Tel. 0 31 24 - 23 59).

P. Štefan Kržišnik, Zist. Stift, 6422 Stams, Tirol.

Ivan Tomažič („Korotan“), Albertgasse 48, 1080 Wien VIII.

Slovenski socialni urad, Seitzerg. 5/II. 1010 Wien I (za cerkvijo Am Hof).

Janez Žagar, Bahnhofstr. 13, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

BELGIJA

Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, B-4000 Liège. (Tel. 041/23 39 10).

Kazimir Gaberc, rue L. Empain 19, B-6001 Marcinelle. (Tel. 07/36-77-54).

FRANCIJA

Nace Čretnik, 4 rue St. Fargeau, 75020 Paris. (Tel. 636-80-68).

Jože Flis, 7 rue Gutenberg, 75015 Paris. (Tel. 577-69-93).

Stanislav Kavalar, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

Anton Dejak, 33 rue de la Victoire, 57710 Aumetz.

Msgr. Stanko Grims, 259 bis Avenue de l'Europe, 57800 Freyming-Merlebach.

Franjo Pavalec, 8 Avenue Pauliani, 06000 Nice.

ITALIJA

Franco Bergant, Via dei Colli 8, 00198 Roma. (Tel. 845-0-989).

NEMČIJA

Dr. Janez Zdešar, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Mirko Jereb, 28 Bremen 1, Kolpingstr. 3. (Tel. 0421 - 32 - 84 10).

Ivan Ifko, 43 Essen-Altenessen, Bausenhorststr. 2. (Tel. 0201 - 34 40 45).

Pavel Uršič, 420 Oberhausen 11, Oskarstraße 29. (Tel. 02 132 - 64 09 76).

Ludvik Rot, 5605 Hochdahl, Kempenweg 25. (Tel. 0 21 04 - 31 6 55).

Jože Bucik, 5605 Hochdahl, Kempenweg 25. (Tel. 0 21 04 - 31 6 80).

Dr. Edo Škulj, 6 Frankfurt 70, Textorstr. 75-II. (Tel. 0611 61 37 22).

Jože Cimerman, 68 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 2 85 00).

Ciril Turk, 7 Stuttgart 1, Stafflenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 7 75 25).

Dr. Franc Felc, 798 Ravensburg, Raueneggstr. 13. (Tel. 0751 - 2 20 00).

P. Janez Sodja, 8 München 80, Röntgenstr. 5. (Tel. 089 - 98 19 90).

Dr. Branko Rozman, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Martin Mlakar, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Stefan Vereš, 1 Berlin 61, Methfesselstr. 43, Kolpinghaus. (Tel. 030 - 785 30 91 do 93), in 1 Berlin, Kolonnenstr. 40. (Tel. 030 - 784 84 34).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, Luik, Belgie.

ŠVICA

P. Fidelis Kraner, Postfach 191, Seebacherstraße 15, 8052 Zürich.
(Tel. 01/50 31 32).

P. Angel Kralj, Kapuzinerkloster, 4500 Solothurn. (Tel. 065-22 71 33).